

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.

Chișinău

Privind aprobarea proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2020

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2020.

Prim-ministru

ION CHICU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul finanțelor

Serghei PUȘCUȚA

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGEA
bugetului de stat pentru anul 2020**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

Art.1. – (1) Bugetul de stat pentru anul 2020 se aprobă la venituri în sumă de 44136645,0 mii de lei și la cheltuieli în sumă de 51551945,0 mii de lei, cu un deficit în sumă de 7415300,0 mii de lei.

(2) Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat se prezintă în anexa nr.1.

(3) Componenta veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar se prezintă în anexa nr.2.

(4) Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat la cheltuieli și resurse se prezintă în anexa nr.3.

(5) Cheltuielile bugetului de stat conform clasificăției funcționale se prezintă în anexa nr.4.

(6) Volumul cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale se prezintă în anexa nr.5.

**Capitolul II
REGLEMENTĂRI SPECIFICE**

Art.2. – În bugetele unor autorități/instituții bugetare, conform domeniilor de competență, se aprobă alocații pentru scopuri specifice după cum urmează:

a) pentru fondul rutier – în sumă de 1718789,6 mii de lei. Defalcările anuale din volumul total al accizelor la produsele petroliere, cu excepția gazului lichefiat, nu vor depăși 67,01%;

b) pentru plata despăgubirilor proprietarilor terenurilor, utilitate publică de interes național, necesare suplimentar întru efectuarea lucrărilor de construcție, amenajare și acces la complexul arenei polivalente de interes național – 7000,0 mii de lei;

c) pentru realizarea procesului de privatizare a bunurilor proprietate publică de stat, inclusiv în bază de proiecte individuale – în sumă de 5280,0 mii de lei;

d) pentru Fondul pentru eficiență energetică – în sumă de 80000,0 mii de lei;

e) pentru Fondul național pentru dezvoltare regională – în sumă de 220000,0 mii de lei;

f) pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – în sumă de 1000000,0 mii de lei. Modul de repartizare a mijloacelor acestui Fond se stabilește printr-un regulament aprobat de către Guvern;

g) pentru Fondul viei și vinului – în sumă de 45427,4 mii de lei, dintre care 21427,4 mii de lei din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;

h) pentru Fondul ecologic național – în sumă de 298950,0 mii de lei;

i) pentru formarea profesională a cadrelor didactice și de conducere din învățământul general – în sumă de 6000,0 mii de lei, pentru dezvoltarea conținuturilor curriculare la disciplinele școlare din învățământul primar, gimnazial, liceal, inclusiv extrașcolar – în sumă de 7000,0 mii de lei, pentru implementarea standardelor minime educaționale – în sumă de 4000,0 mii de lei, pentru consolidarea calității educației – în sumă de 157694,0 mii de lei, din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma învățământului în Moldova”;

j) pentru susținerea proiectelor/programelor culturale ale organizațiilor necomerciale – în sumă de 7409,2 mii de lei și pentru susținerea activității teatrelor, a ciroului și a organizațiilor concertistice – în sumă de 170748,7 mii de lei;

k) pentru compensarea parțială a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii care se plătesc de către organizațiile și întreprinderile Asociației Obștești „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” – în sumă de 491,4 mii de lei, ale Asociației Surzilor din Republica Moldova – în sumă de 487,6 mii de lei și ale Societății Invalizilor din Republica Moldova – în sumă de 359,0 mii de lei;

l) pentru procurarea de utilaj și materie primă întreprinderilor Asociației Obștești „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” – în sumă de 2107,7 mii de lei, ale Asociației Surzilor din Republica Moldova – în sumă de 1445,5 mii de lei și ale Societății Invalizilor din Republica Moldova – în sumă de 1607,6 mii de lei;

m) pentru crearea locurilor de muncă la întreprinderile Asociației Obștești „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” – în sumă de 250,0 mii de lei și ale Societății Invalizilor din Republica Moldova – în sumă de 250,0 mii de lei;

n) pentru plata de către Asociația Surzilor din Republica Moldova a serviciilor de traducere a limbajului prin semne al persoanelor surde, mute ori surdomute, acordate de interpreți la solicitarea acestor persoane – în sumă de 428,5 mii de lei;

o) pentru Fondul de susținere a populației – în sumă de 86566,3 mii de lei, inclusiv 64701,9 mii de lei pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea;

p) pentru finanțarea partidelor politice – în sumă de 38172,7 mii de lei;

q) pentru finanțarea investițiilor capitale pe autorități publice centrale – în sumă de 4159037,7 mii de lei, cu repartizarea lor conform anexei nr.6;

r) în bugetul Fondului de Investiții Sociale, pentru lucrări de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal din subordinea autorităților publice locale – în sumă de 97802,1 mii de lei din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma învățământului în Moldova”.

Art.3. – Se aprobă în bugetul de stat alocații pentru:

a) plata cotizațiilor în organizațiile internaționale al căror membru este Republica Moldova – în sumă de 65600,9 mii de lei, pentru implementarea Strategiei de reformă a administrației publice (inclusiv cheltuieli de personal) – în sumă de 40000,0 mii de lei, pentru activități de reintegrare a țării – în sumă de 15000,0 mii de lei. Repartizarea acestor alocații se va efectua în baza hotărârilor de Guvern;

b) fondul de rezervă al Guvernului – în sumă de 50000,0 mii de lei și fondul de intervenție al Guvernului – în sumă de 50000,0 mii de lei;

c) susținerea programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local – în sumă de 1500,0 mii de lei. Repartizarea acestor alocații se va efectua în modul stabilit de Guvern;

d) susținerea programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3” – în sumă de 10000,0 mii de lei. Repartizarea acestor alocații se va efectua în modul stabilit de Guvern.

Art.4. – (1) Se aprobă în bugetul de stat transferuri către alte bugete și fonduri:

a) la bugetul asigurărilor sociale de stat – în sumă de 8560479,0 mii de lei, dintre care pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat – 1875966,4 mii de lei;

b) la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – în sumă de 3005692,2 mii de lei, inclusiv pentru asigurarea unor categorii de persoane conform legislației – 2852472,9 mii de lei, pentru realizarea programelor naționale în domeniul ocrotirii sănătății – 76398,2 mii de lei și din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” – 76821,1 mii de lei;

c) la bugetele locale – în sumă totală de 13174428,7 mii de lei, dintre care pentru acoperirea cheltuielilor efectuate din contul veniturilor proprii ale bugetelor locale pentru infrastructura drumurilor finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat – 1046,9 mii de lei, din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma învățământului în Moldova” pentru procurarea utilajului și mobilierului școlar – 42009,0 mii de lei, pentru dotarea laboratoarelor – 5000,0 mii de lei. Repartizarea transferurilor la bugetele locale se efectuează conform anexei nr.7.

(2) Fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale este suplimentat cu cota-parte de 10% din impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător încasat în anul 2018. Pentru unitățile administrativ-teritoriale cărora suplimentarea bugetelor locale din contul majorării transferurilor cu destinație generală nu acoperă integral costurile de implementare a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, aferente domeniilor proprii de activitate, în bugetul de stat sunt prevăzute transferuri de compensare în sumă de 116323,4 mii de lei.

(3) Pentru continuarea implementării proiectului-pilot de organizare a alimentației în sistemul de învățământ, cheltuielile aferente alimentației copiilor/elevilor din instituțiile publice de învățământ general din raionul Strășeni vor fi gestionate de către Consiliul raional Strășeni.

Art.5. – Pentru implementarea Programului de stat „Prima casă” se prevăd alocații în sumă de 70000,0 mii de lei, inclusiv 50000,0 mii de lei pentru onorarea garanțiilor de stat în cadrul programului. Repartizarea acestor alocații se va efectua în modul stabilit de Guvern.

Art.6. – (1) Se prevăd mijloace financiare pentru:

a) majorarea capitalului social al Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” – în sumă de 415459,6 mii de lei (echivalentul a 18,44 milioane de euro) din contul împrumutului acordat de Banca Europeană de Investiții în cadrul Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare;

b) majorarea capitalului social al Societății cu Răspundere Limitată „Arena Națională” în sumă de pînă la 71589,8 mii de lei (echivalentul a 3,18 milioane de euro).

(2) Alocarea mijloacelor prevăzute la alin. (1) se va efectua în baza hotărîrilor de Guvern.

Art.7. – Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni, ai căror fondatori sînt autoritățile publice centrale și locale, conform anexei nr.8, se gestionează prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor.

Art.8. – Se stabilește că, la situația din 31 decembrie 2020, datoria de stat internă nu va depăși 25707,3 milioane de lei, datoria de stat externă – 41820,9 milioane de lei (echivalentul a 2208,1 milioane de dolari SUA). Soldul garanțiilor de stat externe nu va depăși 1704,6 milioane de lei (echivalentul a 90,0 milioane de dolari SUA), iar soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 1600,0 milioane de lei.

Art.9. – (1) Impozitul privat reprezintă o plată unică ce se percepe la efectuarea tranzacțiilor cu bunuri proprietate publică în procesul de privatizare, indiferent de tipul mijloacelor folosite.

(2) Subiecți ai impunerii cu impozit privat sînt persoanele juridice și persoanele fizice din Republica Moldova, precum și persoanele juridice și persoanele fizice străine, cărora, în procesul de privatizare, li se dau în proprietate privată bunuri proprietate publică.

(3) Obiecte ale impunerii cu impozit privat sînt bunurile proprietate publică, inclusiv acțiunile.

(4) Cota impozitului privat se stabilește la 1% din valoarea de achiziție a bunurilor proprietate publică supuse privatizării, inclusiv din valoarea acțiunilor supuse privatizării.

(5) Impozitul privat se achită pînă la semnarea contractului de vânzare-cumpărare și se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcție de apartenența bunului.

(6) Nu se achită impozit privat în cazul primirii gratuite în proprietate privată a bunurilor proprietate publică de către persoane fizice rezidente care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

(7) În cazul rezoluțiunii contractului de vânzare-cumpărare, determinată de neexecutarea sau de executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate de cumpărător, sumele plătite în calitate de impozit privat nu se restituie.

(8) Monitorizarea îndeplinirii prevederilor prezentului articol revine autorităților publice centrale sau locale, în funcție de apartenența bunului proprietate publică.

Art.10. – (1) Pentru calcularea, începînd cu 1 ianuarie 2020, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se stabilește valoarea de referință în mărime de 1650 de lei.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), se stabilesc următoarele valori de referință:

a) în mărime de 1000 de lei – pentru persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul Parlamentului;

b) în mărime de 1300 de lei:

– pentru persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul autorităților/instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică din cadrul Parlamentului, a judecătorilor, a procurorilor, a inspectorilor-judecătorești, a secretarului general al Guvernului, a secretarilor de stat, a șefilor și șefilor adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat;

– pentru șefii de cabinet și consilierii din cadrul cabinetului Președintelui Parlamentului, al Președintelui Republicii Moldova și al Prim-ministrului;

c) în mărime de 1750 de lei:

– pentru personalul didactic și personalul de conducere din instituțiile de învățămînt, conducătorii (directorii și directorii adjuncți) ai instituțiilor de educație timpurie, învățămînt primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic;

– pentru personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 pînă la 25;

– pentru corpul de ofițeri din Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne (cu excepția Companiei nr.1 din cadrul Batalionului nr.1 al Brigăzii de patrulare) și din subdiviziunile deconcentrate ale Inspectoratului General al Poliției,

Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și din Inspectoratul General al Carabinierilor ale Ministerului Afacerilor Interne;

d) în mărime de 1800 de lei:

– pentru corpul de subofițeri din Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne (cu excepția Companiei nr.1 din cadrul Batalionului nr.1 al Brigăzii de patrulare) și din subdiviziunile deconcentrate ale Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și din Inspectoratul General al Carabinierilor ale Ministerului Afacerilor Interne;

– pentru consilierii pentru soluționarea contestațiilor din cadrul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor (cu excepția directorului general și directorului general adjunct);

e) în mărime de 1900 de lei – pentru directorii instituțiilor de învățământ general, altele decât instituțiile de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic, cu excepția directorilor-adjuncți din aceste instituții, pentru care valoarea de referință este de 1750 de lei;

f) în mărime de 2000 de lei – pentru personalul din Serviciul Protecție și Pază de Stat;

g) în mărime de 2500 de lei – pentru judecători (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție), procurori, inspectori-judecători, inspectori din cadrul Inspecției procurorilor, personalul din Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Autoritatea Aeronautică Civilă;

h) în mărime de 2600 de lei – pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție.

Art.11. – (1) Determinarea cuantumului minim al chiriei bunurilor proprietate publică se prezintă în anexa nr.9.

(2) Se scutesc de plata chiriei (exceptând plata serviciilor comunale):

a) autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat, instituțiile publice ce implementează proiecte finanțate din surse externe – parte a bugetului de stat (unități de implementare) și uniunile de creație – pentru încăperile închiriate de la alte autorități/instituții bugetare finanțate de la bugetul de stat, precum și de la întreprinderile de stat al căror fondator este autoritatea ierarhic superioară acestora, fără drept de sublocațiune;

b) întreprinderile de stat al căror fondator este Administrația Națională a Penitenciarelor – pentru încăperile închiriate de la instituțiile din cadrul sistemului penitenciar.

Art.12. – (1) Băncilor care au acordat pînă la 29 iulie 1994 credite preferențiale pe termen lung cooperativelor de construcție a locuințelor înființate pînă la 1 ianuarie 1993 și care au început construcția caselor pînă la această dată, băncilor care au acordat după 29 iulie 1994 astfel de credite cooperativelor de

construcție a locuințelor, specificate în Hotărîrea Parlamentului nr.209/1994, precum și băncilor care au acordat credite cooperativelor de construcție a locuințelor, specificate în hotărîrile Parlamentului nr.834/1996, nr.1588/1998, nr.1147/2000 și nr.905/2002, în condițiile prevăzute de aceste hotărîri, li se compensează de la bugetul de stat veniturile ratate prin acordarea acestor credite.

(2) În conformitate cu prevederile alin. (1), băncilor li se compensează și veniturile ratate prin acordarea de credite preferențiale și de credite fără dobîndă categoriilor de persoane care, potrivit legislației, beneficiază de acest drept, în funcție de sursa de compensare a acestor pierderi prevăzută în actele normative.

(3) Sub incidența prevederilor alin. (1) și (2) nu cad creditele folosite contrar destinației.

Art.13. – Despăgubirile pentru persoanele care, potrivit legislației, sînt supuse asigurării de stat obligatorii se plătesc, în baza documentelor perfectate de către serviciile de specialitate ale autorităților/instituțiilor în care sînt angajate aceste persoane, din mijloacele autorităților/instituțiilor respective.

Art.14. – (1) Comisioanele pentru serviciile de distribuire a compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, a compensațiilor unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale, a indemnizațiilor unice pentru construcția de case individuale sau de locuințe cooperatiste, procurarea de spațiu locativ sau restaurarea caselor vechi, a plăților sociale efectuate din mijloacele Fondului de susținere a populației și a altor plăți sociale cu destinație specială pentru unele categorii de populație prevăzute în bugetul de stat se stabilesc la încheierea contractelor între prestatorul de servicii de plată și Ministerul Finanțelor, la valoarea maximă de 0,8% din suma distribuită.

(2) Comisioanele pentru serviciile de recepționare a cererilor pentru indexare și distribuire a sumelor indexate conform Legii nr.1530/2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii, prestate prin intermediul Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”, se stabilesc la valoarea maximă de 10 lei pentru cererea recepționată și la valoarea maximă de 0,8% din suma distribuită.

(3) Comisionul pentru eliberarea numerarului de către bănci pentru plata prestațiilor sociale specificate la alin. (1) și (2) prin intermediul Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” se stabilește la valoarea maximă de 0,25% din suma eliberată și se achită de la bugetul de stat.

(4) Comisioanele pentru serviciile de încasare prin alte instrumente de plată decît cardurile de plată de la populație, de la agenții constatatori, de la percepții fiscale și de la funcționarii fiscali a plăților în Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor (cu excepția plății drepturilor de import-export), precum și comisionul la restituirea plăților de la aceste bugete populației se stabilesc în valoare maximă de 1,0% pentru o plată de la suma încasată/restituită, dar nu mai puțin de 1 leu și nu mai mult de 2,5 lei, pe bază de contract încheiat de către Ministerul Finanțelor cu prestatorii de servicii de plată, și se achită de la bugetul de stat.

(5) Comisiunile specificate la alin. (4) pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile obligatorii de asistență medicală vor fi restituite bugetului de stat.

Art.15. – (1) Se stabilește achitarea de la bugetul de stat a comisiunilor pentru:

a) executarea prin sistemul automatizat de plăți interbancare a documentelor de plată din sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor;

b) serviciile de ridicare în numerar a mijloacelor bănești și pentru deservirea operațiunilor valutare în conturile bugetului de stat, ale bugetelor locale, ale autorităților/instituțiilor publice la autogestiune și ale altor entități deservite prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor;

c) serviciile de încasare prin carduri de plată de la populație a plăților la bugetele componente ale bugetului public național și pentru restituirea plăților de la aceste bugete populației;

d) serviciile bancare la deservirea conturilor destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe, gestionate prin sistemul trezorerial;

e) serviciile de transfer/ridicare în numerar a mijloacelor bănești, în baza documentelor executorii, din conturile bugetului de stat și ale bugetelor locale;

f) menținerea gropurilor sigilate destinate păstrării valorilor.

(2) Comisionul pentru recepționarea de la persoanele fizice a drepturilor de import-export se achită de către Serviciul Vamal din contul alocațiilor aprobate acestuia în bugetul de stat, pe bază de contract încheiat cu banca.

Art.16. – (1) Dobânzile calculate la soldurile mijloacelor bănești ale bugetelor componente ale bugetului public național, ale autorităților/instituțiilor publice la autogestiune și ale altor entități, aflate în conturile deschise în Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor/bănci, se repartizează corespunzător bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

(2) Dobânzile calculate la soldurile mijloacelor bănești în conturile deschise în bănci și destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe se virează integral la bugetele în a căror componentă sînt incluse (bugetul de stat sau bugetele locale), cu excepția dobânzilor calculate la soldurile mijloacelor bănești ale Fondului de Dezvoltare Durabilă, care rămîn în gestiunea acestuia.

Art.17. – Prin derogare de la prevederile art.60 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Guvernul se autorizează să redistribuie alocațiile aprobate prin prezenta lege între ministere, alte autorități/instituții bugetare, ca urmare a reorganizării structurale a administrației publice centrale subordonate Guvernului, inclusiv în cazul modificării actelor normative sau al adoptării unor acte normative noi privind organizarea și funcționarea acestor entități.

Art.18. – Ministerul Finanțelor se autorizează:

a) să modifice, la cererea întemeiată a autorităților publice centrale, indicatorii stabiliți ai bugetului de stat la venituri și cheltuieli în funcție de volumul granturilor, al donațiilor, al sponsorizărilor și al altor mijloace intrate suplimentar cu titlu gratuit în posesia autorităților/instituțiilor bugetare;

b) să redistribuie, la propunerea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului:

– alocațiile aprobate pentru Fondul național pentru dezvoltare regională, în baza deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale;

– alocațiile aprobate pentru Fondul ecologic național, în baza deciziei Consiliului de administrare;

c) să redistribuie, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, mijloacele alocate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, între Comisia Electorală Centrală și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în scopul constituirii și funcționării secțiilor de votare peste hotare;

d) să redistribuie, la propunerea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, în baza cererilor întemeiate ale autorităților publice locale, alocațiile aprobate pentru acordarea compensațiilor bănești personalului de conducere și didactic din instituțiile publice de învățământ general, ca urmare a modificării numărului de beneficiari;

e) să redistribuie, la propunerea întemeiată a Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, mijloacele alocate pentru organizarea și desfășurarea concursurilor de proiecte, între autorități publice centrale, fondatori ai instituțiilor din domeniul științei și inovării;

f) să contracteze, pe parcursul anului bugetar, împrumuturi interne pe piața valorilor mobiliare de stat peste limitele prevăzute de bugetul de stat, cu scadență în anul 2020, pentru acoperirea decalajului temporar de casă al bugetului de stat;

g) să emită valori mobiliare de stat pentru crearea rezervei de lichidități în scopul reducerii riscului de lichiditate al bugetului de stat;

h) să recrediteze, din contul împrumuturilor externe, autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale, drept garanție de rambursare servind inclusiv transferurile cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele locale respective;

i) să modifice raporturile dintre bugetul de stat și bugetele locale în cazul delegării, în temei legal, a unor competențe sau al retragerii lor, în cazul trecerii, în modul stabilit, a unor instituții din subordinea autorităților publice locale în subordinea autorităților publice centrale și viceversa, precum și în cazul trecerii unor instituții din subordinea autorităților publice locale de nivelul întâi în subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea și viceversa.

Art.19. – Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2020.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul legii bugetului de stat
pentru anul 2020

Introducere

Proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2020 este elaborat conform cadrului legal și altor acte normative, care reglementează aspectele bugetar-fiscale.

Principalele măsuri de politici pe care este construit proiectul bugetului pentru anul 2020 se referă la:

- extinderea autonomiei financiare locale prin creșterea defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice și suplinirea Fondului de susținere financiară a teritoriilor cu 10% din impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător;
- majorarea salariilor cu 6-10% pentru majoritatea angajaților bugetari;
- implementarea programelor de asistență socială care prevăd prestații sociale mai mari pentru susținerea persoanelor cu venituri mici.

Proiectul bugetului de stat are la bază prognoza dezvoltării economiei în anii 2020-2022 și obiectivele politicii fiscale și vamale pentru anul 2020.

În scopul atingerii obiectivelor stabilite, și luând în considerare sarcinile prioritare ale Guvernului, activitatea de bază va fi orientată spre asigurarea unei creșteri economice optime, durabile și incluzive. Totodată, creșterea exporturilor, majorarea investițiilor în infrastructura economică și dezvoltarea agriculturii moderne și performante va crea un mediu atractiv și motivant pentru investiții. La baza reformelor implementate de Guvern va sta Programul de activitate a Guvernului, Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană și angajamentele asumate față de organizațiile internaționale de finanțare.

Politica bugetar-fiscală pentru anul 2020 se aliniază la angajamentele asumate în ceea ce privește asigurarea stabilității bugetar-fiscale, fără a prejudicia cheltuielile prioritare. Consolidarea poziției bugetar-fiscale și gestionarea responsabilă a finanțelor publice continuă să fie obiectivul principal al Guvernului. Având în vedere că, spațiul fiscal existent este limitat, Guvernul intenționează să atingă obiectivele din documentele strategice prin alocarea mai eficientă a resurselor, precum și prin realocarea celor deja existente în cadrul sectoarelor.

În anul 2020, scenariul de prognoză macroeconomică prevede că, Produsul Intern Brut (PIB) în termeni reali față de anul 2019 va fi în creștere cu 3,8%.

Conform estimărilor, în anul 2020 veniturile bugetului public național vor fi în creștere cu 8,9% față de volumul aprobat (rectificat) în anul 2019, cheltuielile - cu 10,3%, iar deficitul bugetar va atinge nivelul de 3,3% din PIB.

La baza construcției bugetare pentru anul 2020 a stat regula bugetar-fiscală stipulată în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Această regulă limitează deficitul bugetului public național, excluzând granturile la 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, regula permite depășirea

nivelului-limită al deficitului bugetului public național. Astfel, la determinarea soldului bugetar (deficit bugetar) al bugetului public național, a fost utilizată clauza de derogare pentru investițiile capitale publice finanțate din surse externe.

Deficitul bugetului public național, excluzând granturile, va constitui 9 188,8 mil. lei, sau 4,0% din PIB, clauza de derogare pentru investiții capitale finanțate din surse externe fiind utilizată în sumă de 3 699,6 mil. lei sau 1,62% în PIB, care reflectă încadrarea soldului bugetar în regula bugetar fiscală ($4,0\% - 1,62\% = 2,38\%$).

În proiectul bugetului pentru anul 2020, un accent deosebit este pus pe corelarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar.

Ca structură, proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2020 cuprinde: partea textuală, cu prevederi generale și de ordin specific anului bugetar 2020 și anexele la proiect. De asemenea, proiectul de lege este însoțit de Nota informativă care conține Limitele de cheltuieli și principalele priorități/măsuri sectoriale pe anii 2020-2022, care au stat la baza elaborării proiectului de buget, și alt material informativ adițional destinat facilitării procesului de analiză și promovare a acestuia în Guvern și Parlament.

I. Contextul macroeconomic

1.1. Evoluția cadrului macroeconomic în anul 2019

Pe parcursul anului 2019 economia Republicii Moldova urmează ritmuri pozitive, care la rândul lor sunt alimentate din evoluțiile favorabile ale rezultatelor înregistrate de majoritatea indicatorilor de caracterizare a pozițiilor socio-economice. În acest context, se poate evidenția continuitatea dezvoltării investițiilor în active imobilizate, creșterea cuantumului comerțului exterior, majorarea veniturilor și cheltuielilor publice etc. Pot fi observate evoluții favorabile în sectorul real, caracterizat de creșterea valorilor adăugate din industrie, servicii de transport, sectorul construcțiilor, investițiilor private și publice etc. Tendințe ascendente sunt înregistrate și în modificarea reală a salariului, ceea ce a condiționat majorarea consumului privat.

Produsul intern brut (PIB) în semestrul I al anului 2019 a crescut cu 5,2% și a constituit 90,9 mld. lei. Această ascensiune se datorează creșterii economice a valorii adăugate brute (VAB) creată în activități ca: „Construcții”, asigurând 43% din creșterea PIB, după care „Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” – 21%; „Industria” – 11%; „Informații și comunicații” – 10% și respectiv „Tranzacțiile imobiliare” – 5%.

Rata inflației în 10 luni ale anului 2019 a constituit 5,8% față de decembrie 2018. Rata medie a inflației în această perioadă a constituit 6,8%, fiind cu 0,3 p.p. în afara intervalului țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%).

Moneda națională de la începutul anului a marcat o depreciere de 3,5% față de dolarul SUA în termeni nominali și de 0,6% față de Euro. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.09.2019 a atins o valoare de 2 942,0 mil. dolari, micșorându-se cu 1,0% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2018.

Exporturile de bunuri în perioada ianuarie-septembrie 2019 s-au majorat cu 3,4%, iar *importurile* de bunuri cu 2,3%. *Deficitul balanței comerciale* în această perioadă a constituit 2 246,1 mil. dolari SUA, față de 2 218,0 mil. dolari SUA în ianuarie - septembrie 2018.

Gradul de acoperire a importului cu exporturi în 9 luni ale anului 2019 a constituit 47,4%, fiind mai mare cu 0,5 p.p. decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2018.

Volumul producției industriale înregistrat în 9 luni ale anului 2019 atestă o creștere de 2,7%. Majorarea valorilor producției industriale se datorează creșterii volumelor valorice ale industriei prelucrătoare cu 3,1% și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 0,7%.

Producția agricolă a înregistrat o creștere de 3,2% pe parcursul a 9 luni a anului 2019 (în prețuri comparabile). Această evoluție a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 7,4%, iar producția animalieră a scăzut cu 4,9%.

Valoarea investițiilor în active imobilizante în prima jumătate a anului 2019 s-a intensificat. Astfel, volumul investițiilor a crescut în termeni reali cu 26,8% față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 9,2 mild. lei. Creșterea intensivă a investițiilor s-a datorat majorării investițiilor private, investițiilor bugetare, inclusiv din sursele organizațiilor internaționale.

Volumul mărfurilor transportate este în creștere lentă. În ianuarie-septembrie 2019 au fost transportate circa 13,8 mil. tone de mărfuri, cu 1,5% mai mult. Creșterile ale volumului mărfurilor transportate au fost înregistrate în cazul transportului aerian cu 30,3% și transportului rutier cu 5,3%, transportul feroviar fiind în descreștere cu 7,8%.

Comerțul interior de bunuri și servicii este în creștere, fapt ce demonstrează o intensificare a consumului din partea populației și agenților economici. În ianuarie-septembrie 2019, volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul a crescut cu 14,1% față de anul precedent, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației cu 16,1%.

Remiterile de bani efectuate de către persoanele fizice din străinătate sunt pe un trend constant descendent. În 9 luni ale anului 2019 volumul total al transferurilor

bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice au înregistrat o diminuare cu 5,0% comparativ cu perioada similară a anului 2018 și au însumat 903,3 mil. dolari SUA. Diminuarea transferurilor a fost cauzată, în general, de stagnarea economiei Federației Ruse (țara din care provine cea mai mare parte din remitențe), contractarea cererii interne în Italia și recesiunea economică din Turcia.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în semestrul I al anului 2019 a constituit 7 113,6 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 15,8% față de aceeași perioadă al anului 2018, iar în termeni reali salariul s-a majorat cu 12,2%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 6 759,9 lei, fiind în creștere cu 23,2%, iar în sectorul real - 7 247,8 lei și s-a majorat cu 13,3%, respectiv (în termeni nominali). Creșterea mai rapidă a salariului în sectorul bugetar a fost influențată de intrarea în vigoare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018, care, printre altele, a fost menită să reducă discrepanțele salariale existente.

Mărimea medie a pensiei lunare la 01.07.2019 a fost de 1 895,07 lei și s-a majorat cu 14,3% față de aceeași dată a anului 2018 în termeni nominali. Mărimea minimumului de existență pentru semestrul I al anului 2019 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2 028,3 lei.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară a înregistrat valoarea de 7,7% în trimestrul I și de 4,5% în trimestrul II al anului 2019. La oficiile forței de muncă în ianuarie-august 2019 au fost înregistrați 17,6 mii șomeri, cu 15,2% mai puțini față de numărul acestora înregistrați în ianuarie-august 2018.

1.2. Prognoza macroeconomică pentru anii 2020-2022

Prognozele indicatorilor de rezultate ale activității economice în Republica Moldova pentru anii 2019-2022 sunt efectuate reieșind din conjunctura formată pe plan socio-economic de nivel intern, precum și în profil internațional.

Prognoza este fundamentată și de continuarea măsurilor îndreptate spre:

- intensificarea politicilor de promovare a schimburilor de mărfuri cu noi piețe de desfacere;
- dezvoltarea continuă, încurajarea și susținerea întreprinderilor din sectorul privat;
- dezvoltarea sectorului real al economiei, prin favorizarea investițiilor interne și atragerea investițiilor directe în economia națională din străinătate;
- promovarea inițiativelor fiscale și implementarea reformelor care vor consolida baza fiscală;

- asigurarea stabilității financiare prin menținerea ratei inflației și a cursului de schimb în limitele de încredere etc.

În perioada de prognoză economia Republicii Moldova va avea o evoluție ascendentă. La această creștere își vor aduce contribuția mai mulți factori. Pentru anii 2020-2022 se preconizează o *creștere reală a PIB* de 3,8% anual.

Indicele prețului de consum mediu anual se prognozează a fi de 105,7% în anul 2020 și la nivel de 105,0% în anii 2021-2022.

O *depreciere moderată a monedei naționale* se prognozează pentru anii 2020-2022. Astfel, pentru intervalul de prognoza, cursul mediu de schimb al leului față de dolarul SUA va fluctua între 18,47 lei până la 19,63 lei.

Producția industrială va avea un trend ascendent, unde în anul 2019 este prognozată o creștere de circa 3%, iar în anii următori se anticipează ritmuri de creștere puțin mai accelerate cuprinse între 4,2 - 4,5%. Evoluția sectorului industrial va fi susținută de creșterea cererii interne față de produsele autohtone, precum și valorificarea oportunităților oferite de acordurile de cooperare economică internațională. În perioada anilor următori va continua implementarea proiectelor investiționale inițiate, precum și vor fi lansate un șir de proiecte investiționale noi în asemenea ramuri precum sunt industria constructoare de mașini, industria ușoară, fabricarea de mobilă, biocombustibilul, prelucrarea și ambalarea producției agricole, echipamente electrice și de iluminat.

Producția agricolă se estimează să crească cu 1,0% în anul 2019, iar în perioada anilor 2020-2022 creșterile vor fi cuprinse între 2,6% și 3,5%. Factorii care vor asigura stabilizarea creșterii sectorului agricol în perioada de prognoză sunt condițiile climaterice relativ favorabile, modernizarea sectorului prin introducerea tehnologiilor performante, orientarea spre producția cu valoare adăugată înaltă, precum și creșterea suprafețelor însămânțate. Totodată, creșterea cererii interne pentru produsele din carne, dezvoltarea industriei prelucrătoare a cărnii vor da un impuls pozitiv sectorului, va crește investițiile și respectiv va dezvolta și moderniza acest sector.

Investițiile în active imobilizante în anii de prognoză se anticipează o evoluție pozitivă a volumului investițiilor în economie înregistrând o creștere de 18% în anul 2019 și în medie pentru următorii trei ani cu 4-5%. Creșterea investițiilor se va datora în mare parte investitorilor privați și anume prin menținerea trendului de re tehnologizare, precum și prin impactul reformei fiscale de micșorare a impozitelor salariale. Totodată, în sectorul construcțiilor se va continua trendul ascendent prin creșterea cererii interne pentru locuințe, datorită implementării programului de stat „Prima Casă”, precum și menținerii situației creditare favorabile pe termen scurt. Pe parcursul anului 2019 se așteaptă o creștere a investițiilor publice în domeniile ca:

infrastructura energetică, drumuri și construcții inginerești, cu circa 62%, iar în 2020 cu circa 55%. Ascensiunea se va produce datorită deblocării asistenței externe.

Exporturile pentru perioada de referință se prognozează a fi în creștere în mediu cu 7,8%. Creșterea exporturilor va fi asigurată de asemenea prin promovarea mai intensă a exporturilor pe piața UE. Dezvoltarea continuă a Zonelor Economice Libere, precum și creșterea numărului de noi rezidenți va stimula în continuare expansiunea ramurei industriei automotive, care este orientat spre piețele externe.

Investițiile vor contribui la creșterea nivelului de tehnologizare a întreprinderilor, cu efect asupra producerii mărfurilor mai competitive și livrarea acestora pe piețele externe. Totodată, evoluțiile pozitive în sectorul real al economiei vor favoriza impulsivitatea exporturilor.

Importurile sunt prognozate să fie în creștere pentru anii 2020-2022 în medie cu 6,1%. Efect favorabil în contextul dezvoltării calitative a economiei naționale este faptul că ritmurile de modificare a importurilor sunt inferioare celor ale exporturilor. Reieșind din analiza tabloului economic se menționează faptul că creșterea volumului importului va fi condiționată de restabilirea cererii interne, preponderent pentru materia primă, care participă la dezvoltarea proceselor tehnologice și obținerea produselor pentru consum final și export; creșterea volumului investițiilor în mașini și utilaje desăvârșite din punct de vedere tehnologic. De asemenea, creșterea reală a salariilor și pensiilor, precum și majorarea remiterilor de peste hotare vor conduce la majorarea consumului și, respectiv, a importului. S-a luat în considerație, de asemenea, relansarea creditării care se prevede în anii de prognoză cu accent asupra creditării pe termen lung și efectul scontat al acestora asupra creșterii investițiilor, care la rândul lor vor contribui la creșterea importurilor. Creșterea și diversificarea cererii pentru importul de materii prime este fundamentată și de prognoza de evoluție a volumelor producției Zonelor Economice Libere, care folosesc în procesul tehnologic materie primă de import.

Salariul mediu lunar brut al unui salariat din economia națională se va majora de la 7 953 lei (inclusiv sectorul bugetar - 6 524 lei) în anul 2020 până la 9 328 în ultimul an de prognoză (inclusiv sectorul bugetar - 7 437,4 lei).

Fondul de remunerare a muncii va crește în valori nominale cu 8,5% în anul 2020, și cu cca 8,0% în următorii ani. Creșterea continuă a salariilor și a fondului de salarizare în valori comparabile va fi datorată înviorării sectorului real al economiei, în special, pe seama dezvoltării componentei private, dar și creșterilor salariale planificate în sectorul bugetar.

Creșterile economice prognozate în țările care sunt parteneri comerciali ai țării noastre reprezintă premise pentru prognoza optimistă a comerțului exterior și, implicit, a producției interne, ocupării forței de muncă, salarizării și asupra economiei în ansamblu.

Proгноza macroeconomică pentru perioada 2019-2022, se prezintă în Tabelul nr.1 la prezenta Notă informativă.

II. Executarea scontată a bugetului public național în anul 2019

Pentru anul 2019, partea de venituri a bugetului public național a fost inițial aprobată în sumă totală de 63 432,3 mil. lei, partea de cheltuieli - 69 171,0 mil. lei și soldul bugetar (deficitul) în sumă de 5 738,7 mil. lei.

Totodată, ținând cont de evoluția executării părții de venituri în semestru I al anului 2019, precum și necesitatea acoperii depline a cheltuielilor salariale, au fost operate anumite modificări la Legea bugetului de stat pentru anul 2019, la Legea bugetului asigurării sociale de stat pentru anul 2019 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2019, în conformitate cu art.61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Factorii de bază, care au determinat modificările operate la aceste bugete pentru anul 2019 sunt următorii:

1) ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) reieșind din actualizarea prognozelor principalilor indicatori macroeconomici, care au fost coordonate cu experții Fondului Monetar Internațional în cadrul misiunii desfășurate în luna iulie;

2) rezultatele preliminate ale implementării reformei fiscale, care a fost pusă în aplicare începând cu 1 octombrie 2018;

3) necesitățile financiare pentru implementarea deplină a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care nu a fost posibil de prevăzut în bugetul inițial aprobat, din motivul adoptării concomitente a acestor legi;

4) revizuirea și prioritizarea programelor curente de cheltuieli în funcție de mersul implementării acestora.

Urmare a modificărilor propuse veniturile, cheltuielile și deficitul bugetului public național s-au majorat respectiv cu 105,9 mil. lei, 287,5 mil. lei și cu 181,6 mil. lei. Ca pondere în PIB veniturile, cheltuielile și deficitul bugetului public național au fost estimate la 30,7%, 33,5% și 2,9%, respectiv.

În structura veniturilor bugetului public național, veniturile bugetului de stat constituie în sumă de 40 633,5 mil. lei sau cu o diminuare cu 1 492,0 mil. lei sau 3,5% față de aprobat, bugetelor locale (consolidat) - 16 289,4 mil. lei, cu 1 157,6 mil. lei sau 7,7% mai mult față de aprobat inițial, bugetului asigurărilor sociale de stat - 21 869,9 mil. lei, cu 442,5 mil. lei sau 2,1% mai mult față de aprobat inițial, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - 7 709,8 mil. lei, cu 383,8 mil. lei sau 5,2% mai mult față de aprobat inițial.

Totodată, în structura cheltuielilor bugetului public național, cheltuielile bugetului de stat se estimează în sumă de 46 336,8 mil. lei sau cu o diminuare de 1 327,4 mil. lei sau 2,8% față de aprobat, bugetelor locale (consolidat) - 16 489,4 mil. lei, cu 1 357,6 mil. lei sau 9,0% mai mult față de aprobat inițial, bugetului asigurărilor sociale de stat - 21 886,9 mil. lei, cu 459,5 mil. lei sau 2,1% mai mult față de aprobat inițial, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - 7 709,8 mil. lei, cu 183,8 mil. lei sau 2,4% mai mult față de aprobat inițial.

Indicatorii bugetului public național pentru anul 2019 pe tipuri de bugete, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	2018 executat	2019				Devieri aprobat (rectificat) 2019 față de executat 2018	
		aprobat/ estimat	aprobat (rectificat)	Devieri aprobat (rectificat) față de aprobat/estimat		suma	%
				suma	%		
Bugetul public național							
Venituri	57 995,9	63 432,3	63 538,2	105,9	100,2	5 542,3	109,6
Cheltuieli	59 608,9	69 171,0	69 458,5	287,5	100,4	9 849,6	116,5
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-1 613,0	-5 738,7	-5 920,3	-181,6	103,2	-4 307,3	>2 ori
Bugetul de stat							
Venituri	36 432,7	42 125,5	40 633,5	-1 492,0	96,5	4 200,8	111,5
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	26,0	23,0	34,7	11,7	150,9	8,7	133,5
<i>inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditare bugetelor de alt nivel</i>	6,5					-6,5	
Cheltuieli	38 708,3	47 664,2	46 336,8	-1 327,4	97,2	7 628,5	119,7
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	19 755,6	22 555,4	22 929,7	374,3	101,7	3 174,1	116,1
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-2 275,6	-5 538,7	-5 703,3	-164,6	103,0	-3 427,7	>2 ori
Bugetele locale (consolidat)							
Venituri	14 683,6	15 131,8	16 289,4	1 157,6	107,7	1 605,8	110,9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	10 357,4	11 148,7	11 957,6	808,9	107,3	1 600,2	115,4
Cheltuieli	14 548,1	15 131,8	16 489,4	1 357,6	109,0	1 941,3	113,3
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	26,0	23,0	34,7	11,7	150,9	8,7	133,5
<i>inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditare bugetelor de alt nivel</i>	6,5					-6,5	
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	135,5		-200,0	-200,0		-335,5	
Bugetul asigurărilor sociale de stat							
Venituri	19 790,3	21 427,4	21 869,9	442,5	102,1	2 079,6	110,5
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	6 670,2	8 575,4	8 158,5	-416,9	95,1	1 488,3	122,3
Cheltuieli	19 426,5	21 427,4	21 886,9	459,5	102,1	2 460,4	112,7

	2018 executat	2019				Devieri aprobat (rectificat) 2019 față de executat 2018	
		aprobat/ estimat	aprobat (rectificat)	Devieri aprobat (rectificat) față de aprobat/estimat		suma	%
				suma	%		
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	363,8		-17,0	-17,0		-380,8	
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală							
Venituri	6 877,4	7 326,0	7 709,8	383,8	105,2	832,4	112,1
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	<i>2 728,0</i>	<i>2 831,3</i>	<i>2 813,6</i>	<i>-17,7</i>	<i>99,4</i>	<i>85,6</i>	<i>103,1</i>
Cheltuieli	6 714,1	7 526,0	7 709,8	183,8	102,4	995,7	114,8
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	163,3	-200,0		200,0		-163,3	

2.1. Estimările veniturilor

În perioada de 9 luni ale anului 2019, la bugetul public național au fost acumulate *venituri* în sumă totală de 45 278,6 mil. lei sau 71,3% din suma prevederilor anuale precizate, dintre care:

- la bugetul de stat - 28 462,8 mil. lei (inclusiv transferuri 18,4 mil. lei);
- la bugetul asigurărilor sociale de stat - 16 760,4 mil. lei (inclusiv transferuri 6 687,0 mil. lei);
- la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 5 188,3 mil. lei (inclusiv transferuri 1 651,6 mil. lei);
- la bugetele locale - 12 059,4 mil. lei (inclusiv transferuri 8 832,0 mil. lei).

Pentru anul 2019, se estimează, că la bugetul public național vor fi încasate venituri în sumă de 63 538,2 mil. lei, cu 105,0 mil. lei mai mult față de aprobat inițial.

În structură, estimările veniturilor bugetului public național pentru anul 2019 se caracterizează după cum urmează:

mil. lei

	<i>Aprobat/ estimat</i>	<i>Aprobat (rectificat)</i>	<i>Devieri (+,-)</i>
Venituri, total	63 432,3	63 538,2	105,9
<i>inclusiv</i>			
Impozite și taxe	40 677,6	40 611,7	-65,9
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	17 237,0	18 442,6	1 205,6
Alte venituri	3 557,5	2 675,6	-881,9
Granturi	1 960,2	1 808,3	-151,9
<i>pentru susținerea bugetului</i>	<i>1 228,3</i>	<i>1 368,8</i>	<i>140,5</i>
<i>pentru proiecte finanțate din surse externe</i>	<i>731,9</i>	<i>439,5</i>	<i>-292,4</i>

Partea majoră în totalul veniturilor bugetului public național o dețin impozitele și taxele, ce constituie 63,9% și se estimează în sumă de 40 611,7 mil. lei.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii pentru anul 2019 constituie 29,0% din totalul veniturilor bugetului public național și se estimează în sumă de 18 442,6 mil. lei.

Alte venituri reprezintă circa 4,2% din totalul veniturilor bugetului public național și se estimează în sumă de 2 675,6 mil. lei.

Granturile constituie suma de 1 808,3 mil. lei, circa 2,9% din totalul veniturilor bugetului public național. Se estimează, că volumul granturilor externe vor scădea cu 151,9 mil. lei față de cele aprobate inițial, inclusiv cu 292,4 mil. lei în urma revizuirii intrărilor de granturi pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe, iar intrările de granturi pentru suport bugetar vor crește față de estimările inițiale cu 140,5 mil. lei reieșind din fluctuația cursului de schimb și revizuirea sumelor pentru debursare pe unele programe.

Structura detaliată a veniturilor bugetului public național se prezintă în Tabelul nr.3 la prezenta Notă.

2.2.Executarea scontată a cheltuielilor

În perioada de 9 luni ale anului 2019, la bugetul public național au fost executate *cheltuieli* în sumă totală de 46 761,7 mil. lei sau 67,3% din suma prevederilor anuale precizate, dintre care:

- din bugetul de stat - 30 622,0 mil. lei (inclusiv transferuri 17 192,3 mil. lei);
- din bugetul asigurărilor sociale de stat - 16 242,8 mil. lei;
- din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 4 990,4 mil. lei;
- din bugetele locale - 12 098,8 mil. lei.

Partea majoră în totalul cheltuielilor bugetului public național executate o dețin *prestațiile sociale*, ce constituie 35,8% și sunt executate în sumă de 16 762,1 mil. lei, urmate de *cheltuielile de personal* ce constituie 25,2% și sunt executate în sumă de 11 774,9 mil. lei, iar cheltuielile pentru bunuri și servicii sunt executate în sumă de 8 146,7 mil. lei sau 17,4% din cheltuielile totale.

În anul 2019, se estimează că, de la bugetul public național vor fi realizate cheltuieli în sumă de 69 458,5 mil. lei, cu 287,5 mil. lei sau 0,4% mai mult față de aprobat inițial. Față de anul precedent (59 608,9 mil. lei), cheltuielile bugetului public național vor crește cu circa 9 849,6 mil. lei sau cu 16,5%.

2.3. Soldul bugetar al bugetului public național și finanțarea deficitului bugetar

Modificările operate la partea de venituri și cheltuieli a bugetului public național s-au soldat cu majorarea soldului bugetar (deficitului) aprobat inițial cu 181,6 mil. lei, în sumă nominală acesta va constitui 5 920,3 mil. lei.

În structura deficitului, bugetului de stat îi revine un deficit de 5 703,3 mil. lei, bugetului asigurărilor sociale de stat - 17,0 mil. lei (conform prevederilor art. VII din Legea 313/2018), bugetelor locale - 200,0 mil. lei, iar fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală vor fi balansate.

Estimările soldului bugetar a bugetului public național pentru anul 2019 (pe tipuri de bugete) se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	<i>Aprobat/ estimat</i>	<i>Aprobat (rectificat)</i>
Total bugetul public național	-5 738,7	-5 920,3
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-2,74</i>	<i>-2,86</i>
Bugetul de stat	-5 538,7	-5 703,3
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-2,64</i>	<i>-2,75</i>
BASS		-17,0
<i>ponderea în PIB, %</i>		<i>-0,01</i>
FAOAM	-200,0	
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-0,10</i>	
Bugetele locale		-200,0
<i>ponderea în PIB, %</i>		<i>-0,10</i>

Estimările surselor de finanțare a soldului bugetar a bugetului public național pentru anul 2019 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	<i>Denumirea</i>	<i>Aprobat/ estimat</i>	<i>Aprobat (rectificat)</i>
	SOLDUL BUGETAR	-5 738,7	-5 920,3
	Surse de finanțare	5 738,7	5 920,3
1	<i>Active financiare</i>	<i>-1 062,9</i>	<i>-268,2</i>
	Creanțe interne	85,6	527,0
	Acțiuni și alte forme de participare în capital	-164,4 ^{*)}	-156,2 ^{*)}
	Alte creanțe interne	250,0	683,2
	Împrumuturi recreditate interne a instituțiilor nefinanciare și financiare	-1 149,6	-801,2
	Creanțe externe	1,1	6,0
2	<i>Datorii</i>	<i>7 010,8</i>	<i>4 662,3</i>
	Valori mobiliare de stat	2 540,0 ^{**)}	994,5 ^{**)}
	Garanții de stat interne	-50,0	-5,0
	Împrumuturi interne de la instituțiile financiare și nefinanciare	20,0	146,8
	Împrumuturi externe	4 500,8	3 526,0
	primirea împrumuturilor externe	6 772,6	5 858,1

	<i>Denumirea</i>	<i>Aprobat/ estimat</i>	<i>Aprobat (rectificat)</i>
	rambursarea împrumuturilor externe	-2 271,8	-2 332,1
3	<i>Modificarea soldului mijloacelor bănești</i>	-209,2	1 526,2

Notă: *) Capitolul "Acțiuni și alte forme de participare în capital" conține sumele procurării pachetului de acțiuni nou emise de banca de importanță sistemică BC "Moldindconbank" în sumă de 760,1 mil. lei și 763,5 mil. lei respectiv, conform prevederilor art.54¹ din Legea 121/2007, art.67 alin.(4¹) din Legea 181/2014 și Hotărârii Guvernului nr.51/2019.

***) Capitolul "Valori mobiliare de stat " conține sumele: valori mobiliare de stat emise pe piața primară (aprobat - 1 570,0 mil. lei, rectificat - 1 570,0 mil. lei); vânzarea valorilor mobiliare de stat emise pentru crearea unei rezerve de lichidități (aprobat - 1 200,0 mil. lei, rectificat - (-345,5 mil. lei), răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat: aprobat (-230,0 mil. lei), rectificat (-230,0 mil. lei).

2.4. Datoria de stat

Soldul datoriei de stat și ponderea în PIB

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2019 nu va depăși 58 282,5 mil. lei, dintre care 58,7% datorie de stat externă și 41,3% datorie de stat internă, înregistrând o diminuare cu 4 729,1 mil. lei față de valoarea aprobată pentru anul 2019. Diminuarea soldului datoriei de stat în valori nominale se datorează atât diminuării intrărilor de împrumuturi de stat externe pentru finanțarea proiectelor investiționale, cât și diminuării finanțării interne nete pozitive, aprobată pentru anul 2019. Astfel, pentru anul 2019 se estimează că finanțarea externă netă va constitui 192,6 mil. dolari SUA, cu 53,8 mil. dolari SUA sau 21,8% mai puțin decât valoarea aprobată, iar finanțarea internă netă va înregistra o diminuare de 1 545,5 mil. lei sau cu 60,8% pe fondul renunțării la emisiunea VMS suplimentare pentru completarea rezervei de lichidități. Din totalul intrărilor brute prognozate pentru anul 2019, 53,1% se vor îndrepta spre finanțarea proiectelor investiționale, iar 46,9% - pentru suport bugetar.

La finele anului 2019, soldul datoriei de stat va fi compus preponderent din datorie de stat pe termen lung și cu rată fixă a dobânzii, asigurându-se încadrarea în limitele stabilite în Programul Managementul datoriei de stat pe termen mediu 2019-2021. Astfel că, la situația din 31 decembrie 2019 datoria de stat scadentă în decurs de un an nu va depăși 25,0% din total, iar datoria de stat cu rata dobânzii variabilă nu va depăși 40,0% din total. Pentru VMS emise pe piața primară rata medie a dobânzii poate constitui aproximativ 6,3% anual, pentru împrumuturile externe fixe - aproximativ 2,0% anual, iar pentru datoria externă variabilă - rata dobânzii va oscila în dependență de evoluția ratelor internaționale precum *Libor 6 months* și *Euribor 6 months*. În dependență de cererea pieței, Ministerul Finanțelor în continuare va susține majorarea ponderii obligațiunilor de 2, 3 și 5 ani în circulație

cu rată fixă a dobânzii, în anul 2019 emisiunile fiind prognozate în totalitate în monedă națională.

Ponderea datoriei de stat în PIB la sfârșitul anului 2019 va constitui 28,1%, dintre care 11,6% datorie de stat internă și 16,5% datorie de stat externă.

Cheltuielile legate de serviciul datoriei de stat în anul 2019 se estimează în sumă de 1 669,6 mil. lei, ceea ce constituie o diminuare cu 275,0 mil. lei sau cu 14,1% comparativ cu valoarea aprobată pentru anul 2019.

III. Politica bugetar-fiscală pentru anii 2020-2022

3.1. Politica fiscală

Pentru soluționarea constrângerilor economice și impulsivitatea dezvoltării durabile a Republicii Moldova, Guvernul urmărește ca politicile fiscale și vamale pe termen mediu să atingă următoarele obiective: (1) o legislație fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice, (2) consolidarea veniturilor bugetare.

(1) Legislație fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice:

- permiterea la deducerea a oricăror plăți efectuate salariaților, sau în folosul acestora, din care au fost reținute impozite salariale;

- permiterea la deducere a datoriilor în valoarea de până la 1000 de lei a cărei termen de scadență a expirat de 3 ani;

- aplicarea facilităților acordate salariaților pentru hrana și transport organizat și asupra zilierilor;

- diminuarea impozitului aplicat donațiilor de la 12% (inclusiv în venitul donatorului) la 6% (reținerea finală). Modificarea tratamentului fiscal pentru bunurile donate prin includerea normei de majorare a veniturilor în cazul efectuării donației de agenții economici;

- substituirea bazei impozabile aferent regimului agenții economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (IVAO) din venitul operațional în venituri totale, cu excluderea unor categorii de venituri (subvenții, dobânzi, etc);

- modificarea termenului de achitare a TVA pentru serviciile importate la data de 25 a lunii următoare celei de efectuare a importului sau de achitare;

- modificarea termenului de achitare a accizelor cu stabilirea termenului de 25 a lunii următoare celei în care a fost scoasă marfa accizată din antrepozit;

- unificarea termenului de declarare și achitare a impozitului pe bunuri imobiliare fiind stabilită data de 25 septembrie;

- anularea obligației de înregistrare a facturilor fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale;

- aplicarea scutirii de TVA fără drept de deducere, la plasarea în regim de perfecționare activă a mărfurilor supuse accizelor, produselor zootehnice (carne), etc.;

- extinderea, cu 1 an, a scutirii de impozitul pe venit a dobânzilor bancare a persoanelor fizice;

- scutirea de TVA fără drept de deducere la importul și/sau achiziția a materiei prime, articole utilizate la producerea tractoarelor și tehnicii agricole;

- scutirea de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale a mărfurilor exportate prin trimiteri poștale a căror valoare nu depășesc 1 000 euro;

- abrogarea normei de limitare a deducerii în sumă de 200 000 lei pentru autoturismele procurate de agenții economici care nu sunt utilizate în procesul de producție și prestare a serviciilor;

- extinderea dreptului de aplicare a regimului de deducere a amortizării în scopuri fiscale pentru activele imobilizate.

(2) Măsuri de consolidare a veniturilor bugetare:

- extinderea aplicării progresive a accizului la valoarea autoturismelor importate;

- aplicarea taxării inverse pentru livrările de bunuri a agenților economici insolvăbili;

- aplicarea TVA pentru serviciile electronice prestate de agenții economici nerizidenți către populație și crearea unui cadru legal de achitare a impozitelor și taxelor;

- perfecționarea taxei pentru apă prin stabilirea obligației de achitare a taxei respective pentru subiecții care vor îmbutelia apa.

3.2. Politica în domeniul cheltuielilor

Ca și în anii precedenți, Guvernul își propune să rămână prudent și să promoveze utilizarea eficientă a resurselor publice destinate prestării serviciilor publice, programelor de asistență socială, dezvoltării și întreținerii infrastructurii. Aceste obiective vor fi atinse prin intermediul următoarelor măsuri:

- susținerea reformelor structurale în sectoare-cheie, precum educația și sănătatea, pentru a asigura o prestare mai eficientă a serviciilor, în concordanță cu resursele bugetare disponibile;

- asigurarea unei finanțări adecvate pentru programele de protecție socială și ocrotirea sănătății cu o mai bună orientare și gestionare a programelor;

- prioritizarea cheltuielilor operaționale și de întreținere ale autorităților administrației publice, pentru a asigura o mai bună alocare a resurselor pentru serviciile publice;

- implementarea Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- asigurarea unui echilibru între costurile bugetare și impulsul asupra dezvoltării economice;
- consolidarea gestionării programului de investiții capitale;
- respectarea regulii bugetar-fiscale;
- consolidarea monitorizării și gestionării riscurilor bugetar-fiscale.

IV. Datoria de stat în anii 2020-2022

4.1. Politica în domeniul datoriei de stat pentru anii 2020-2022

Obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat va consta în asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung în condițiile limitării riscurilor implicate.

În scopul atingerii obiectivului fundamental, vor fi prioritare următoarele obiective specifice de gestionare a datoriei de stat în perioada anilor 2020-2022:

- dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat;
- contractarea împrumuturilor de stat externe, ținând cont de raportul cost-risc;
- managementul riscului operațional aferent datoriei de stat.

4.2. Datoria de stat și deservirea acesteia în anul 2020 și estimări pentru 2021-2022

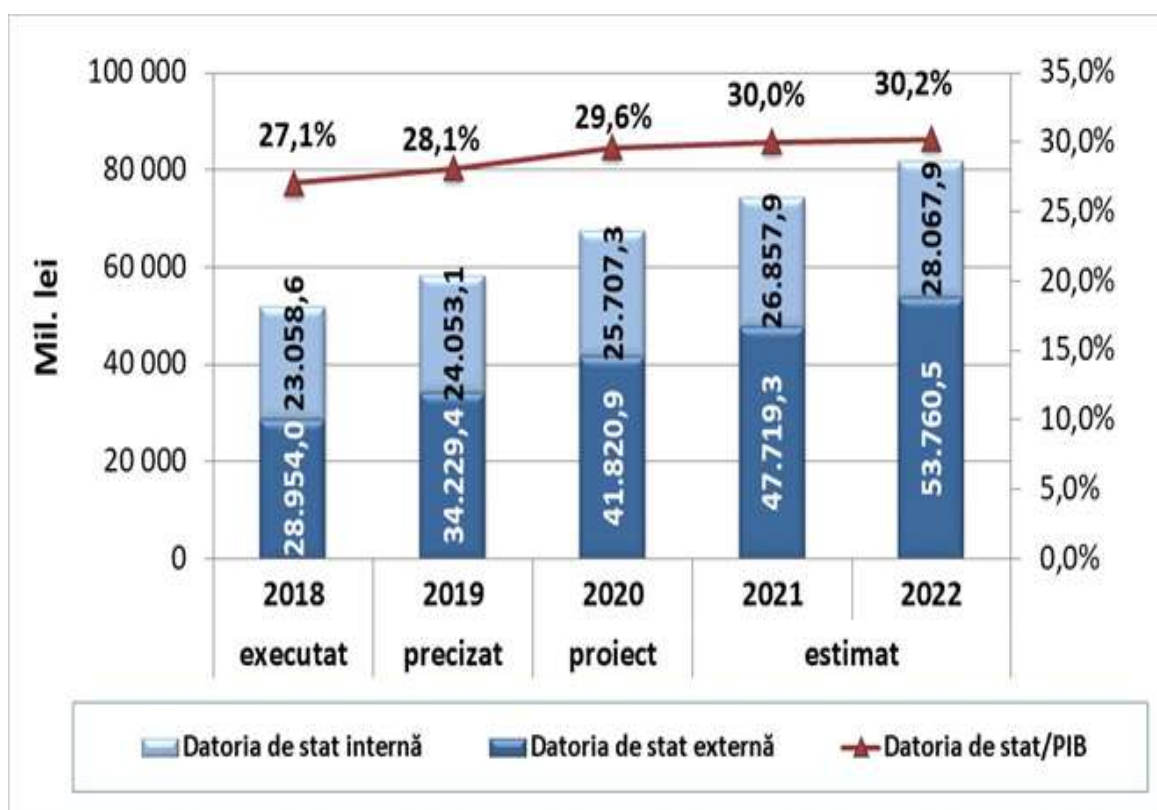
Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2020 nu va depăși 67 528,2 mil. lei, dintre care 61,9% datorie de stat externă și 38,1% datorie de stat internă, înregistrând o majorare cu 9 245,7 mil. lei față de valoarea precizată pentru sfârșitul anului 2019, preponderent din contul finanțării externe nete pozitive prognozate pentru anul următor.

La finele anului 2020, soldul datoriei de stat va fi în continuare compus preponderent din datorie de stat pe termen lung și cu rată fixă a dobânzii. Pentru VMS emise pe piața primară rata medie a dobânzii poate constitui aproximativ 7,0% anual, pentru împrumuturile externe fixe – aproximativ 2 % anual, iar pentru datoria externă variabilă – rata dobânzii va oscila în dependență de evoluția ratelor internaționale precum *Libor 6 months* și *Euribor 6 months*. În dependență de cererea pieței, se va tinde în continuare spre majorarea ponderii obligațiunilor de 2, 3 și 5 ani în circulație cu rată fixă a dobânzii, în anul 2020 emisiunile fiind prognozate în totalitate în monedă națională. Împrumuturile externe noi care vor fi contractate, vor avea maturitatea de minim 15 ani, preferință fiind acordată creditorilor multilaterali.

Ponderea datoriei de stat în PIB la sfârșitul anului 2020 se va încadra în valoarea de 29,6%, cu 1,5 p.p. mai mult față de precizat pentru finele anului 2019.

Pentru anul 2021, se estimează că soldul datoriei de stat se va majora cu 10,4%, iar în 2022 acesta se va majora cu 9,7% și va constitui 81 828,4 mil. lei, situându-se la nivelul de 30,2% pondere în PIB.

Structura datoriei de stat pentru anii 2018-2022 se prezintă în următoarea diagramă:

Datoria de stat externă

Pe parcursul anului 2020 vor fi valorificate împrumuturi de stat externe în sumă de 9 296,7 mil. lei (echivalentul a 503,3 mil. dolari SUA) și rambursate împrumuturi de stat externe în sumă de 2 916,4 mil. lei (echivalentul a 157,9 mil. dolari SUA). Ca urmare, la situația din 31 decembrie 2020, conform estimărilor, soldul datoriei de stat externe nu va depăși 41 820,9 mil. lei (echivalentul a 2 208,1 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o majorare cu 7 591,5 mil. lei (echivalentul a 306,4 mil. dolari SUA) sau cu 22,2% față de plafonul precizat al datoriei de stat externe la situația din 31 decembrie 2019. În valori nominale, majorarea plafonului datoriei de stat externe se explică prin depășirea sumelor intrărilor externe preconizate pentru anul 2019 față de rambursările pentru același an. Totodată, ca pondere în PIB, se estimează că soldul datoriei de stat externe va înregistra la finele anului 2020 o majorare cu 1,8 p.p. față de valoarea precizată pentru anul 2019 și nu va depăși 18,3 %.

În următorii ani, soldul datoriei de stat externe se va majora de la 47 719,3 mil. lei (echivalentul a 2 447,1 mil. dolari SUA) la finele anului 2021 până la 53760,5 mil. lei (echivalentul a 2 674,7 mil. dolari SUA) la finele anului 2022.

Datoria de stat internă

În anul 2020 se preconizează emisiunea netă a VMS pe piața primară în sumă de 2000,0 mil. lei, răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 240,0 mil. lei, precum și răscumpărarea VMS pentru crearea rezervei de lichiditate în sumă de 105,8 mil. lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2020, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat interne* nu va depăși 25 707,3 mil. lei sau 11,3% în PIB, inclusiv:

- VMS emise pe piața primară - 11 032,7 mil. lei (42,9%)
- VMS convertite - 2 063,4 mil. lei (8,0%)
- VMS emise pentru executarea a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - 12 611,2 mil. lei (49,1%)

În perioada anilor 2021-2022, în scopul finanțării deficitului bugetului de stat se prevăd a fi direcționate venituri din emisiunea netă a VMS pe piața primară în sumă a câte 1 500,0 mil. lei anual. Totodată, se preconizează răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 260,0 mil. lei în anul 2021 și 290,0 mil. lei în anul 2022. Concomitent, în anul 2021 vor fi răscumpărate VMS emise pentru crearea rezervei de lichiditate în sumă de 89,4 mil. lei.

Astfel, în perioada anilor 2021-2022 soldul datoriei de stat interne se va majora de la 26 857,9 mil. lei la finele anului 2021 până la 28 067,9 mil. lei la finele anului 2022.

Garanțiile de stat

Conform estimărilor, la situația din 31 decembrie 2020 soldul garanțiilor de stat externe nu va depăși 1 704,6 mil. lei (echivalentul 90,0 mil. dolari SUA), iar soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 1 600,0 mil. lei și va fi format în totalitate din garanții interne emise în cadrul Programului de stat „Prima casă”.

Cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat

Pentru serviciul datoriei de stat pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 1 947,5 mil. lei, ceea ce constituie o majorare cu 277,9 mil. lei sau cu 16,6% comparativ cu valoarea precizată pentru anul 2019. Ca pondere în PIB, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat vor constitui cca 0,9%.

Serviciul datoriei de stat externe

Pe parcursul anului 2020, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* se estimează în sumă de 502,0 mil. lei (echivalentul a 27,2 mil. dolari SUA). Comparativ cu valoarea aprobată pentru anul 2019, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* vor înregistra o majorare cu 44,3 mil. lei (echivalentul a 0,6

mil. dolari SUA), cauzată în mare măsură de deprecierea prognozată a monedei naționale față de alte valute străine.

În perioada anilor 2021-2022, se estimează că cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat externe vor înregistra cca 583,7 mil. lei și 656,5 mil. lei, respectiv.

Serviciul datoriei de stat interne

În anul 2020 cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne se estimează în sumă de 1 445,5 mil. lei, inclusiv pentru:

- VMS emise pe piața primară - 688,1 mil. lei;
- VMS convertite - 144,4 mil. lei;
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - 613,0 mil. lei.

Comparativ cu valoarea aprobată (precizată) pentru anul 2019, cheltuielile prevăzute în anul 2020 sunt mai mari cu 233,6 mil. lei sau cu 19,3%, ca urmare a majorării volumului de emisiune a VMS pe piața primară.

În perioada anilor 2021-2022, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne se prevăd în sumă 1 473,5 mil. lei și 1 490,2 mil. lei, respectiv.

V. Estimările bugetului public național pentru anii 2020-2022

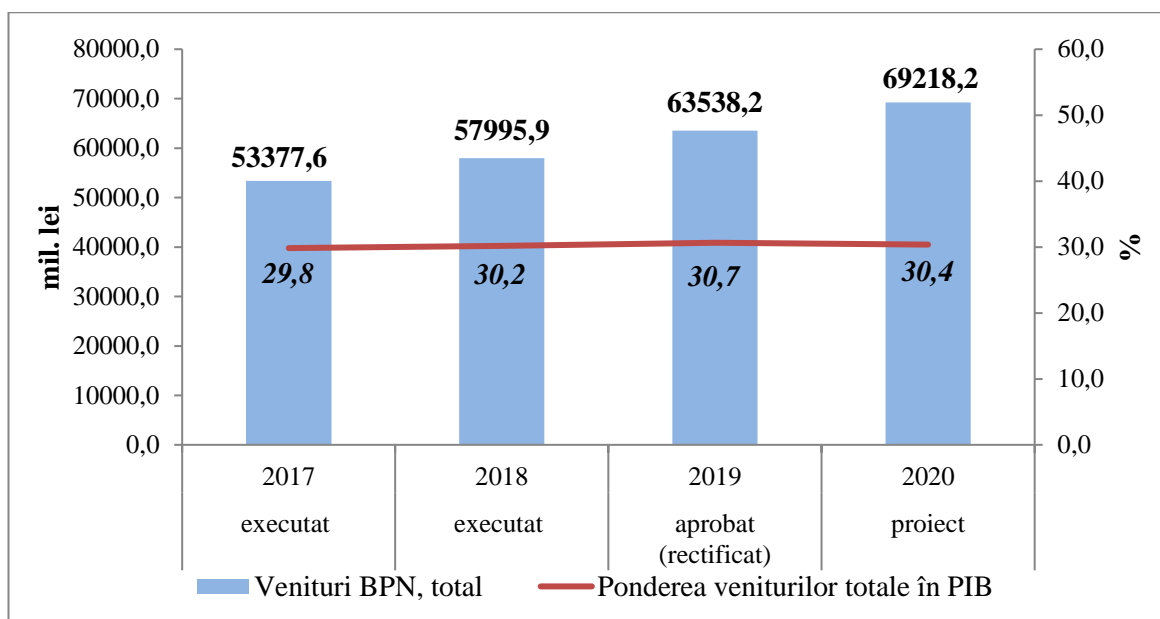
5.1. Bugetul public național 2020

Parametrii bugetului public național au fost estimați reieșind din prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2022, estimați de către Ministerul Economiei și Infrastructurii în octombrie 2019, și obiectivele politicii bugetar-fiscale.

La estimarea volumului veniturilor bugetului public național pentru anul 2020, a fost luat în considerare impactul obiectivelor politicii fiscale - 200,0 mil. lei, precum și prevederile Legilor nr.115/2019, nr.119/2019 și nr.122/2019 - 318,0 mil. lei. Impactul total al acestor măsuri se estimează în volum de 518,0 mil. lei, dintre care: TVA - 220,0 mil. lei, accize - 160,0 mil. lei, impozit pe venitul persoanelor fizice și juridice - 138,0 mil. lei.

Veniturile bugetului public național pentru anul 2020 se estimează în sumă de circa 69 218,2 mil. lei, cu 5 680,0 mil. lei sau cu 8,9% mai mult față de aprobat (rectificat) în anul 2019, iar ca pondere în PIB - la nivel de 30,4%.

Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2017-2020 se prezintă în diagrama ce urmează:

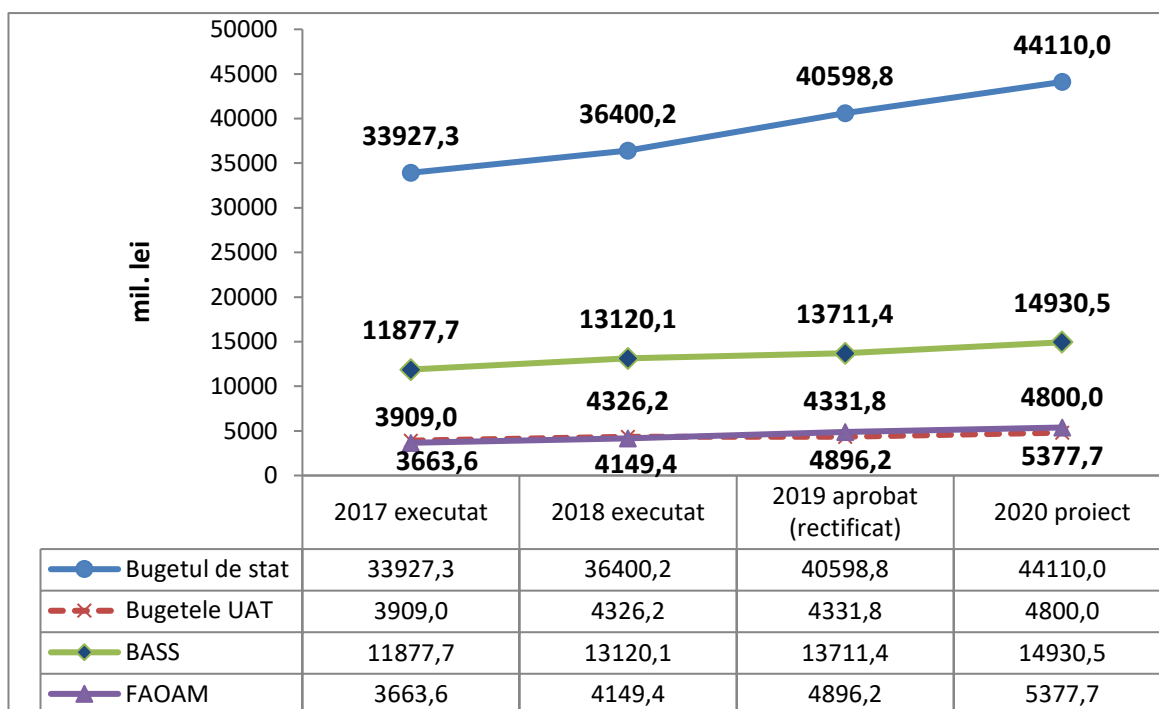

Evoluția veniturilor pe componente a bugetului public național, pe anii 2017 - 2020, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	2017	2018	2019	2020	2020 față de 2019	
	executat	executat	aprobat (rectificat)	proiect	(+;-)	%
Bugetul public național	53 377,6	57 995,9	63 538,2	69 218,2	5 680,0	108,9
Bugetul de stat	33 947,4	36 432,7	40 633,5	44 136,6	3 503,1	108,6
<i>inclusiv transferuri</i>	12,8	26,0	34,7	26,6	-8,1	76,7
<i>dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel</i>	7,3	6,5				
Bugetele UAT	13 461,5	14 683,6	16 289,4	17 974,4	1 685,0	110,3
<i>inclusiv transferuri</i>	9 552,5	10 357,4	11 957,6	13 174,4	1 216,8	110,2
Bugetul asigurărilor sociale de stat	17 818,7	19 790,3	21 869,9	23 491,0	1 621,1	107,4
<i>inclusiv transferuri</i>	5 941,0	6 670,2	8 158,5	8 560,5	402,0	104,9
<i>dintre care pentru acoperirea deficitului</i>	898,6	1 113,9	2 137,7	1 876,0	-261,7	87,8
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	6 256,6	6 877,4	7 709,8	8 383,4	673,6	108,7
<i>inclusiv transferuri</i>	2 593,0	2 728,0	2 813,6	3 005,7	192,1	106,8

Tendențele acumulării veniturilor pe componentele bugetului public național (cu excepția transferurilor între componente), pe anii 2017-2020, se prezintă în diagrama care urmează:

În structura bugetului public național, încasările veniturilor bugetului de stat dețin 63,7% și vor însuma 44 110,0 mil. lei (fără transferuri). În comparație cu sumele aprobate (rectificat) pe anul 2019 aceste venituri vor crește cu 3 511,2 mil. lei sau cu 8,6%.

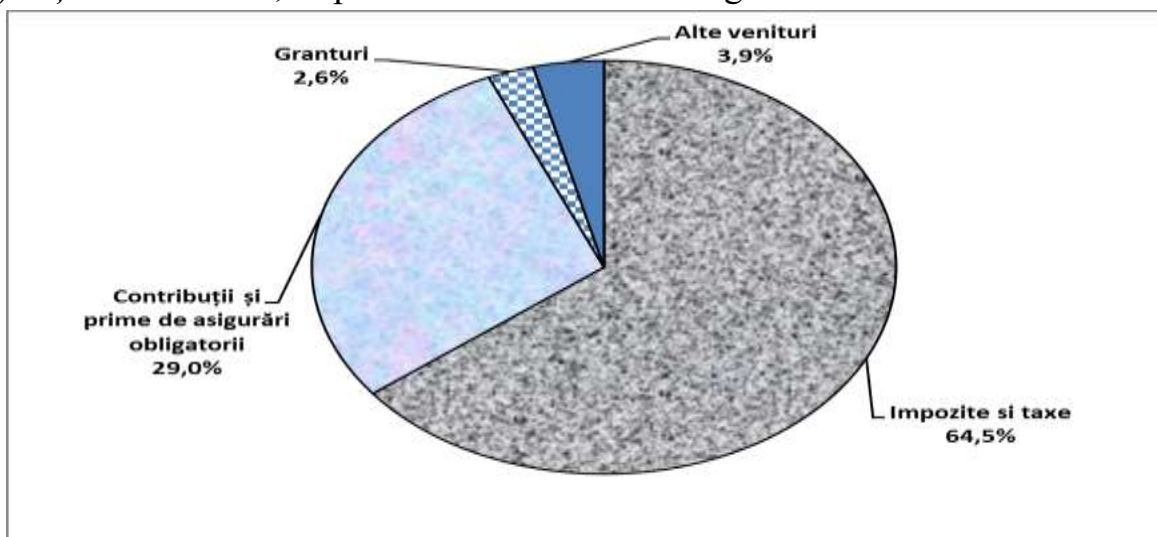
Creșterea veniturilor bugetului de stat se va produce în special din contul impozitelor și taxelor cu 3 506,1 mil. lei, inclusiv datorită măsurilor noi prevăzute de politica fiscală în sumă de 518,0 mil. lei și altor venituri cu 17,8 mil. lei. Totodată, se vor reduce din contul revizuirii defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice în sumă de 208,9 mil. lei și intrărilor de granturi cu 12,7 mil. lei. Creșterea veniturilor bugetului de stat, cu excepția granturilor, va constitui 9,0%.

Ponderea încasărilor la bugetul asigurărilor sociale de stat în bugetul public național va constitui 21,5%, fiind estimate în sumă de 14 930,5 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (rectificat) 2019, veniturile proprii ale acestui buget vor crește cu 1 219,1 mil. lei, drept rezultat a creșterii fondului de remunerare a muncii și îmbunătățirii administrării fiscale (minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”).

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în structura bugetului public național constituie 7,8%, fiind prognozate în sumă de 5377,7 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (rectificat) 2019, veniturile proprii ale fondurilor date vor înregistra o creștere cu 481,5 mil. lei sau cu 9,8%.

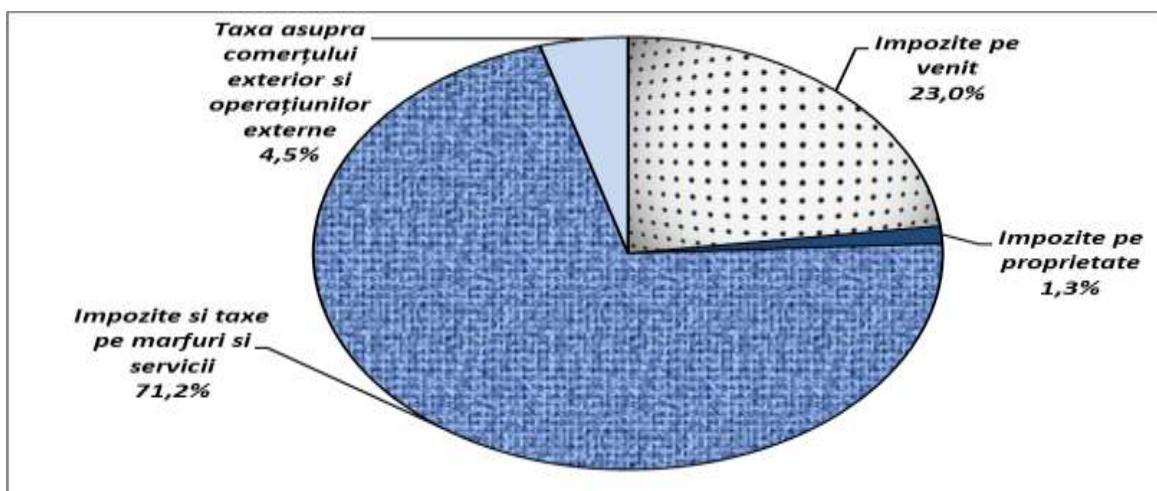
Veniturile bugetelor locale în structura bugetului public național vor deține 6,9%, fiind estimate în sumă de 4 800,0 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (rectificat) 2019, veniturile proprii ale bugetelor locale și defalcările de la impozitele și taxele de stat se vor majora cu 468,2 mil. lei inclusiv din contul revizuirii defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice în sumă de 208,9 mil. lei.

Structura veniturilor bugetului public național pe anul 2020, sub *aspectul clasificăției economice*, se prezintă în următoarea diagramă:

Partea majoră în structura veniturilor bugetului public național o dețin impozitele și taxele. Astfel, în anul 2020 acestea vor constitui circa 64,1% (44 634,2 mil. lei), cu 4 022,5 mil. lei mai mult (40 611,7 mil. lei) față de aprobat (rectificat) în 2019. Din totalul acestora, 71,2% le revine impozitelor și taxelor pe mărfuri și servicii (31 752,3 mil. lei), 23,0% - impozitelor pe venit (10 280,6 mil. lei), 4,5% - taxelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe (2 020,8 mil. lei) și 1,3% - impozitelor pe proprietate (580,5 mil. lei). Ca pondere în PIB, în anul 2020 impozitele și taxele vor deține 19,6%.

Structura impozitelor și taxelor pe anul 2020 se prezintă în următoarea diagramă:

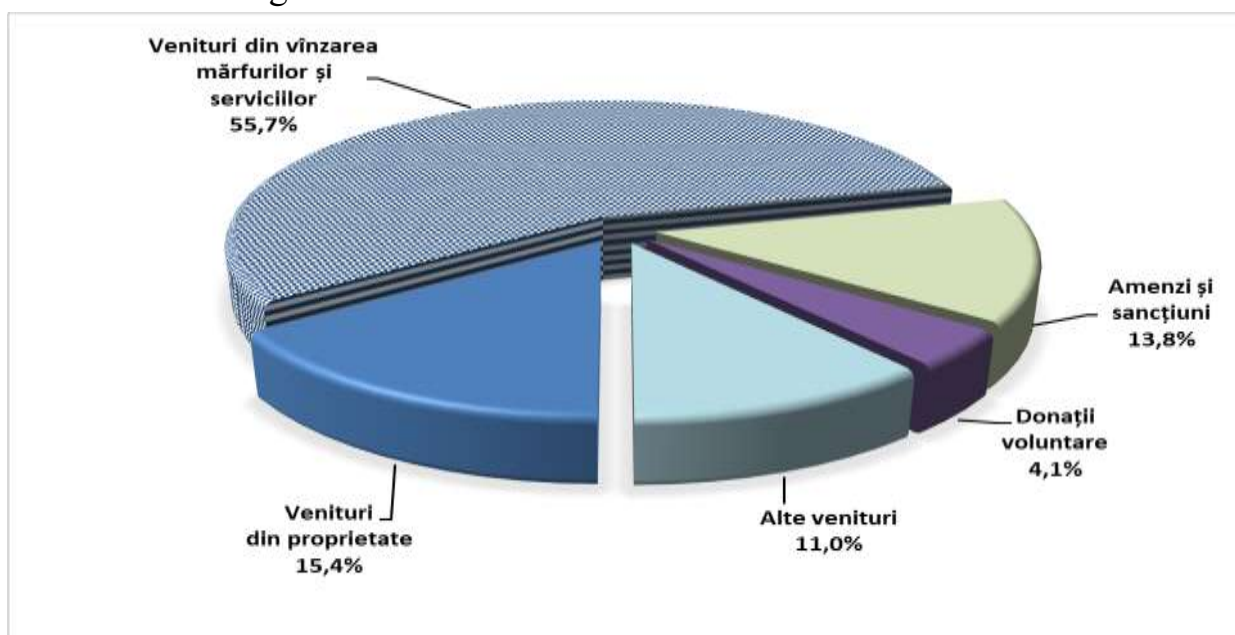

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii reprezintă 29,0% din totalul veniturilor bugetului public național și se prognozează în sumă 20 109,3 mil. lei. Din acestea 73,5% revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (14 779,3 mil. lei), iar 26,5% primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (5 330,0 mil. lei). Ca pondere în PIB această grupă de venituri reprezintă circa 8,8%.

În structura veniturilor BPN, granturile se prognozează să dețină circa 2,6% (1773,5 mil. lei). Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului reprezintă circa 54,6% (968,8 mil. lei), restul 45,4% (804,7 mil. lei) fiind destinate proiectelor finanțate din surse externe. Granturile destinate suportului bugetar sunt preconizate a fi obținute în totalitate din partea Uniunii Europene. Ponderea granturilor în PIB va constitui 0,8%.

Alte venituri ale bugetului public național se prognozează în sumă 2 701,2 mil. lei sau circa 3,9% din totalul veniturilor. Față de aprobat (rectificat) 2019, încasările din aceste venituri se majorează nesemnificativ cu 25,6 mil. lei. În totalul altor venituri, circa 55,7% sau 1 503,8 mil. lei reprezintă venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor. Din acestea, suma veniturilor colectate de către instituțiile bugetare în urma prestării serviciilor și plata pentru locațiunea bunurilor va constitui 1 140,0 mil. lei. Donațiile voluntare se prognozează în sumă de 110,2 mil. lei, veniturile din proprietate - 415,5 mil. lei, încasări din amenzi și sancțiuni - 373,4 mil. lei, alte venituri - 298,3 mil. lei (dintre care 256,6 mil. lei impozit unic în sectorul IT).

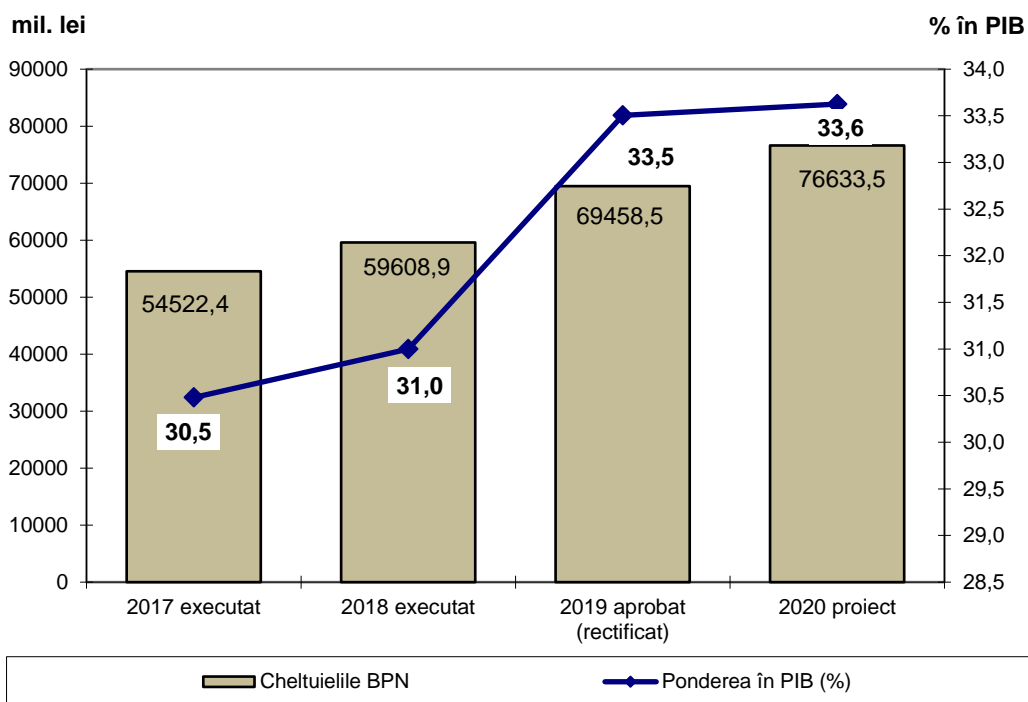
Structura altor venituri ale bugetului public național pe anul 2020 se prezintă în următoarea diagramă:

Cheltuielile bugetului public național pentru anul 2020 se estimează în sumă de circa 76 633,5 mil. lei și au menirea să asigure acțiunile și activitățile, care derivă din documentele de politici naționale și sectoriale, caracteristice pentru fiecare buget

- componentă a bugetului public național. Raportate la PIB, acestea vor constitui circa 33,6%, cu o descreștere nesemnificativă de 0,1 p.p. față de nivelul anului 2019.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2017-2020 se prezintă în diagrama care urmează.

În valori nominale cheltuielile publice cresc, comparativ cu volumul precizat pentru anul 2019 cu circa 7 175,0 mil. lei sau cu 10,3%.

Evoluția cheltuielilor pe componente ale bugetului public național în anii 2017-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

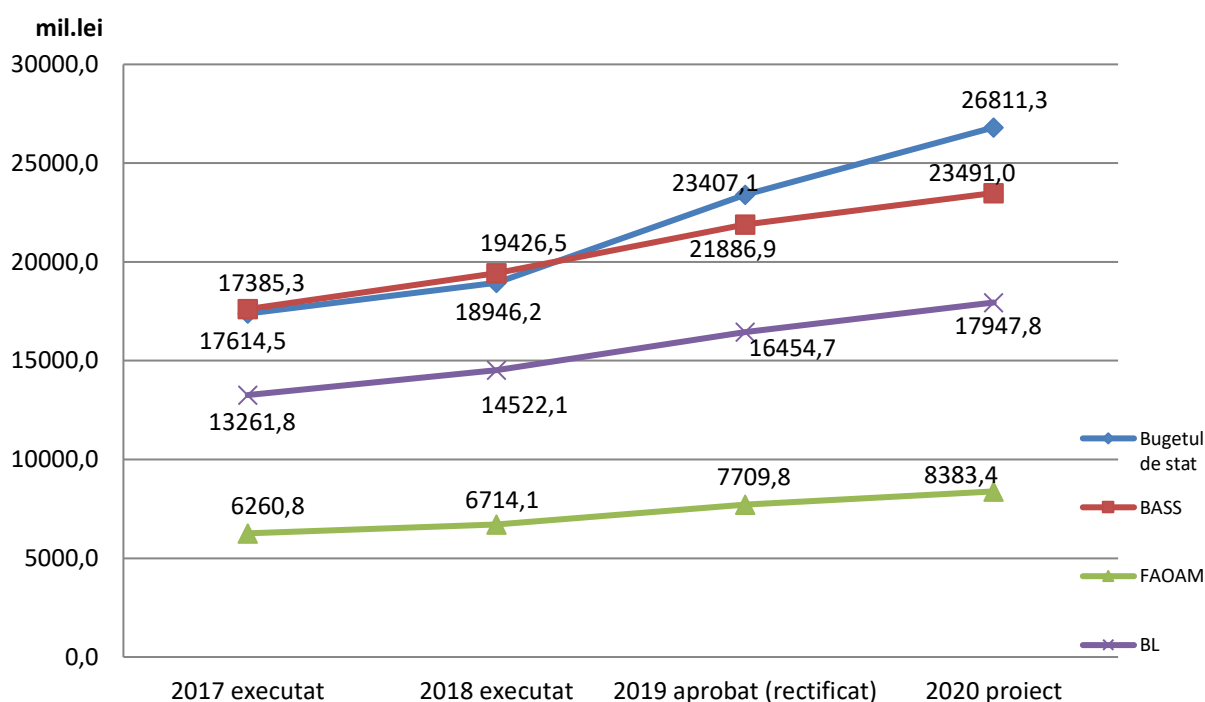
mil. lei

	2017 executat	2018 executat	2019 aprobat (rectificat)	2020 proiect	2020 proiect față de 2019 aprobat (rectificat)	
					+,-	%
Bugetul public național	54 522,4	59 608,9	69 458,5	76 633,5	7 175,0	110,3
<i>inclusiv:</i>						
Bugetul de stat	35 479,1	38 708,3	46 336,8	51 551,9	5 215,1	111,3
<i>dintre care transferuri către alte bugete</i>	<i>18 093,8</i>		<i>22 929,7</i>	<i>24 740,6</i>	<i>1 810,9</i>	<i>107,9</i>
Bugetul asigurărilor sociale de stat	17 614,5	19 426,5	21 886,9	23 491,0	1 604,1	107,3
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	6 260,8	6 714,1	7 709,8	8 383,4	673,6	108,7
Bugetele locale	13 274,6	14 548,1	16 489,4	17 974,4	1 485,0	109,0
<i>dintre care transferuri către alte bugete</i>	<i>12,8</i>	<i>26,0</i>	<i>34,7</i>	<i>26,6</i>	<i>-8,1</i>	<i>76,7</i>

Datele din tabel relevă tendința de creștere anuală a cheltuielilor publice. Astfel, în anul 2020 comparativ cu anul 2019, cheltuielile publice atestă o creștere de 10,3%. În mod corespunzător, se atestă majorări la fiecare componentă bugetară.

Comparativ cu anul 2019, cheltuielile bugetului de stat se majorează cu 11,3%, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 7,3%, cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 8,7%, iar cheltuielile bugetelor locale - cu 9,0%.

Tendențele cheltuielilor pe componente ale bugetului public național în anii 2017-2020 (cu excepția transferurilor între bugete), se prezintă în diagrama care urmează:

Cu referință la repartizarea resurselor publice pe ramuri, se atestă volumul preponderent pentru *protecția socială*, care constituie 33,3% din totalul cheltuielilor publice, fiind în descreștere cu 0,8 p.p. față de nivelul din anul 2019, iar raportate la PIB, acestea constituie 11,2% comparativ cu 11,4% în anul 2019. În valoare nominală, cheltuielile respective sunt majorate cu 1 800,2 mil. lei sau cu 7,6%.

Pentru *învățământ* sunt repartizate 17,0% din resursele publice, care constituie circa 5,7% din PIB, cu o creștere față de anul 2019 în valoare nominală de 1 046,7 mil. lei sau cu 8,7%.

Alocațiile prevăzute pentru *ocrotirea sănătății* constituie 13,1% din cheltuielile publice sau 4,4% din PIB, practic la nivelul anului 2019 în valori relative, iar în valori nominale acestea atestă o creștere de 880,8 mil. lei sau cu 9,6%.

Pentru *servicii în domeniul economiei* sunt repartizate circa 13,6% din cheltuielile publice, cu 2,1 p.p. mai mult comparativ cu anul 2019, care reprezintă circa 4,6% raportate la PIB, de asemenea cu o creștere de 0,8 p.p.

Structura cheltuielilor bugetului public național, pe grupe funcționale în anii 2019-2020, se prezintă în tabelul care urmează:

Denumirea	2019 aprobat (rectificat)			2020 proiect			Devieri (+;-) 2020/ 2019		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli, total	69 458,5	33,5	100,0	76 633,5	33,6	100,0	7 175,0	0,1	
Servicii de stat cu destinație generală	7 603,9	3,7	10,9	7 510,6	3,3	9,8	-93,3	-0,4	-1,1
Aparare națională	627,7	0,3	0,9	653,7	0,3	0,9	26,0		
Ordine publică și securitate națională	4 551,5	2,2	6,6	5 290,8	2,3	6,9	739,3	0,1	0,3
Servicii în domeniul economiei	7 961,4	3,8	11,5	10 418,1	4,6	13,6	2 456,7	0,8	2,1
Protecția mediului	246,3	0,1	0,4	307,9	0,1	0,4	61,6		
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	1 803,3	0,9	2,6	1 897,1	0,8	2,5	93,8	-0,1	-0,1
Ocroțirea sănătății	9 165,4	4,4	13,2	10 046,2	4,4	13,1	880,8		-0,1
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	1 806,0	0,9	2,6	1 969,2	0,9	2,6	163,2		
Învățământ	11 989,1	5,8	17,3	13 035,8	5,7	17,0	1 046,7	-0,1	-0,3
Protecție socială	23 703,9	11,4	34,1	25 504,1	11,2	33,3	1 800,2	-0,2	-0,8

Cheltuielile bugetului public național reflectă tendințele programelor de cheltuieli reieșind din măsurile de reformă întreprinse, atât în aspect funcțional, cât și în aspectul categoriilor economice.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2019-2020 în aspect economic se prezintă în tabelul care urmează:

	2019 aprobat (rectificat)			2020 proiect			Devieri 2020 / 2019		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli si active nefinanciare, total	69 458,5	33,5	100,0	76 633,5	33,6	100,0	7 175,0	0,1	
<i>Cheltuieli recurente</i>	<i>67 148,4</i>	<i>32,4</i>	<i>96,7</i>	<i>71 837,0</i>	<i>31,5</i>	<i>93,7</i>	<i>4 688,6</i>	<i>-0,9</i>	<i>-3,0</i>

	2019 aprobat (rectificat)			2020 proiect			Devieri 2020 / 2019		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli	61 561,3	29,7	88,6	66 120,8	29,0	86,3	4 559,5	-0,7	-2,3
Cheltuieli de personal	15 983,0	7,7	23,0	17 012,8	7,5	22,2	1 029,8	-0,2	-0,8
Bunuri si servicii	12 851,6	6,2	18,5	13 887,7	6,1	18,1	1 036,1	-0,1	-0,4
Dobânzi	1 730,3	0,8	2,5	2 060,3	0,9	2,7	330,0	0,1	0,2
<i>datoria externa</i>	<i>508,8</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>	<i>600,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,8</i>	<i>91,5</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>datoria interna</i>	<i>1 221,5</i>	<i>0,6</i>	<i>1,8</i>	<i>1 460,0</i>	<i>0,6</i>	<i>1,9</i>	<i>238,5</i>		<i>0,1</i>
Subsidii	4 515,4	2,2	6,5	4 448,6	2,0	5,8	-66,8	-0,2	-0,7
Granturi acordate	52,6		0,1	54,3		0,1	1,7		
Prestații sociale	22 549,3	10,9	32,5	24 323,8	10,7	31,7	1 774,5	-0,2	-0,8
Alte cheltuieli	3 879,1	1,9	5,6	4 333,3	1,9	5,7	454,2		0,1
Active nefinanciare	7 897,2	3,8	11,4	10 512,7	4,6	13,7	2 615,5	0,8	2,3
Mijloace fixe	5 581,0	2,7	8,0	8 320,5	3,7	10,9	2 739,5	1,0	2,9
<i>dintre care Investiții capitale</i>	<i>2 310,1</i>	<i>1,1</i>	<i>3,3</i>	<i>4 796,5</i>	<i>2,1</i>	<i>6,3</i>	<i>2 486,4</i>	<i>1,0</i>	<i>3,0</i>
Stocuri de materiale	2 391,5	1,2	3,4	2 286,0	1,0	3,0	-105,5	-0,2	-0,4
Alte active nefinanciare	-75,3		-0,1	-93,8		-0,1	-18,5		
<i>Informativ:</i>									
<i>Cheltuieli curente</i>	<i>61 655,1</i>	<i>29,7</i>	<i>88,8</i>	<i>66 779,2</i>	<i>29,3</i>	<i>87,1</i>	<i>5 124,1</i>	<i>-0,4</i>	<i>-1,7</i>
<i>Cheltuieli capitale</i>	<i>7 803,4</i>	<i>3,8</i>	<i>11,2</i>	<i>9 854,3</i>	<i>4,3</i>	<i>12,9</i>	<i>2 050,9</i>	<i>0,5</i>	<i>1,7</i>

Cheltuielile curente pentru anul 2020 sunt estimate în sumă de 66 779,2 mil.lei și constituie circa 87,1% din cheltuielile totale, fiind în creștere față de anul 2019 în valori nominale cu 5 124,1 mil. lei.

În cadrul cheltuielilor curente, *cheltuielile de personal* pentru anul 2020 sunt estimate în sumă de 17 012,8 mil.lei și constituie 7,5% din PIB. Estimarea volumului cheltuielilor de personal este efectuată în baza măsurilor propuse de majorare a salariilor angajaților din sectorul bugetar, restructurarea și crearea unor noi instituții sau majorarea numărului de unități conform prevederilor actelor normative în vigoare.

În limita fondului de 17 012,8 mil. lei, mijloacele pentru implementarea propunerilor de modificare a Legii nr. 270/2018 constituie 372,5 mil. lei, pentru majorarea valorilor de referință - 1 212,9 mil. lei, alocații suplimentare la propunerea autorităților - 85,2 mil. lei.

Pentru calcularea salariilor în sectorul bugetar, se propun următoarele valori de referință:

mil. lei

Categoriile de angajați	2019	2020	Devieri 2020/ 2019	
			în valoare avsoolută	în %
<i>angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar</i>	1 500	1 650	150	10,0
valori de referință derogatorii, asupra cărora nu se aplică norma obligatorie privind indexarea anuală				
persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul Parlamentului	1 000	1 000	-	-
șefii de cabinet și consilierii din cadrul cabinetului Președintelui Parlamentului, al Președintelui Republicii Moldova și al Prim-ministrului	1100	1 300	200	18,2
persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul autorităților/instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică din cadrul Parlamentului, a judecătorilor, a procurorilor, a inspectorilor-judecătorești, a secretarului general al Guvernului, a secretarilor de stat, a șefilor și șefilor adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat	1 300	1 300	-	-
secretarul general al Guvernului, secretarii de stat, șefii și șefii adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat	1 500	1 650	150	10,0
personalul didactic și personalul de conducere din instituțiile de învățământ	1 600	1 750	150	9,4
corpul de ofițeri din Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne (cu excepția Companiei nr.1 din cadrul Batalionului nr.1 al Brigăzii de patrulare) și din subdiviziunile deconcentrate ale Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și din Departamentul Trupelor de Carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne	1 600	1 750	150	9,4
personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 până la 25	1 600	1 750	150	9,4

Categoriile de angajați	2019	2020	Devieri 2020/ 2019	
			în valoare avolută	în %
corpul de subofițeri din Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne (cu excepția Companiei nr.1 din cadrul Batalionului nr.1 al Brigăzii de patrulare) și din subdiviziunile deconcentrate ale Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și din Departamentul Trupelor de Carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne	1 700	1 800	100	5,9
consilierii pentru soluționarea contestațiilor din cadrul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor (cu excepția directorului general și directorului general adjunct);	1 700	1 800	100	5,9
directorii (șefii) instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic	1 800	1 750	-50*	-2,8
directorii adjuncți ai instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic	1 600	1 750	150	9,4
directorii (șefii) altor instituții de învățământ	1 800	1 900	100	5,6
directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ	1 600	1 750	150	9,4
personalul din Serviciul Protecție și Pază de Stat	1 500	2 000	500	33,3
personalul din Serviciului de Informații și Securitate, al Centrului Național Anticorupție, al Autorității Naționale de Integritate, al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și al Autorității Aeronautice Civile	2 000	2 500	500	25,0
judecători (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție), procurori, inspecți-judecători, inspecți din cadrul Inspecției procurorilor	2 500	2 500	-	-
judecătorii din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție	2 600	2 600	-	-

Note: pentru categoria respectivă în proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 270/2018 se propune majorarea claselor de salarizare, care vor compensa reducerea valorii de referință.

Pentru anul 2020, numărul de unități luat în calcul la estimarea cheltuielilor de personal constituie 171 945 unități. Numărul de unități de personal la bugetul de stat va constitui 50 179 unități, la bugetele locale - 120 123 unități, la bugetul asigurărilor

sociale obligatorii de stat - 1 348 unități, iar la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (aparatură administrativă) - 295 unități.

Cheltuielile capitale sunt estimate în volum de 9 854,3 mil. lei și constituie 12,9% din cheltuielile totale sau 4,3% raportate la PIB. Comparativ cu anul 2019, acestea atestă o creștere de circa 2 050,9 mil. lei sau 26,3%. În cadrul acestora, cheltuielile pentru *investiții capitale* se prevăd în sumă de 4 796,5 mil. lei, cu o creștere de 2 486,4 mil. lei sau de circa 2 ori față de anul 2019.

Evoluția BPN conform clasificărilor economice și funcționale pe anii 2017-2020 se prezintă, respectiv, în Tabelul nr.3 și Tabelul nr.4 la Nota informativă.

Soldul (deficitul) bugetului public național pentru anul 2020 se estimează în sumă de 7 415,3 mil. lei sau 3,3% din PIB. Volumul total al deficitului îi revine totalmente bugetului de stat.

Având la bază estimările veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare a deficitului, cadrul financiar global al bugetului public național pe anii 2019-2020 se prezintă în următorul tabel:

	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Devieri proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
			(+,-)	%
Veniturile bugetului public național	63 538,2	69 218,2	5 680,0	8,9%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>30,7%</i>	<i>30,4%</i>	<i>-0,3%</i>	
Cheltuielile bugetului public național	69 458,5	76 633,5	7 175,0	10,3%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>33,5%</i>	<i>33,6%</i>	<i>0,1%</i>	
Soldul bugetului public național	-5 920,3	-7 415,3	-1 495,0	25,3%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-2,9%</i>	<i>-3,3%</i>	<i>-0,4%</i>	
<i>PIB, informativ</i>	<i>207 300,0</i>	<i>227 900,0</i>		

La baza construcției bugetare pentru anul 2020 a stat regula bugetar-fiscală stipulată în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Această regulă limitează deficitul bugetului public național, excluzând granturile, la 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, se permite depășirea nivelului-limită al deficitului bugetului public național. Astfel, la determinarea soldului bugetar (deficit bugetar) al bugetului public național, a fost utilizată clauza de derogare pentru investițiile capitale publice finanțate din surse externe.

Finanțarea deficitului bugetului public național în anul 2020 se va efectua din surse interne și externe, în special prin valorificarea împrumuturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe și pentru susținerea bugetului, emisiunea valorilor mobiliare de stat, acțiuni în formă de participare în capital, alte creanțe interne ale bugetului, precum și din mijloacele bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Evoluția surselor de finanțare ale bugetului public național pentru anii 2019-2020 se prezintă în următorul tabel.

mil. lei

	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020
Total surse de finanțare	5 920,3	7 415,3
Active financiare, total	-268,2	-1 501,9
dintre care		
<i>Acțiuni și alte forme de participare în capital*</i>	-156,2	212,9
<i>Alte creanțe interne ale bugetului</i>	683,2	200,0
<i>Împrumuturi recreditare interne instituțiilor financiare și nefinanciare</i>	-801,2	-1 914,8
<i>Creanțe externe</i>	6,0	
Datorii, total	4 662,3	8 152,1
dintre care		
<i>Valori mobiliare de stat cu excepția acțiunilor**</i>	994,5	1 654,2
<i>Garanții interne de stat</i>	-5,0	-50,0
<i>Împrumuturi interne de la instituții financiare și nefinanciare</i>	146,8	
<i>Imprumuturi externe</i>	3 526,0	6 547,9
primirea împrumuturilor	5 858,1	9 566,2
rambursarea împrumuturilor	-2 332,1	-3 018,3
Modificarea soldului de mijloace bănești	1 526,2	765,1

*) inclusiv venituri din privatizare

**) răscumpărarea VMS emise pentru asigurarea stabilității financiare și răscumpărarea VMS emise pentru rezerva lichidităților în 2019 - (-230,0) mil. lei și (-345,5) mil. lei respectiv; în 2020 - (-240,0) mil. lei și (-105,8) mil. lei respectiv.

5.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat 2020

Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se prognozează pentru anul 2020 în sumă de 23 491,0 mil. lei, cu o majorare față de aprobat (rectificat) 2019 de 1 621,1 mil. lei sau 7,4%. Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru anul 2020 vor constitui circa 62,9% în totalul veniturilor bugetului

asigurărilor sociale de stat și vor atinge 14 779,3 mil. lei, mai mult cu 1 195,7 mil. lei decât aprobat (rectificat) pentru anul 2019.

Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru anul 2020 au fost estimate conform mărimilor stabilite în Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 8 560,5 mil. lei, dintre care transferuri pentru acoperirea deficitului în sumă de 1 876,0 mil. lei. Comparativ cu anul 2019, volumul transferurilor se va majora la total cu 402,0 mil. lei, iar transferurile pentru acoperirea deficitului se vor reduce cu 261,7 mil. lei din contul majorării veniturilor proprii.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020 se propun în sumă de 23 491,0 mil. lei, sau cu o majorare de 1 604,1 mil. lei față de aprobat (rectificat) 2019. Ritmul de creștere a cheltuielilor în anul 2020 va constitui 7,3% față de anul 2019.

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2020 este estimat fără deficit.

5.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 2020

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se prognozează pentru anul 2020 în sumă de 8 383,4 mil. lei, cu o majorare față de aprobat (rectificat) 2019 de 673,6 mil. lei sau 8,7%. Veniturile din primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2020 vor constitui circa 63,5% în totalul veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și vor atinge suma de 5 330,0 mil. lei, mai mult cu 471,0 mil. lei decât aprobat (rectificat) 2019.

Pentru anul 2020, *cuantumul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală* va rămâne la nivelul celor existente- în mărime de 9% (4,5%-achitate de angajat și 4,5% - achitate de angajator). Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de sumă fixă pentru anul 2020 este păstrată la nivelul anului 2019 și va constitui 4 056,0 lei.

Transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se prevăd în sumă de 3 005,7 mil. lei, cu o majorare de 192,1 mil. lei. În suma totală a veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, transferurile dețin 35,9% față de 36,5% în anul 2019.

Cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2020 se propun în sumă de 8 383,4 mil. lei, sau cu o majorare de 673,6 mil. lei față de aprobat (rectificat) 2019. Ritmul de creștere a cheltuielilor în anul 2020 va constitui 8,7% față de cele aprobate (rectificate) în anul 2019.

Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2020 au fost estimate fără deficit.

5.4. Bugetele locale 2020

Veniturile bugetelor locale pentru anul 2020 sînt estimate în sumă de 17 974,4 mil. lei, dintre care veniturile proprii sînt prognozate în sumă de 4800,0 mil. lei și dețin 26,7% din veniturile bugetelor locale. Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale se prevăd în sumă de 13 174,4 mil. lei. Comparativ cu anul 2019, veniturile proprii ale bugetelor locale se vor majora cu 468,2 mil. lei sau cu 10,8%, inclusiv din contul revizuirii defalcărilor la impozitul pe venitul persoanelor fizice la bugetele locale de nivelul I și nivelul II în sumă de circa 208,9 mil. lei, iar transferurile primite de la bugetul de stat - cu 1 216,8 mil. lei sau cu 10,2%.

Cheltuielile bugetelor locale pentru anul 2020 sunt estimate în sumă de 17 974,4 mil. lei, fiind în creștere cu 1 485,0 mil. lei sau cu 9,0% față de aprobat (rectificat) 2019. Bugetele locale pentru anul 2020 se preconizează a fi echilibrate.

5.5. Indicatorii principali ai bugetului public național, 2021-2022

Cadrul macro-fiscal al bugetului public național pentru anii 2020-2022 a fost estimat în baza prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2022, obiectivelor politicii fiscale și vamale pe termen mediu, și principalelor priorități/măsuri și limite de cheltuieli sectoriale pe anii 2020-2022, prezentate în Tabelul nr.2 la Nota informativă.

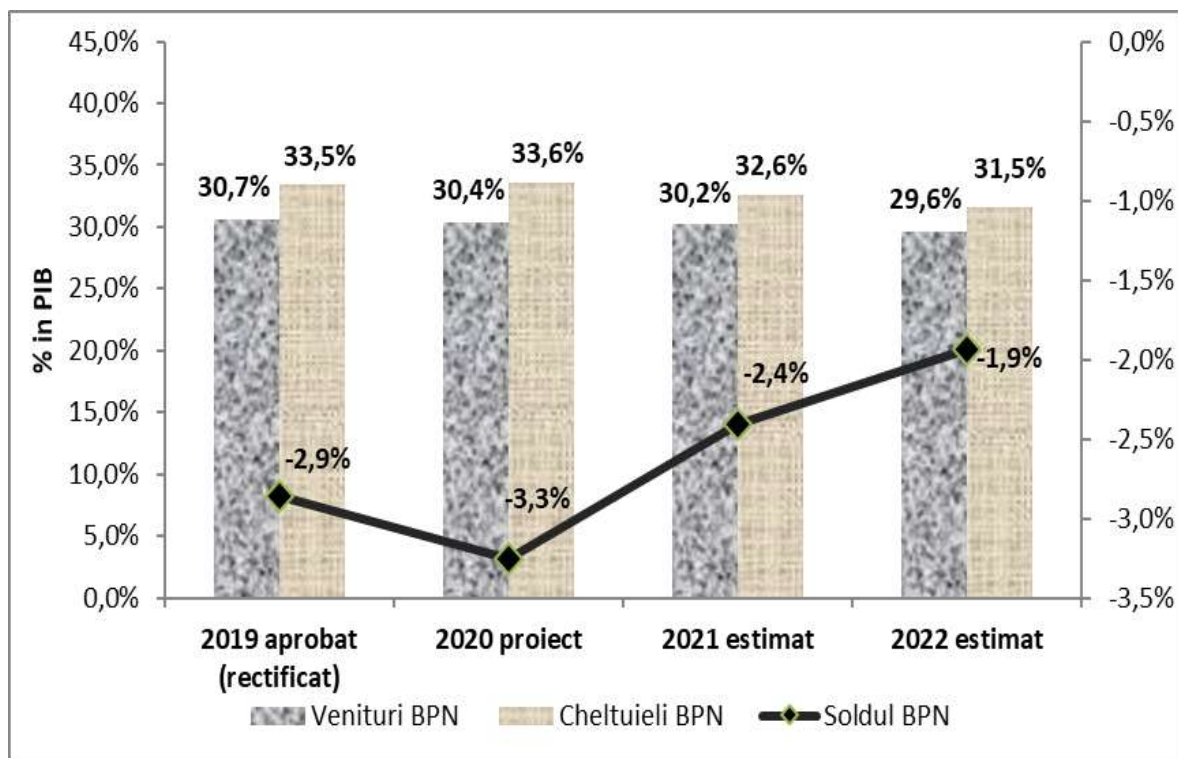
Parametrii generali ale bugetului public național pentru anii 2020-2022 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	<i>Proiect 2020</i>	<i>Estimat</i>	
		<i>2021</i>	<i>2022</i>
Venituri	69 218,2	75 017,0	80 144,2
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>30,4%</i>	<i>30,2%</i>	<i>29,6%</i>
Cheltuieli	76 633,5	81 009,0	85 400,2
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>33,6%</i>	<i>32,6%</i>	<i>31,5%</i>
Sold bugetar (deficit)	-7 415,3	-5 992,0	-5 256,0
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-3,3%</i>	<i>-2,4%</i>	<i>-1,9%</i>

Evoluția veniturilor, cheltuielilor și soldului (deficitului) bugetar pe anii 2019-2022, ca indicatori principali care caracterizează cadrul macro - fiscal al bugetului

public național, se prezintă în diagrama, care urmează:

Veniturile bugetului public național către anul 2022 vor crește față de 2020 în mediu cu 7,5% și, în valoare absolută, se vor înscrie pe un trend ascendent (de la 69,3 mlrd. lei - 2020 la 80,1 mlrd. lei în 2022) în timp ce raportat la PIB vor scădește de la 30,4% - 2020 la 30,2% și 29,6% în anii 2021 și 2022 respectiv. Scăderea respectivă rezultă din faptul, că pe parcursul anilor 2020-2022 creșterea veniturilor bugetului public național va avea un ritm mai lent față de ritmul de creștere a PIB-ului (ritmul de creștere a PIB-ului nominal va fi în mediu 9,0%, iar a veniturilor - circa 8,0%). Totodată, reducerile în cauză au la baza diminuarea, volumului de granturi externe, în special din contul suportului bugetar din partea Uniunii Europene.

Cheltuielile publice comparativ cu volumul prevăzut în proiectul de buget pe anul 2020, vor crește în mediu cu 5,6%, iar în valoare absolută vor crește de la 76,6 mlrd. lei în anul 2020 până la 85,4 mlrd. lei în anul 2022. Ca pondere în PIB, cheltuielile publice pe termen mediu se reduc treptat și vor constitui în anul 2021 - 32,6%, iar în anul 2022 - 31,5%.

Pe durata anilor 2020-2022, principala sursă de finanțare a deficitului vor rămâne sursele externe de finanțare, îndreptate, prioritar, pentru finanțarea proiectelor. Ca pondere în PIB, valorile deficitului bugetului public național vor atinge nivelul de 3,3% în anul 2020, 2,4% în anul 2021, iar în anul 2022 - 1,9%.

VI. Proiectul bugetului de stat pentru anul 2020

Parametrii bugetului de stat pentru anul 2020 se estimează la partea de venituri în sumă de - 44 136,6 mil. lei, la partea de cheltuieli - 51 551,9 mil. lei și soldul (deficitul) bugetar - 7 415,3 mil. lei.

Estimările veniturilor, cheltuielilor și soldului (deficitului) bugetar ale bugetului de stat pentru anii 2019-2020, se prezintă în următorul tabel:

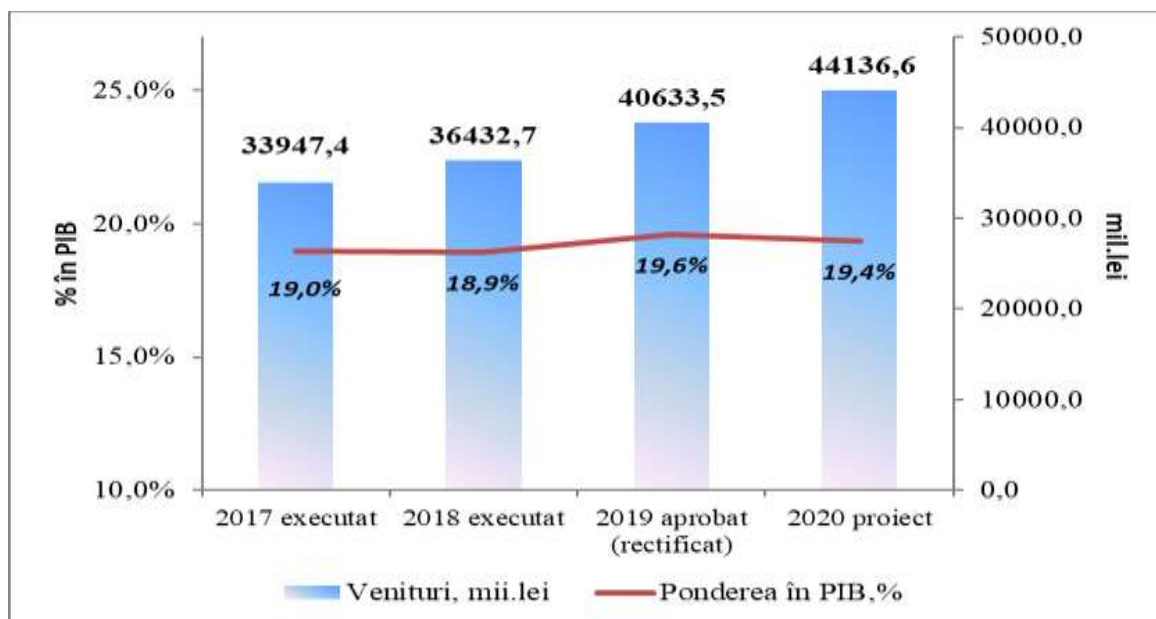
mil. lei

	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Devieri proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
			(+,-)	%
Veniturile bugetului de stat	40 633,5	44 136,6	3 503,1	8,6%
<i>ponderea în PIB, %</i>	19,6%	19,4%	-0,2%	
Cheltuielile bugetului de stat	46 336,8	51 551,9	5 215,1	11,3%
<i>ponderea în PIB, %</i>	22,4%	22,6%	0,3%	
Soldul bugetului de stat	-5 703,3	-7 415,3	-1 712,0	30,0%
<i>ponderea în PIB, %</i>	-2,8%	-3,3%	-0,5%	
<i>PIB, informativ</i>	207 300,0	227 900,0		

6.1. Veniturile bugetului de stat

În anul 2020, la bugetul de stat se preconizează acumularea veniturilor în sumă totală de 44 136,6 mil. lei, cu o creștere față de aprobat (rectificat) 2019 - de 3 503,1 mil. lei sau 8,6%. Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 19,4%.

Evoluția veniturilor bugetului de stat pe anii 2017-2020, în sume nominale și ca pondere în PIB, se prezintă în următoarea diagramă:

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat pentru anul 2020, veniturile generale vor constitui 96,2% sau 42 460,1 mil. lei, iar veniturile colectate 3,8% sau 1 676,5 mil. lei. Față de aprobat (rectificat) 2019, veniturile generale vor crește cu 3 122,4 mil. lei sau 7,9%, iar veniturile colectate cu 380,7 mil. lei sau 29,4% din contul majorării granturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe. Estimările respective se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	2019 aprobat (rectificat)	2020 proiect	Devieri	
			(+,-)	%
Total venituri	40 633,5	44 136,6	3 503,1	108,6%
<i>inclusiv:</i>				
Venituri generale	39 337,7	42 460,1	3 122,4	107,9%
Venituri colectate (<i>inclusiv proiecte finanțate din surse externe</i>)	1 295,8	1 676,5	380,7	129,4%

În structura veniturilor bugetului de stat prognozate pentru anul 2020, partea preponderentă - 91,8% sau 40 536,2 mil. lei o dețin încasările din impozite și taxe, cu o creștere față de aprobat (rectificat) 2019 de 9,5% sau cu 3 506,1 mil. lei. Ca pondere în PIB, aceste venituri vor atinge nivelul de 17,8%.

Intrările de granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, se prognozează în sumă de 1 773,5 mil. lei. Din suma totală a granturilor, granturile pentru suport bugetar se estimează în suma de 968,8 mil. lei (echivalent - 43,0 mil. euro) sau 54,6 % din suma totală și pentru proiecte finanțate din surse externe - 804,7 mil. lei (echivalent - 43,6 mil. dol. SUA) sau 45,4% din suma totală. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat acestea vor constitui 4,0 la sută și în raport cu PIB - 0,8%.

Alte venituri vor constitui 4,1% din totalul veniturilor bugetului de stat pe anul 2020, cifrându-se în valori nominale la 1 800,3 mil. lei. Circa 1 053,8 mil. lei (58,5 %) din aceste venituri reprezintă venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor.

Estimarea veniturilor bugetului de stat pentru anul 2020, pe tipuri, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	2019 aprobat (rectificat)	2020 proiect	Devieri	
			(+,-)	%
Total venituri	40 633,5	44 136,6	3 503,1	108,6%
Impozite si taxe	37 030,1	40 536,2	3 506,1	109,5%
Granturi	1 786,2	1 773,5	-12,7	99,3%
Alte venituri	1 782,5	1 800,3	17,8	101,0%

	2019 aprobat (rectificat)	2020 proiect	Devieri	
			(+,-)	%
Transferuri de la alte bugete	34,7	26,6	-8,1	76,7%

Structura detaliată a veniturilor bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.5 la Nota informativă.

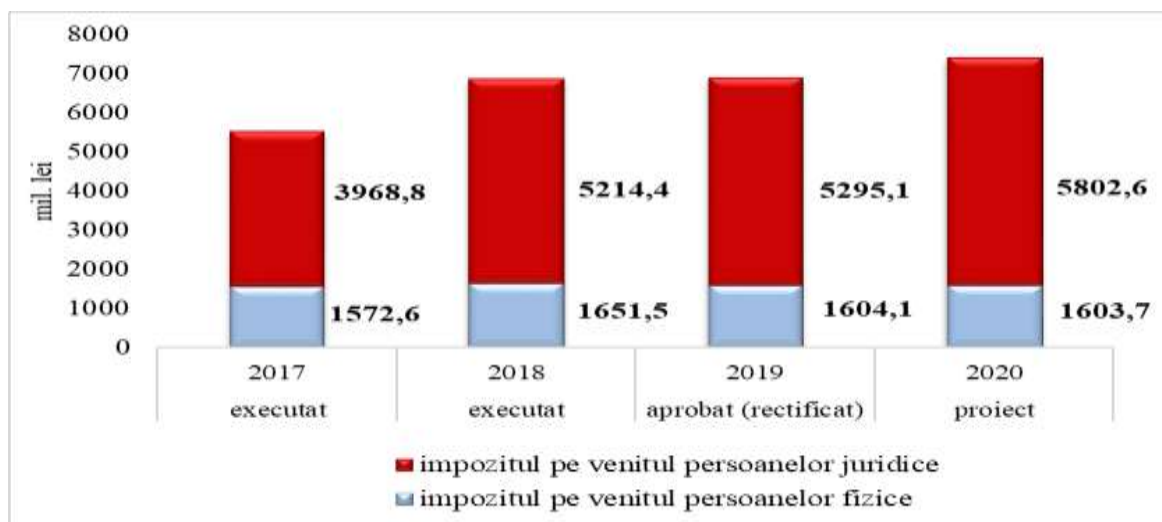
În continuare se prezintă o analiza succintă pe grupuri de venituri, pe tipuri de impozite și taxe.

Impozite și taxe. Din suma totală a veniturilor bugetului de stat - 91,8% sau 40 536,2 mil. lei revin impozitelor și taxelor, dintre care impozitele pe venit (18,3% din această grupă de venituri), impozitele pe proprietate (0,1%), impozite și taxe pe mărfuri și servicii (76,6%) și taxe asupra comerțului exterior și operațiunilor externe (5,0%).

Defalcările de la *impozitul pe venituri persoanelor fizice* pentru anul 2020 se prognozează în sumă de 1 603,7 mil. lei, practic la nivelul volumului aprobat (rectificat) pentru anul 2019, urmare revizuirii mărimilor cotelor de defalcare la acest impozit între bugetul de stat și bugetele locale. Totodată, eliminarea scutirii personale la impozitul pe venitul persoanelor fizice care vor obține venituri mai mari de 360,0 mii lei (prevederile Legii cu privire la modificarea unor acte legislative nr.122/2019, în partea ce ține de modificările la art.33 aliniatul (1) din Codul fiscal), va contribui la creșterea impozitului cu 14,0 mil. lei.

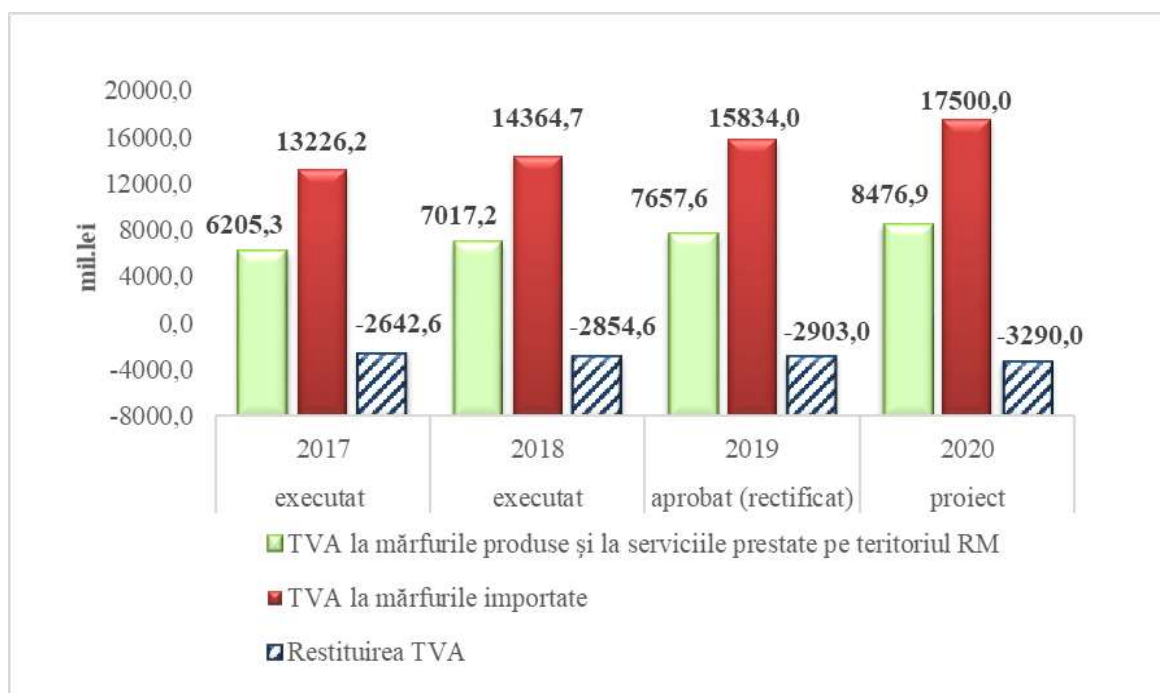
De la *impozitul pe venitul persoanelor juridice* se prevăd încasări în bugetul de stat în sumă de 5 802,6 mil. lei, cu o creștere în comparație aprobat (rectificat) 2019 de 507,5 mil. lei sau 9,6%, iar în suma totală a impozitelor și taxelor acest impozit va constitui 14,3%. O măsură care va determina majorarea încasărilor respective în anul 2020, ar fi extinderea bazei de impozitare a câștigurilor de capital până la 100% pentru persoanele juridice (cu circa 124,0 mil. lei).

Dinamica încasărilor impozitelor pe venit pe anii 2017-2020 se prezintă în graficul ce urmează:

Taxa pe valoarea adăugată va rămâne și în continuare cea mai importantă sursă de venit a bugetului de stat. Încasările din această taxă se prognozează în sumă de 22 686,9 mil. lei sau cu o creștere față de aprobat (rectificat) 2019 de 2098,3 mil. lei sau 10,2%. Ca pondere în totalul impozitelor și taxelor, TVA va constitui 56,0%, iar în totalul veniturilor bugetului de stat - 51,4%.

Dinamica încasărilor TVA pe anii 2017-2020 se prezintă în graficul ce urmează:

Încasările taxei pe valoarea adăugată pentru anul 2020, au fost estimate având ca bază prognoza consumului intern (creșterea față de anul 2019 cu 9,7%), creșterea livrărilor impozabile cu cota standard, majorării volumelor importurilor cu 6,6%, fluctuația cursului de schimb valutar, îmbunătățirea administrării fiscale și vamale. La prognozarea TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii, a fost luată în calcul restabilirea cotei TVA în mărimea de 20% la serviciile de cazare și alimentație publică (HORECA), aplicarea TVA pentru servicii electronice prestate de nerezidenți către cetățeni, TVA la mărfurile accizate importate de către magazinele duty-free, măsura de taxare inversă la TVA. Costul tuturor acestor măsuri pentru anul 2020 se estimează în sumă de 220,0 mil. lei.

Încasările din *taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii* pentru anul 2020 se estimează în sumă de 8 476,9 mil. lei și vor crește în comparație cu aprobat (rectificat) în anul 2019 cu 819,3 mil. lei sau cu 10,7%.

Încasările *TVA de la mărfurile importate* se estimează în volum de 17 500,0 mil. lei. Comparativ cu aprobat (rectificat) 2019, încasările date vor fi în creștere cu 1 666,0 mil. lei sau cu 10,5%.

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile cu drept de deducere, se estimează în sumă de 3 290,0 mil. lei și constituie 14,5% din suma TVA prognozată pentru încasare la buget. Față de aprobat (rectificat) în anul 2019 restituirile TVA vor crește cu 387,0 mil. lei sau cu circa 13,3%, iar ca pondere în PIB aceste operațiuni vor constitui circa 1,4%.

Reieșind din politica fiscală care va fi implementată în anul 2020, încasările *accizelor* (nete) în bugetul de stat se prognozează în sumă de 6 988,3 mil. lei și vor crește față de aprobat (rectificat) 2019 cu 694,0 mil. lei sau cu 11,0%. La prognozarea încasărilor din accize pentru anul 2020, a fost luată în calcul unificarea cotei accizei pentru țigarele fără filtru cu cele cu filtru, anularea facilităților fiscale pentru produsele accizabile comercializate de către magazinele duty-free și majorarea accizelor la autoturismele de lux (cu circa 160,0 mil. lei).

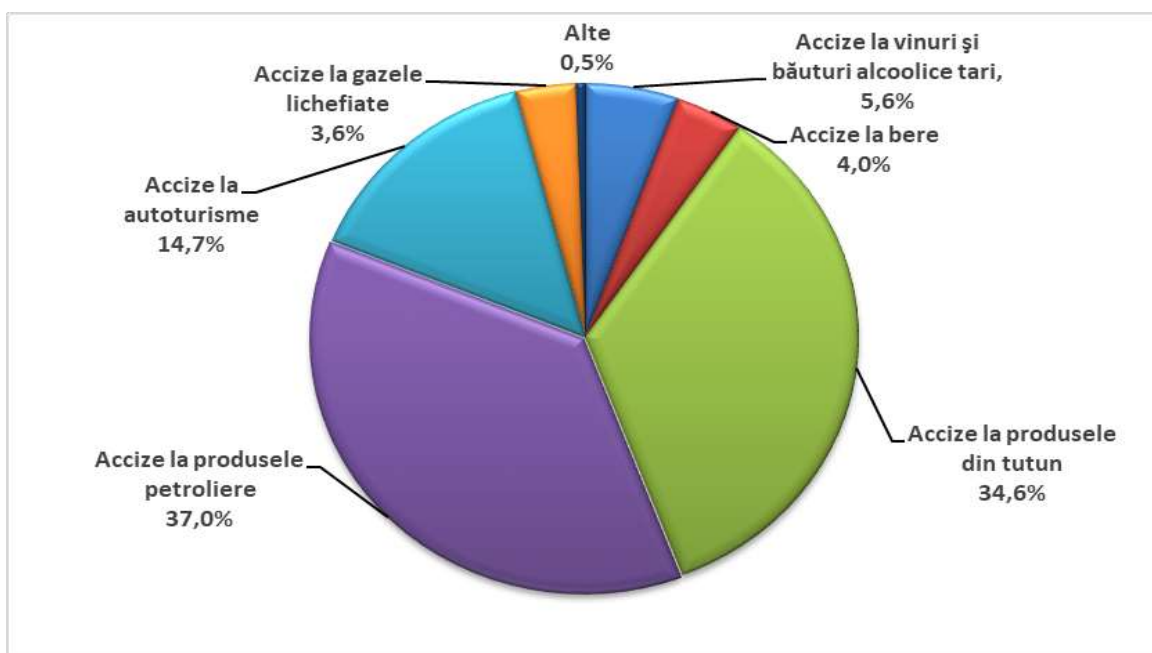
Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor va constitui 17,2 la sută, iar în totalul veniturilor bugetului de stat - 15,8%.

Din suma încasărilor din accize pentru anul 2020 - 6 415,7 mil. lei sau 91,5% se preconizează la mărfurile importate și 597,6 mil. lei sau 8,5% - la mărfurile produse pe teritoriul republicii.

În structura accizelor - circa 37,0% le revine accizelor la produsele petroliere, 34,6% - produsele din tutun, 14,7% - autoturismele importate, 5,6% - vinurile și băuturile alcoolice tari, 4,0% - bere, 3,6% - gazele lichefiate și 0,5% - alte produse accizate.

Totodată, pentru mărfurile supuse accizelor, conform legislației în vigoare, se prevăd restituiri din buget în sumă de 25,0 mil. lei.

Prognoza încasării accizelor pe tipuri de mărfuri accizate pe anul 2020 se prezintă în următoarea diagramă:

Încasările *taxelor rutiere* se prognozează pentru anul 2020 în volum de 991,9 mil. lei și au fost estimate reieșind din mărimea taxelor stabilite în titlul IX al Codului fiscal.

Din suma totală a taxelor rutiere, taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova a fost prognozată în sumă de 780,0 mil. lei, taxa pentru folosirea drumurilor RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM (vinieta) - 136,4 mil. lei, alte taxe rutiere - 75,5 mil. lei.

Încasările taxei de licență pentru anumite genuri de activitate vor însuma în anul de prognoză 48,8 mil. lei, reieșind din prevederile Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin avizare a activității de întreprinzător.

Conform Legii nr.1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului, cu modificările introduse prin Legea nr.122/2019, pentru anul 2020 se prognozează încasări de la plăți pentru poluarea mediului în sumă de 314,4 mil. lei. Din suma totală a plăților date, 299,3 mil. lei sau 95,2% vor constitui încasările de la taxa pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, care vor crește față de aprobat (rectificat) 2019 cu 30,9 mil. lei (inclusiv cu 25,0 mil. lei din contul majorării mărimii taxei cu 20%).

Încasările *impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe* se prognozează în sumă de 2 020,8 mil. lei, cu 159,1 mil. lei sau 8,5% mai mult decât aprobat (rectificat) 2019. În suma totală a veniturilor bugetului de stat încasările respective vor constitui 4,6 la sută, iar în suma impozitelor și taxelor - 5,0 %, și în PIB - 0,9%.

Pentru anul 2020 încasările de la aplicarea tarifului vamal se prognozează în sumă de 1 336,4 mil. lei, ce constituie 66,1% din suma totală a impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe. Aceste încasări au fost estimate reieșind din volumul importurilor prognozat pentru anul 2020, aplicarea Acordului privind Zona Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Acordul de Comerț Liber între Republica Moldova și Republica Turcia și Acordurile de Comerț liber cu țările CSI. Încasările taxei pentru efectuarea procedurilor vamale vor constitui 596,4 mil. lei, fiind în creștere în comparație cu aprobat (rectificat) 2019 cu 43,6 mil. lei.

Ținând cont de prevederile legislației vizând regimul de vize pentru cetățenii străini și acordarea serviciilor de către instituțiile serviciului diplomatic, încasările din taxa consulară se prognozează în sumă de 88,0 mil. lei. Comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 aceste încasări vor crește cu 11,0 mil. lei.

Granturile. Conform acordurilor încheiate cu donatorii externi, intrările din granturi la bugetul de stat se prevăd în sumă de 1 773,5 mil. lei, ceea ce în raport cu veniturile totale constituie 4,0%. Această sumă include granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 968,8 mil. lei (echivalentul a 43,0 mil. euro), granturi pentru

finanțarea proiectelor din surse externe-804,7 mil. lei (echivalentul a 43,6 mil. dolari SUA).

Conform destinației, în anul 2020, *granturile pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe* reprezintă 45,4% din suma totală planificată a granturilor, iar pentru *susținerea bugetului* - 54,6% din suma totală prognozată a granturilor externe. În funcție de donator, granturile de la guvernele altor state reprezintă doar 6,2%, restul - 93,8% fiind oferite de organizațiile internaționale.

Suma granturilor pentru susținerea bugetului pentru anul 2020, descifrate pe programe se prezintă în următorul tabel:

	2020 proiect	
	<i>mil.euro</i>	<i>mil.lei</i>
Total granturi	43,0	968,8
<i>inclusiv:</i>		
Suport macrofinanciar	20,0	450,6
Reforma poliției	10,0	225,3
Suport pentru Inspectoratul general al carabinierilor	3,0	67,6
Reforma în domeniul finanțelor publice	10,0	225,3

Alte venituri. În această categorie de venituri sânt incluse venituri ce se referă la următoarele capitole „Venituri din proprietate”, „Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor”, „Amenzi și sancțiuni”, „Donații voluntare”, „Alte venituri”.

În total, veniturile acestei grupe sânt estimate în sumă de 1 800,3 mil. lei. Față de aprobat (rectificat) 2019 încasările veniturilor respective se estimează cu o creștere nesemnificativă de 17,8 mil. lei. Ponderea încasărilor date în PIB este de 0,8%.

Veniturile din proprietate, includ venituri din dobânzile la conturile bugetare încasate la bugetul de stat, dividendele primite de la cota parte a proprietății statului în societățile pe acțiuni (90,5 mil. lei), defalcările din profitul net al întreprinderilor de stat (35,6 mil. lei). În anul 2020, la acest capitol vor fi transferate suma redevenței din concesiunea activelor și terenurilor din gestiunea ÎS “Aeroportul Internațional Chișinău” (conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.780/2013) de către SRL “Avia Invest” în sumă de 8,9 mil. lei, și de către SRL “Gările Moderne” (conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.898/2018) - 5,2 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor se estimează în volum de 1 053,8 mil. lei cu o creștere față de aprobat (rectificat) în anul 2019 cu 54,7 mil. lei sau 5,5%.

Încasările taxei de stat, în anul 2020, vor constitui 230,5 mil. lei sau 21,9% din totalul acestei grupe de venituri. Veniturile din plata pentru prestarea serviciilor telefoniei mobile și pentru perfectarea și eliberarea certificatului de înmatriculare a automobilului se estimează în sumă de 80,3 mil. lei și 6,3 mil. lei respectiv, care

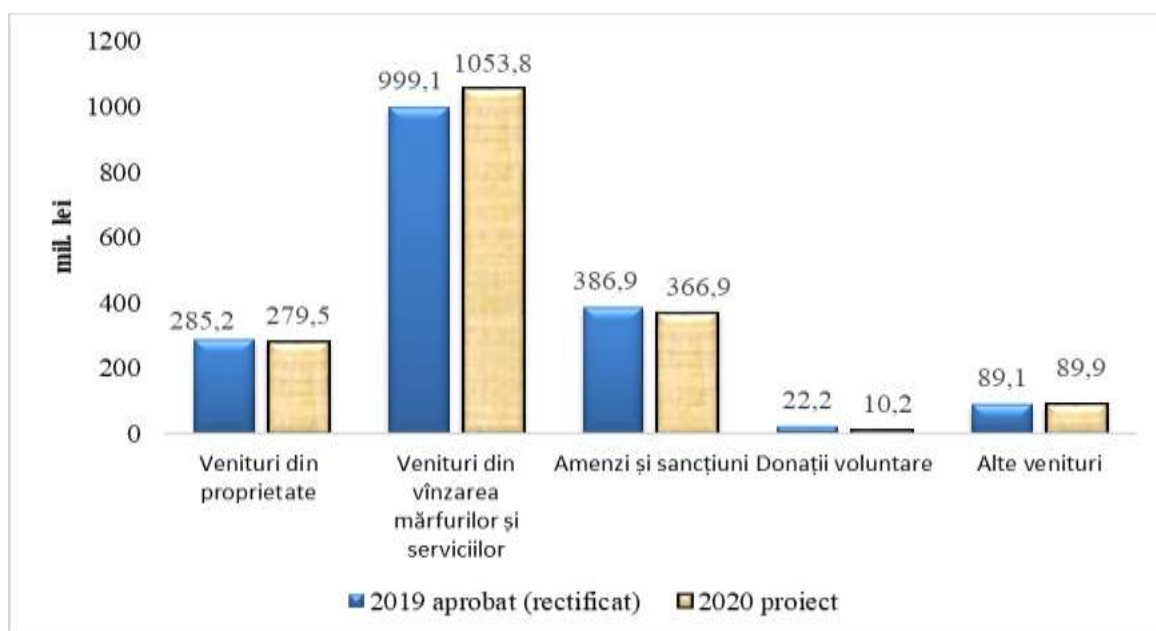
reprezintă veniturile Fondului de susținere a populației. Încasări de la prestarea serviciilor cu plată de către instituțiile bugetare se estimează în sumă de 718,5 mil. lei, cu o creștere față de aprobat (rectificat) 2019 cu 17,9 mil. lei sau 2,6 %. Alte venituri din această grupă se cifrează la 18,2 mil. lei.

Amenzile și sancțiunile se estimează în volum de 366,9 mil. lei, cu o descreștere față de aprobat (rectificat) în anul 2019 cu 20,0 mil. lei, fiind excluse încasările anului 2019 cu caracter unic.

Donațiile voluntare pentru instituțiile bugetare pentru anul 2020 se estimează în sumă de 10,2 mil. lei. Aceste încasări reprezintă donațiile, conform acordurilor bilaterale încheiate cu donatorii interni și externi de către instituțiile bugetare și poartă de obicei un caracter de plăți unice și direcționate pentru finanțarea anumitor măsuri prevăzute în bugetul instituțiilor.

Alte venituri în această categorie constituie circa 89,9 mil. lei, dintre care partea preponderentă sau 81,0 mil. lei constituie defalcările la bugetul de stat de la impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, conform prevederilor art.14 din Legea nr.77/2016.

Evoluția altor venituri ale bugetului de stat pe anii 2019-2020 se prezintă în următoarea diagramă:

Totodată, pentru anul 2020, sunt prevăzute transferuri la bugetul de stat din bugetele locale pentru proiectele finanțate din surse externe în sumă de 26,6 mil. lei.

6.2. Cheltuielile bugetului de stat

Cheltuielile bugetului de stat pe anul 2020 se prevăd în sumă de 51 551,9 mil. lei, cu o creștere de 5 215,1 mil. lei sau cu 11,3% comparativ cu cheltuielile aprobate (rectificate) pentru anul 2019.

Cheltuielile bugetului de stat, cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe constituie 45 873,1 mil. lei, cu o creștere de 2 143,1 mil. lei sau cu 4,9% față de anul 2019.

Pentru proiectele finanțate din surse externe se prevăd cheltuieli în sumă de 5 678,8 mil. lei, cu o creștere de 3 072,0 mil. lei sau de circa 2 ori, comparativ cu anul 2019.

Cheltuielile și resursele bugetului de stat pe anul 2020, comparativ cu anul 2019 aprobat (rectificat), se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2018 executat	2019 aprobat	2019 aprobat (rectificat)	2020 proiect	2020 proiect față de 2019 aprobat (rectificat)	
					+, -	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Cheltuieli, total	38 708,3	47 664,2	46 336,8	51 551,9	5 215,1	111,3
<i>inclusiv:</i>						
Cheltuieli cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	37 642,5	44 166,0	43 730,0	45 873,1	2 143,1	104,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	97,2	92,7	94,4	89,0	-5,4	94,3
Proiecte finanțate din surse externe	1 065,8	3 498,2	2 606,8	5 678,8	3 072,0	>2 ori
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	2,8	7,3	5,6	11,0	5,4	196,4
Resurse, total	38 708,3	47 664,2	46 336,8	51 551,9	5 215,1	111,3
<i>inclusiv:</i>						
<i>resurse generale</i>	36 861,6	42 872,1	42 898,8	45 033,8	2 135,0	105,0
<i>resurse colectate</i>	1 846,7	4 792,1	3 438,0	6 518,1	3 080,1	189,6

Cheltuielile prevăzute în buget pe anul 2020 sunt determinate de necesitatea asigurării financiare a priorităților ramurilor, conform documentelor de politici naționale și sectoriale; continuării reformelor în derulare din domenii: protecție socială, sistemul educațional, sănătate, ordine publică, justiție; asigurării implementării sistemului de remunerare a muncii în sectorul bugetar; precum și asigurării financiare a proiectelor și acțiunilor prevăzute în acordurile cu partenerii de dezvoltare.

Circa 87,4% din cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite din contul resurselor generale ale bugetului de stat, iar 12,6% - din contul încasărilor de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată, din granturi și împrumuturi pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și din donații și alte mijloace bănești, intrate legal în contul instituțiilor bugetare.

Cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe constituie circa 11,0% din volumul bugetului, cu o creștere de 5,4 p.p. comparativ cu anul 2019 aprobat (rectificat).

Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pe anii 2017-2022 se prezintă în Tabelul nr.11 la Nota informativă.

Cheltuielile bugetului de stat, cu excepția și din contul proiectelor finanțate din surse externe, pe grupe principale în anii 2019-2020, se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2019 aprobat (rectificat)			2020 proiect			Devieri (+;-) 2020 / 2019		
	Total	<i>inclusiv</i>		Total	<i>inclusiv</i>		Total	<i>inclusiv</i>	
		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe
1	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Cheltuieli, total	46336,8	43730,0	2606,8	51551,9	45873,1	5678,8	5215,1	2143,1	3072,0
Servicii de stat cu destinație generală	8353,3	8197,1	156,2	7929,4	7690,4	239,0	-423,9	-506,7	82,8
Apărare națională	614,7	605,4	9,3	639,4	629,2	10,2	24,7	23,8	0,9
Ordine publică și securitate națională	4533,6	4457,2	76,4	5276,8	4878,2	398,6	743,2	421,0	322,2
Servicii în domeniul economiei	7013,4	5264,3	1749,1	9635,2	5451,7	4183,5	2621,8	187,4	2434,4
Protecția mediului	212,5	212,1	0,4	268,4	240,2	28,2	55,9	28,1	27,8
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	377,3	300,0	77,3	409,9	295,9	114,0	32,6	-4,1	36,7
Ocrotirea sănătății	4082,3	3727,5	354,8	4537,2	4197,0	340,2	454,9	469,5	-14,6
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	843,9	843,9		883,8	883,8		39,9	39,9	
Învățământ	11209,1	11030,5	178,6	12393,3	12028,5	364,8	1184,2	998,0	186,2
Protecție socială	9096,7	9092,0	4,7	9578,5	9578,2	0,3	481,8	486,2	-4,4

În anul 2020, comparativ cu anul 2019, practic majoritatea grupelor funcționale beneficiază de majorări de alocații.

Cele mai esențiale majorări de alocații se atestă la grupele: servicii în domeniul economiei - 2 621,8 mil. lei sau cu 37,4%, învățământ - 1 184,2 mil. lei sau cu 10,6%, ordine publică și securitate națională - 743,2 mil. lei sau cu 16,4%, protecție socială

- 481,8 mil. lei sau cu 5,3%, ocrotirea sănătății - 454,9 mil. lei sau cu 11,1%. Grupele funcționale respective dețin și ponderea majoră în cheltuielile bugetului de stat: învățământului revin 24,0%, serviciilor în domeniul economiei - 18,7%, protecției sociale - 18,6%, ordinii publice și securității naționale - 10,2% și ocrotirii sănătății - 8,8% din volumul cheltuielilor bugetului de stat.

O descreștere în sumă de 423,9 mil. lei sau 5,1% se atestă la „*Servicii de stat cu destinație generală*”, cauzată în special de diminuarea cheltuielilor cu caracter general, inclusiv pentru implementarea prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, fondurilor de urgență ale Guvernului, cheltuielilor pentru desfășurarea alegerilor.

În structura funcțională a cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2020, comparativ cu anul 2019 majorări se prevăd la următoarele grupe: „*Servicii în domeniul economiei*” - cu 3,6 p.p. și „*Ordine publică și securitate națională*” - cu 0,5 p.p., iar diminuări se atestă la cheltuielile pentru „*Învățământ*” - cu 0,2 p.p. (însă în volum nominal acestea cresc cu 1184,2 mil. lei sau cu 10,6%), „*Protecție socială*” - cu 1,1 p.p. (însă în volum nominal acestea cresc cu 481,8 mil. lei sau cu 5,3%) și „*Servicii de stat cu destinație generală*” - cu 2,6 p.p.

Cheltuielile bugetului de stat cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe, destinate pentru implementarea programelor nemijlocit prin intermediul autorităților publice centrale însumează 21 132,5 mil. lei sau circa 46,1% și sunt devansate de celelalte, în sumă de 24 740,6 mil. lei sau 53,9%, care constituie transferuri către bugetelor locale, BASS și FAOAM.

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificății funcționale pe anii 2017-2020 se prezintă în Tabelul nr.7 la Nota informativă.

Aspecte în detaliu specifice ramurilor se expun în continuare, la capitolul 6.4. „*Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale*” al prezentei Note informative.

În aspectul *clasificației economice*, cheltuielile bugetului de stat se caracterizează precum urmează:

Cheltuieli de personal. Cheltuielile de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat pentru anul 2020 se prevăd în sumă de 6 993,6 mil. lei sau 13,6% din cheltuielile totale.

Cheltuielile de personal includ alocații de circa 45,9 mil. lei pentru implementarea normelor propuse spre modificare în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Alocații suplimentare în sumă de 497,5 mil. lei țin de majorarea valorilor de referință utilizate la calcularea salariilor în anul 2020.

Bunuri și servicii. Cheltuielile pentru bunuri și servicii pe anul 2020 sunt prevăzute în sumă de 2 562,9 mil. lei, sau 5,0% din cheltuielile totale și atestă o creștere de 12,1% față de anul 2019.

Dobânzi. Pentru serviciul datoriei de stat se prevăd mijloace în sumă de 1 947,5 mil. lei, cu 277,9 mil. lei, sau cu 16,6% mai mult comparativ cu anul 2019.

Pentru subsidii se prevăd alocații în sumă de 3 958,9 mil. lei, cu 103,6 mil. lei, sau cu 2,6% mai puțin comparativ cu anul 2019.

Prestațiile sociale însumează 499,2 mil. lei, cu o creștere de circa 6,9 mil. lei sau cu 1,4% față de volumul prevăzut pentru anul 2019.

Alte cheltuieli. Categoria respectivă de cheltuieli însumează 4 150,2 mil. lei, sau 8,1% din cheltuielile bugetului, cu o creștere de 14,0% față de anul 2019.

Pentru *mijloace fixe* se prevăd alocații în sumă de 5 624,4 mil. lei, sau 10,9% din total, majoritatea - 4 159,0 mil. lei, sau 73,9% constituind alocațiile pentru investiții capitale. Față de anul 2019, această categorie de cheltuieli este în creștere cu 2 793,3 mil. lei, inclusiv alocațiile pentru investiții capitale cresc cu 2 493,6 mil. lei sau de circa 2 ori, în special din contul proiectelor finanțate de surse externe.

Alocațiile prevăzute pentru *stocuri de materiale* constituie 993,1 mil. lei, cu o ușoară diminuare de 59,4 mil. lei față de anul 2019 și constituie circa 2,0% din cheltuielile bugetului de stat.

Astfel, *cheltuielile curente* sînt prevăzute în sumă de 44 393,7 mil. lei, cu o majorare de 3 172,5 mil. lei sau cu 7,7% comparativ cu anul 2019.

Cheltuielile capitale se prevăd în sumă 7 158,2 mil. lei, ce constituie cu 2 042,6 mil. lei sau cu 39,9% mai mult față de aprobat (rectificat) pentru 2019. Ponderea cheltuielilor capitale în totalul cheltuielilor bugetului de stat constituie 13,9%.

Circa 29,6% din cheltuielile capitale sau 2 121,1 mil. lei vor fi acoperite din contul resurselor generale și veniturilor colectate, iar din contul proiectelor finanțate din surse externe vor fi direcționate resurse în volum de 5 037,1 mil. lei sau 70,4%.

Cheltuielile pentru investiții capitale constituie 4 159,0 mil. lei sau 58,1% din suma cheltuielilor capitale.

Tendința din anii precedenți se menține în ceea ce privește sursele de acoperire a cheltuielilor pentru investiții capitale: cea mai semnificativă cotă - parte a cheltuielilor va fi acoperită din contul proiectelor finanțate din surse externe 89,0% sau 3 699,6 mil. lei și din contul resurselor generale și colectate - 11,0% sau 459,4 mil. lei.

E de menționat că, mijloacele financiare în sumă de 116,8 mil. lei sau 25,4% din sursele generale și colectate, vor fi alocate în calitate de contribuție a Guvernului la implementarea unor proiecte finanțate din surse externe.

Cheltuieli în volum de 61,4 mil. lei sau 13,4 % din resurse generale și colectate, vor fi acoperite din contul suportului bugetar acordat de Comisia Europeană pentru implementarea reformei poliției.

Cea mai mare pondere în cheltuielile pentru investiții capitale revine ramurii „Servicii în domeniul economiei” - 78,7% sau 3 274,6 mil. lei, dintre care circa 98,4% sau 3 221,2 mil. lei se prevăd pentru implementarea proiectelor de reabilitare a drumurilor.

Se estimează că, circa 443,0 mil. lei sau 15,5% se vor direcționa pentru obiective din domeniul sistemului penitenciar, dintre care 383,0 mil. lei sau 86,5% vor fi utilizate pentru construcția unui nou penitenciar din str. Uzinelor, nr.251, mun. Chișinău.

Pentru domeniul „Învățământ”, în total sunt prevăzute 129,9 mil. lei, ceea ce constituie 3,1% din cheltuielile pentru investiții capitale. Din suma menționată, 49,2 mil. lei sunt preconizate pentru finalizarea reconstrucției clădirilor centrelor de excelență în învățământ profesional tehnic și 60,0 mil. lei pentru construcția Centrului integrat de pregătire pentru aplicarea legii al Ministerului Afacerilor Interne.

Repartizarea alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități publice centrale beneficiare și pe proiecte de construcție, se prezintă în Anexa nr.6 la proiectul de lege.

Pentru o mai mare transparență a repartizării mijloacelor pentru finanțarea investițiilor capitale pe autorități publice centrale, informația privind costul de deviz, soldurile costului de deviz pe proiecte pentru care se alocă mijloace bugetare se prezintă în Tabelul nr.12 la Notă informativă.

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2017-2020 se prezintă în Tabelul nr.8 la Nota informativă.

Bugetele autorităților bugetare independente/autonome

Începând cu anul 2019 a fost stabilită o modalitate nouă de prezentare a bugetelor autorităților bugetare independente/autonome. Astfel, în temeiul art. 51¹ din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, proiectele bugetelor autorităților independente/autonome se aprobă, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor, de către această autoritate și se înaintează Guvernului, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat, care va fi prezentat Parlamentului spre adoptare. Autoritatea bugetară independentă/autonomă prezintă Parlamentului, după caz, obiecțiile la proiectul de buget aprobat de către Guvern pentru soluționarea divergențelor.

Din partea autorităților independente/autonome au parvenit solicitări de alocații în sumă totală de 2 408,3 mil. lei. Nu au fost acceptate solicitări în sumă de 379,4 mil. lei, reieșind din posibilitățile de alocare a mijloacelor bugetare pentru anul 2020.

În proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2020 au fost incluse bugetele autorităților independente în sumă totală 2 028,9 mil. lei, dintre care:

- Secretariatul Parlamentului - 164 442,8 mii lei;
- Aparatul Președintelui Republicii Moldova - 35 262,1 mii lei;
- Curtea Constituțională - 18 138,5 mii lei;
- Curtea de Conturi - 48 151,8 mii lei;
- Consiliul Superior al Magistraturii - 442 113,3 mii lei;
- Consiliul Superior al Procurorilor - 13 272,7 mii lei;
- Procuratura Generală - 361 751,9 mii lei;
- Oficiul Avocatului Poporului - 13 390,1 mii lei;
- Comisia Electorală Centrală - 222 422,1 mii lei;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal - 7 907,9 mii lei;
- Consiliul Audiovizualului - 10 826,5 mii lei;
- Autoritatea Națională de Integritate - 29 962,5 mii lei;
- Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității - 4 294,7 mii lei;
- Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor - 6 503,7 mii lei;
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor - 13 702,8 mii lei;
- Centrul Național Anticorupție - 125 300,2 mii lei.

Sinteza propunerilor de buget ale autorităților bugetare independente/autonome, precum și măsurile de politici care nu au acoperire financiară se prezintă în Tabelul nr.13 la Nota Informativă.

6.3. Soldul (deficitul) bugetului de stat

Conform estimărilor, bugetul de stat în anul 2020 se va solda cu un deficit în sumă de 7 415,3 mil. lei. Din această sumă - 4 841,6 mil. lei sau 65,3% revine deficitului proiectelor finanțate din surse externe.

Principalele surse de finanțare a deficitului bugetului de stat (inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe) se prezintă mai jos:

- *sursele interne*

- ✓ *procurarea cotei părți în capitalul social* - (-487,1) mil. lei (ÎS „Calea Ferată din Moldova” - 415,5 mil. lei din contul împrumutului acordat de Banca Europeană de Investiții în cadrul Proiectului de achiziții a locomotivelor și

de restructurare a infrastructurii feroviare, SRL "Arena Națională" - până la 71,6 mil. lei în cazul necesității intervenției statului la rambursarea Partenerului Privat a investițiilor efectuate în construcția arenei polivalente de interes național conform contractului nr.01/PPP/AN/18 din 24 august 2018);

✓ *mijloace din vânzarea pachetelor de acțiuni* - 700,0 mil. lei;

✓ *mijloace din vânzarea activelor băncilor aflate în procedura de lichidare* - 200,0 mil. lei;

✓ *emisiunea netă a valorilor mobiliare de stat pe piața primară* - 2000,0 mil. lei;

✓ *răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat* - (-240,0) mil. lei;

✓ *răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru crearea unei rezerve de lichidități* - (-105,8) mil. lei;

✓ *împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare și financiare (net)* - (-1914,8) mil. lei, dintre care prin intermediul proiectelor finanțate din surse externe - (-2263,9) mil. lei și rambursarea împrumuturilor recreditate instituțiilor financiare și nefinanciare - 349,1 mil. lei. Estimările respective s-au efectuat reieșind din rezultatele analizei situației financiare a beneficiarilor recreditați din surse interne și externe, care au datorii pentru împrumuturi recreditate și posibilitatea reală de a încasa în buget sumele datorate. Totodată, pe parcursul anului 2020 se prevăd a fi rambursate de către bănci, organizațiile de creditare nebancare și asociațiile de economii și împrumut participante, recreditate prin intermediul Directoratului Liniei de Credit;

✓ *dezafectarea mijloacelor bugetare pentru onorarea garanțiilor de stat pentru împrumuturi interne* - (-50,0) mil. lei (implementarea programului „Prima casă”);

✓ *rambursarea împrumuturilor recreditate bugetelor locale* - 48,4 mil. lei.

• *sursele externe*

✓ *intrări de împrumuturi externe pentru susținerea bugetului și implementarea proiectelor finanțate din surse externe* - 9 296,7 mil. lei (echivalentul a 503,4 mil. dol. SUA);

✓ *pentru onorarea obligațiilor față de creditorii externi vor fi utilizate* - (-2 916,4) mil. lei (echivalentul a 157,9 mil. dol. SUA).

• *utilizarea soldurilor mijloacelor bănești la cont* - 884,3 mil. lei.

Cât privește structura pe destinații, volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe în anul 2020, va fi distribuit după cum urmează:

- pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe - 7 017,2 mil. lei (echivalentul a 379,9 mil. dolari SUA);

- pentru *susținerea bugetului* - 2 279,5 mil. lei (echivalentul a 123,4 mil. dolari SUA).

Pentru anul 2020, creditorul principal al Guvernului Republicii Moldova va fi *Banca Mondială*, prin intermediul *Agenției Internaționale de Dezvoltare (AID)* și *Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)*, care va acorda împrumuturi în valoare de 2 939,3 mil. lei (echivalentul a 159,1 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de aproximativ 31,6% din volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe. Totodată, 59,5% din volumul împrumuturilor din partea Băncii Mondiale vor fi destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe, iar 40,5% - susținerii bugetului. Împrumuturile de stat externe pentru susținerea bugetului din partea Băncii Mondiale vor fi acordate în cadrul Programului de guvernare economică (DPO) - 923,5 mil. lei (echivalentul a 50,0 mil. dolari SUA) și pentru următoarele programe: *modernizarea sectorului sănătății* - 199,7 mil. lei (echivalentul a 10,8 mil. dolari SUA); *modernizarea administrației fiscale* - 51,5 mil. lei (echivalentul a 2,8 mil. dolari SUA); *ameliorarea competitivității* - 16,3 mil. lei (echivalentul a 0,9 mil. dolari SUA).

Locul doi după volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe este deținut de către *Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare* cu 1 798,2 mil. lei (echivalentul a 97,4 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 19,3% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, urmată de *Banca Europeană de Investiții* cu 1 678,5 mil. lei (echivalentul a 90,9 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 18,1% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe. De la guvernele altor state (Federația Rusă și Republica Belarus), pentru realizarea proiectelor vor fi prevăzute împrumuturi în valoarea de 1 504,4 mil. lei (echivalentul a 81,5 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 16,2% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

Totodată, pentru susținerea bugetului din partea Fondului Monetar Internațional (FMI), va fi acordată ultima tranșă în cadrul Programului MEFP - 222,4 mil. lei (echivalentul a 12,0 mil. dolari SUA) și din partea Uniunii Europene tranșa III pentru asistența macrofinanciară, în sumă de 450,7 mil. lei (echivalentul a 20,0 mil. euro).

6.4. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

6.4.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru grupa funcțională „*Servicii de stat cu destinație generală*” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 7 929,4 mil. lei sau 15,4% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	5 926,9	8 353,3	7 929,4	-423,9	94,9
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,3</i>	<i>18,0</i>	<i>15,4</i>	<i>-2,6</i>	<i>85,6</i>
Cheltuieli curente	5 676,8	8 103,0	7 614,2	-488,8	94,0
Cheltuieli capitale	250,1	250,3	315,2	64,9	125,9
Resurse total,	5 926,9	8 353,3	7 929,4	-423,9	94,9
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	5 756,4	8 022,1	7 528,5	-493,6	93,8
venituri colectate	133,1	175,0	161,9	-13,1	92,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	37,4	156,2	239,0	82,8	153,0

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o micșorare de 423,9 mil. lei sau circa 5,1%, iar față de executat în anul 2018 se prevede o creștere - de 2 002,5 mil. lei sau circa 33,8%.

Unul din obiectivele de bază care a stat la elaborarea propunerilor de buget pe grupa data este îmbunătățirea gestionării autorităților administrației publice și asigurarea prestării unor servicii publice de calitate.

În anul 2020 va continua implementarea priorităților de politici asumate în Programul de activitate al Guvernului, Acordul de Asociere RM-UE, precum și implementarea reformei administrației publice în conformitate cu Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 (Hotărârea Guvernului nr.911/2016).

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- reforma administrației publice;
- edificarea societății informaționale în sectorul public;
- consolidarea managementului în domeniul finanțelor publice;
- organizarea și desfășurarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova;
- pregătirea recensământului populației și a locuințelor (runda 2020);
- consolidarea relațiilor cu partenerii strategici de dezvoltare și sporirea eficienței activității serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotarele țării;
- implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- asigurarea și extinderea autonomiei financiare locale;

- reintegrarea țării.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

• *majorări de alocații în sumă de 571,3 mil. lei, inclusiv pentru:*

- achitarea indemnizației la expirarea mandatului Președintelui Republicii Moldova, a consilierilor și a asistenților Președintelui - 0,6 mil. lei;

- susținerea din partea Guvernului a Programului Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3 - 10,0 mil. lei;

- asigurarea activităților de pregătire a recensământului populației și a locuințelor - 13,4 mil. lei;

- compensația deputaților pentru cheltuieli legate de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cheltuieli protocolare și de promovare în legătură cu anularea funcției de asistent al deputatului - 5,4 mil. lei;

- asigurarea lucrărilor de reparație a clădirilor gestionate de către Direcția generală de administrare a clădirilor Guvernului Republicii Moldova - 10,9 mil. lei;

- certificarea personalului Curții de Conturi cu atribuții de audit public (evaluarea și atestarea competențelor) - 0,4 mil. lei;

- servicii aferente organizării și implementării evaluării externe în contextul standardelor internaționale de audit și bunelor practici în domeniu - 0,5 mil. lei;

- servicii de evaluare a ratingului de țară - 2,0 mil. lei;

- comision bancar pentru recepționarea de la persoanele fizice a drepturilor de import - export - 4,6 mil. lei;

- servicii de întreținere și administrare a unor posturi vamale ale Birourilor Vamale Centru și Sud - 1,4 mil. lei;

- asigurarea funcționării instituțiilor serviciului diplomatic ale Republicii Moldova și onorarea cotizațiilor de membru în organizațiile internaționale - 40,6 mil. lei;

- deschiderea misiunilor diplomatice noi ale Republicii Moldova peste hotarele țării - 18,8 mil. lei;

- crearea stocurilor de urgență de produse petroliere - 20,0 mil. lei;

- asigurarea cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră a familiilor beneficiare de ajutor social - 6,0 mil. lei;

- ajustarea cheltuielilor de personal aferente autorităților publice centrale reflectate la grupa dată - 3,1 mil. lei;

- contribuția Guvernului la implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 7,3 mil. lei;

- alocații pentru investiții capitale - 34,6 mil. lei;

- onorarea serviciului datoriei de stat, luând în considerare deprecierea prognozată a monedei naționale față de alte valute străine și volumul de emisiune a

valorilor mobiliare de stat pe piața primară - 277,9 mil. lei;

- ajustarea fondului pentru reforma administrației publice - 31,0 mil. lei;

- alocații aferente proiectelor finanțate din surse externe - 82,8 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 995,2 mil. lei, dintre care:*

- pentru organizarea și desfășurarea alegerilor (excluderea cheltuielilor pentru alegerile parlamentare și locale generale, și includerea cheltuielilor pentru alegerile la funcția de Președinte a Republicii Moldova) - 75,0 mil. lei;

- trecerea cheltuielilor pentru Autoritatea Proprietății Publice la grupa funcțională „Servicii în domeniul economiei” - 41,6 mil. lei;

- pentru finanțarea partidelor politice - 1,8 mil. lei;

- pentru activitatea Serviciului național unic pentru apeluri de urgență 112 - 30,6 mil. lei;

- transferuri către bugetele locale - 20,4 mil. lei;

- cheltuieli pentru acțiuni cu caracter general, inclusiv pentru asigurarea implementării Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și fondurile de urgență ale Guvernului - 782,8 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 2 819,9 mil. lei sau 35,6%, iar 5 109,5 mil. lei sau 64,4% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- alegeri pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova - 167,4 mil. lei;

- servicii de suport în domeniul rezervelor materiale - 88,6 mil. lei;

- lucrări statistice - 58,2 mil. lei;

- pregătirea recensământului populației și a locuințelor - 16,6 mil. lei;

- activități de susținere a diasporei - 1,5 mil. lei;

- Programul Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3 - 10,0 mil. lei;

- activități de reintegrare a țării - 15,0 mil. lei;

- fondurile de rezervă și intervenție ale Guvernului - 100,0 mil. lei;

- reforma administrației publice - 40,0 mil. lei;

- alte servicii de stat cu destinație generală (despăgubiri civile, servicii bancare) - 40,9 mil. lei;

- onorarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova față de organizațiile internaționale - 65,6 mil. lei;

- transferuri pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale - 2 246,1 mil. lei;

- dotarea cu convertoare pentru televiziunea digitală terestră familiilor beneficiare de ajutor social - 15,0 mil. lei;

- serviciul datoriei de stat - 1 947,5 mil. lei;

- investiții capitale - 58,1 mil. lei;

- proiecte finanțate din surse externe - 239,0 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 152,7 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- IP „Centrul de Implementare a Reformelor” - 4,8 mil. lei;

- IP „Agenția Servicii Publice” pentru acordarea înlesnirilor la eliberarea actelor de identitate cetățenilor Republicii Moldova domiciliați în Zona de securitate și tipărirea și distribuirea formularelor acrelor și certificatelor de stare civilă - 0,8 mil. lei;

- IP „Agenția de Guvernare Electronică” pentru îndeplinirea condiționalităților proiectului finanțat din surse externe - 22,7 mil. lei;

- IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” pentru administrarea infrastructurii de tehnologie a informației și a sistemului de telecomunicații, administrarea și menținerea sistemelor informaționale de stat și alte funcții în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.414/2018 - 73,8 mil. lei;

- IP „Consiliul de supraveghere publică a auditului” - 0,6 mil. lei;

- IP „Serviciul 112” - 50,0 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare *12 proiecte finanțate din surse externe*, dintre care:

1) *Proiectul „Modernizarea serviciilor guvernamentale”* cu un volum de alocații de 111,1 mil. lei, destinate comasării mai multor servicii existente și accesul la serviciile publice la nivel local prin canale digitale, urmare cărora va fi redus numărul de documente necesare și durata de prestare a serviciilor publice;

2) *Proiectul „Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării ”* cu un volum de alocații de 1,7 mil. lei, destinate maximizării impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova prin consolidarea cadrului național și local, și angajamentul sporit al diasporei, precum și prin asigurarea continuității și durabilității activităților, implementate în prima fază a proiectului ”Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării”.

3) *Proiectul „Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operațional Comun România - Republica Moldova 2014-2020”* cu un volum de alocații de 2,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- facilitarea accesului părților interesate din Republica Moldova la informații legate de program, asigurând în același timp o vizibilitate maximă a beneficiilor pentru Republicii Moldova;

- contribuirea la implementarea eficientă și transparentă a programului pentru zona eligibilă a Republicii Moldova, sprijinind pe deplin beneficiarii și structurile de management.

4) *Proiectul „Suport pentru Programul Transnațional Dunărea”* cu un volum de alocații de 1,0 mil. lei, destinate stimulării inovării și a spiritului antreprenorial, conservarea patrimoniului natural și cultural din regiunea Dunării.

5) *Proiectul „Reforma administrației fiscale”* cu un volum de alocații de 18,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- modernizarea/îmbunătățirea funcțiilor de colectare a impozitelor;
- revizuirea și elaborarea Codului Fiscal;
- dezvoltarea capacităților profesionale ale funcționarilor fiscali prin intermediul instruirii la locul de muncă;
- consolidarea eficacității operaționale a Serviciului Fiscal de Stat prin modernizarea tuturor funcțiilor operaționale de colectare a impozitelor și analiza gestiunii volumului de lucru pe dosare pentru apeluri, audit și colectare.

6) *Proiectul „Reabilitarea și modernizarea posturilor vamale de la frontiera moldo-română”* cu un volum de alocații de 32,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- modernizarea birourilor vamale la frontiera moldo-română;
- îmbunătățirea condițiilor tehnice optime pentru efectuarea procedurilor de control vamal în conformitate cu cerințele internaționale;
- îmbunătățirea capacității de trecere a frontierei la nivelul a Biroului vamal Leușeni, Postului vamal Sculeni și Postului vamal Giurgiulești.

7) *Proiectul „Implementarea sistemului de control video la punctele de trecere a frontierei rutiere și suportul pentru supravegherea sustenabilă comună a frontierei albastre moldo-ucrainene”* cu un volum de alocații de 39,96 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- recepționarea echipamentului video oferit cu titlu gratuit de Uniunea Europeană, prin intermediul Organizației Internaționale a Migrației;
- implementarea sistemului de monitorizare video la frontiera moldo-ucraineană.

8) *Proiectul „Consolidarea sistemului statistic național”* cu un volum de alocații de 3,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea datelor statistice dezagregate multi-dimensionale;
- sporirea capacităților și abilităților statistice ale actorilor naționali relevanți (funcționari publici la nivel central și local, reprezentanți mass-media, mediul academic etc.) pentru utilizarea eficientă a datelor statistice în formularea, implementarea și monitorizarea bazată pe dovezi a politicilor sectoriale și naționale.

9) *Proiectul „Programul Cadru 7”* cu un volum de alocații de 0,4 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- procurarea echipamentului specializat necesar pentru cercetare în medicină, energie, biotehnologie, nanotehnologii;

- suportul pentru organizarea trainingurilor, seminarelor, videoconferințelor, zilelor de informare pentru cercetători;

- identificarea subiectelor de interes în domeniul dezvoltării și cercetării tehnologice.

10) *Proiectul „Suport pentru cooperarea științifică și tehnică”* cu un volum de alocații de 9,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea accesului echitabil pentru toți la servicii de calitate înaltă în domeniul sănătății și educației;

- dezvoltarea cooperării în domeniul securității alimentare, ecologice, hazardurilor naturale;

- crearea unei punct de legătura între statele partenere al Programului transfrontalier, cu scopul susținerii comunităților din zonele de frontieră în găsirea unor soluții comune la problemele similare cu care acestea se confruntă;

- încurajarea autorităților locale și alte organizații din zonele de frontieră pentru colaborarea în vederea dezvoltării economiei locale, rezolvării anumitor probleme legate de mediul înconjurător și pentru întărirea pregătirii pentru situații de urgență;

- creșterea mobilității cercetătorilor prin organizarea atelierelor de lucru și seminarelor, videoconferințelor, suport pentru rețelele de instituții de cercetare.

11) *Proiectul Operațional Comun „Bazinul Mării Negre”* cu un volum de alocații de 6,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea mediului de afaceri și a antreprenorialului în bazinul Mării Negre în sectoarele turismului și a celui cultural, creșterea oportunităților comerciale transfrontaliere și modernizarea în sectoarele agricole și cele conexe;

- promovarea coordonării protecției mediului și reducerea comună a deșeurilor marine în bazinul Mării Negre prin îmbunătățirea comună a monitorizării mediului;

- organizarea și desfășurarea campaniilor de sensibilizare și a acțiunilor de reducere a deșeurilor fluviale și marine.

12) *Programul – cadru al UE pentru cercetare și inovare – Orizont 2020* cu un volum de alocații de 12,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea participării cercetătorilor, organizațiilor din sfera științei și inovării, întreprinderilor mici și mijlocii și organizațiilor din sectorul asociativ la programele de cercetare-inovare ale Uniunii Europene;

- promovarea potențialului științific și tehnologic din Republica Moldova în spațiul european de cercetare, inclusiv în relațiile cu instituțiile europene;

- dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii - o strategie viabilă de atingere a obiectivelor de dezvoltare a țării, precum creșterea economică, crearea de locuri de muncă, consolidarea bazei industriale și a structurii producției locale, dezvoltarea sectoarelor în stagnare, atingerea altor obiective sociale și politice;

- suportul pentru organizarea instruirilor, seminarelor, videoconferințelor, zilelor de informare pentru cercetători.

6.4.2. Apărare națională

Pentru grupa funcțională „Apărare națională” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 639,4 mil. lei sau 1,3% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
1	2	3	4	5	6
Cheltuieli, total	631,7	614,7	639,4	24,7	104,0
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,6</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>		<i>100,0</i>
Cheltuieli curente	576,1	540,9	619,1	78,2	114,5
Cheltuieli capitale	55,6	73,8	20,3	-53,5	27,5
Resurse total,	631,7	614,7	639,4	24,7	104,0
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	597,3	598,0	621,7	23,7	104,0
venituri colectate	29,6	7,4	7,5	0,1	101,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	4,8	9,3	10,2	0,9	109,7

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 24,7 mil. lei sau circa 4,0%, iar față de executat în anul 2018 - de 7,7 mil. lei sau circa 1,2%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- profesionalizarea graduală a Armatei Naționale;
- dezvoltarea și modernizarea capacității operaționale a Armatei Naționale;
- achiziții de echipament militar și modernizarea infrastructurii;
- asigurarea cooperării internaționale în domeniul apărării;
- creșterea contribuției în operațiile de menținere a păcii.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 71,9 mil. lei, inclusiv pentru:*
 - implementarea Legii nr.270 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 25,9 mil. lei;

- dotarea bazei tehnico-materială, completarea stocurilor militare - 46,0 mil. lei.
- *reduceri de alocații în sumă de 47,2 mil. lei, inclusiv pentru :*
- achiziționarea echipamentului și mijloacelor speciale - 18,0 mil. lei;
- lucrări de reparații capitale a obiectelor de infrastructură ale Ministerului Apărării - 25,0 mil. lei;
- procurarea mobilierului și mărfurilor - 4,2 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 593,4 mil. lei sau 92,8%, iar 46,0 mil. lei sau 7,2% reprezintă contribuția pentru Inițiativa de Consolidare a Capacității de Apărare (DCBI), respectiv alocațiile sunt destinate pentru procurarea armamentului și tehnicii militare moderne, condiții de participare a ministerului la programul de cooperare cu partenerii de dezvoltare.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare 2 proiecte finanțate din surse externe, inclusiv:

1) *Proiectul „Cooperarea cu SUA”* cu un volum de alocații de 9,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- desfășurarea exercițiilor bilaterale și multinaționale cu participarea militarilor Armatei Naționale;
- cursuri de instruire și activități de asistență organizate de armata SUA.

2) *Proiectul „Cooperare cu NATO”* cu un volum de alocații de 0,9 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- participarea militarilor din armata națională la exerciții bilaterale și multinaționale desfășurate sub egida NATO;
- cursuri de instruire.

6.4.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru grupa funcțională „*Ordine publică și securitate națională*” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 5 276,8 mil. lei sau 10,2% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	4 357,6	4 533,6	5 276,8	743,2	116,4
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11,3</i>	<i>9,8</i>	<i>10,2</i>	<i>0,4</i>	<i>104,1</i>

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli curente	3 800,6	4 033,3	4 329,9	296,6	107,4
Cheltuieli capitale	557,0	500,3	946,9	446,6	189,3
Resurse total,	4 357,6	4 533,6	5 276,8	743,2	116,4
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	4 293,0	4 387,3	4 815,5	428,2	109,8
venituri colectate	55,2	69,9	62,7	-7,2	89,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	9,4	76,4	398,6	322,2	521,7

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 743,2 mil. lei sau circa 16,4%, iar față de executat în anul 2018 - de 919,2 mil. lei sau circa 21,1%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- continuarea realizării planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești;

- dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar și îmbunătățirea condițiilor de detenție;

- asigurarea unui serviciu de poliție profesionist și eficient, care exercită atribuțiile sale în interesul cetățeanului și comunității;

- reformarea Trupelor de Carabinieri pentru realizarea funcțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice;

- fortificarea capacităților de intervenție în caz de incendii și situații de urgență;

- consolidarea managementului integrat al frontierei de stat;

- asigurarea eficientă a securității naționale, etc.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 796,6 mil. lei, inclusiv pentru:*

- implementarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 308,6 mil. lei;

- consolidarea capacităților Inspectoratului General al Carabinierilor - 28,6 mil. lei;

- crearea condițiilor pentru accesul persoanelor cu dezabilități în cadrul instanțelor judecătorești - 1,8 mil. lei;

- dotarea tehnico-materială a procuraturilor - 9,9 mil. lei;

- asigurarea remunerării membrilor Comisiei de evaluare din cadrul Curții Supreme de Justiție - 14,6 mil. lei;

- mentenanța rețelelor de comunicații „TETRA” ale Poliției de Frontieră și Serviciului Tehnologii Informaționale a Ministerului Afacerilor Interne - 9,3 mil. lei;

- implementarea tehnologiilor moderne de control al frontierei și schimb de informații - 13,5 mil. lei;

- creșterea nivelului de siguranță și securitate individuală a efectivului de intervenție în situații excepționale și urgente - 12,1 mil. lei;

- securizarea energetică a dispeceratelor teritoriale și mentenanța tehnicii auto ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență - 4,5 mil. lei;

- revizuirea remunerării avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat - 22,1 mil. lei;

- majorarea contribuției Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 45,5 mil. lei;

- reparația capitală a încăperilor pentru păstrarea dosarelor arhivate - 4,0 mil. lei;

- continuarea implementării proiectelor finanțate din surse externe - 322,1 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 53,4 mil. lei, dintre care:*

- plata taxelor vamale și TVA pentru echipamentul de comunicații procurat în anul 2019 - 7,5 mil. lei;

- dotarea cu echipament special - 18,0 mil. lei;

- prestații sociale în legătură cu revizuirea numărului de beneficiari - 18,6 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 4 721,8 mil. lei sau 90,2%, iar 516,1 mil. lei sau 9,8% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principala fiind* continuarea reformei poliției din suportul bugetar oferit de Uniunea Europeană, pentru care au fost planificate mijloace financiare în sumă de 117,6 mil. lei. Suportul menționat are menirea de a asigura dezvoltarea capacităților de asigurare a ordinii publice, securității și protecției drepturilor omului, prin fortificarea unor forțe de poliție profesionale, eficiente, responsabile și accesibile.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare *7 proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) *Proiectul „ Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău ”* gestionat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, cu un volum de alocații de 340,6 mil. lei, din contul grantului și împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB), destinate implementării următoarelor măsuri:

- organizarea licitației și selectarea companiei care va executa lucrările de construcție;

- începutul construcției noului penitenciar cu 1536 spații de detenție.

2) *Proiectul „Infrastructura de comunicații”* gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne, cu un volum de alocații de 21,4 mil. lei, din contul grantului oferit de către Uniunea Europeană, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii;

- îmbunătățirea acoperirii rețelelor de comunicații și a disponibilității rețelei fixe prin utilizarea a 4 centre de comunicații mobile.

3) *Proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de operare a Serviciului Mobil (SMURD) și de pregătire a cadrelor de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România”* gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne, cu un volum de alocații de 10,9 mil. lei, din contul grantului oferit în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pentru anii 2014-2020, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea unei infrastructuri comune de instruire pentru răspuns la situații de urgență prin înființarea unei unități de formare (poligon);

- îmbunătățirea infrastructurii de sănătate prin dezvoltarea Serviciului SMURD în Republica Moldova;

- construirea platformelor de aterizare pentru intervenții aeriene în ambele țări.

4) *Proiectul „Cooperare regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere Republica Moldova – România”* gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne, cu un volum de alocații de 23,0 mil. lei, din contul grantului oferit de către Uniunea Europeană, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea gradului de siguranță a frontierei răsăritene cu UE;

- creșterea mobilității și capacității administrative a unităților de poliție și unităților polițiilor de frontieră din România și Republica Moldova.

5) *Proiectul „Programul – cadru al UE pentru cercetare și renovare - Orizont 2020”* gestionat de către Serviciul de Protecție și Pază de Stat, cu un volum de alocații de 2,0 mil. lei, oferit ca grant de către Uniunea Europeană, destinate implementării următoarelor măsuri:

- cercetare și inovare în domeniul securității statului;

- dezvoltarea unei platforme avansate de prevenire și combatere a criminalității și terorismului.

6) *Proiectul „Consolidarea competențelor de salvare în cadrul Detașamentelor de pompieri din Moldova”* cu un volum de alocații de 0,4 mil. lei, oferit ca grant din fondurile Ministerului Afacerilor Externe al Poloniei (programul Polish Aid) în

cooperare cu Ordinul Maltez (Fundatia Malteza a Corpului Medical), destinate implementării următoarelor măsuri:

- organizarea exercițiilor teoretice/practice, a instruirilor;
- procurarea echipamentului specializat pentru acordarea primului ajutor medical de către salvatorii și pompierii din Republica Moldova.

7) *Proiectul „Îmbunătățirea prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastrele chimice și naturale (EU-CHEM-REACT 2)”* cu un volum de alocații de 0,3 mil. lei, oferit ca grant conform Acordului dintre Uniunea Europeană, Centrul Internațional pentru Securitate Chimică din Varșovia, Polonia și Inspectoratul Gheneral pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, destinate activităților de pregătire a efectivului pentru răspuns în cazul dezastrelor chimice și naturale.

6.4.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru grupa funcțională „*Servicii în domeniul economiei*” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 9 635,2 mil. lei sau 18,7% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	5807,6	7013,4	9635,2	2621,8	137,4
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,0</i>	<i>15,1</i>	<i>18,7</i>	<i>3,6</i>	<i>123,8</i>
Cheltuieli curente	3800,5	3747,5	5352,4	1604,9	142,8
Cheltuieli capitale	2007,1	3265,9	4282,8	1016,9	131,1
Resurse total,	5807,6	7013,4	9635,2	2621,8	137,4
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	4960,3	5008,1	5199,0	190,9	103,8
venituri colectate	116,1	256,2	252,7	-3,5	98,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	731,2	1749,1	4183,5	2434,4	239,2

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 2 621,8 mil. lei sau circa 37,4%, iar față de executat în anul 2018 - de 3 827,6 mil. lei sau circa 65,9%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor și consolidarea capacităților instituționale de supraveghere a pieței;
- ameliorarea climatului investițional și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație pentru investițiile străine directe;
- facilitarea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM);
- dezvoltarea și menținerea infrastructurii drumurilor publice în condiții de siguranță;
- asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică și consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice;
- asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale a țării prin diversificarea căilor și surselor de alimentare, concomitent cu consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit bidirecțional al gazelor naturale;
- creșterea veniturilor producătorilor agricoli și a populației din localitățile rurale;
- asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură;
- îmbunătățirea nivelului de muncă și de trai în mediul rural.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 3 778,9 mil. lei, dintre care:*
 - fondul rutier - 950,0 mil. lei, care în anul 2020 va constitui 2350,7 mil. lei, dintre care 1 718,8 mil. lei pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și 631,9 mil. lei pentru întreținerea drumurilor locale alocate autorităților publice locale de nivelul II;
 - proiectul „Reabilitarea drumurilor cu suportul Republicii Belarus” - 204,4 mil. lei;
 - proiectul „Program de dezvoltare a infrastructurii drumurilor cu suportul Federației Ruse” - 1300,0 mil. lei;
 - proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară” - 194,0 mil. lei;
 - proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor - 129,7 mil. lei;
 - proiectul „Construcția stației Back-to-Back Vulcănești 400 kV și LEA 400 kV Vulcănești - Chișinău” - 112,5 mil. lei;
 - proiectul „Achiziția locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare” - 82,8 mil. lei;
 - Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural - 50,0 mil. lei;
 - fondul pentru eficiență energetică - 40,0 mil. lei;
 - proiectul „Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale din Republica Moldova” - 22,5 mil. lei;

- proiectul „Ameliorarea competitivității II” - 15,5 mil. lei;
- proiectul „WINET - Comerț și inovație în industria vinului (PBMN 2014 - 2020) - 9,4 mil. lei;
- proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” - 49,2 mil. lei;
- proiectul „Livada Moldovei” - 18,1 mil. lei;
- proiectul „Programul de reziliență rurală (IFAD VII)” - 12,5 mil. lei;
- proiectul „Tranziția la agricultura performantă” - 24,8 mil. lei;
- dotarea laboratoarelor în domeniul siguranței alimentelor și sănătatea animalelor - 4,4 mil. lei;
- pentru sisteme de irigare și desecare - 9,6 mil. lei;
- conservarea și sporirea fertilității solului - 10,7 mil. lei;
- despăgubiri proprietarilor terenurilor, utilitate publică de interes national, necesare suplimentar întru efectuarea lucrărilor de construcție, amenajare și acces la complexul arenei polivalente de interes național - 7,0 mil. lei;
- crearea și întreținerea punctelor rachetare noi - 11,0 mil. lei.
- *reduceri de alocații în sumă de 1157,1 mil. lei, dintre care:*
 - programul de construcție, reparație și întreținere a drumurilor (Drumuri bune) - 950,0 mil. lei;
 - proiectul „Modernizarea sistemului termoenergetic al Municipiului Bălți” - 40,4 mil. lei;
 - proiectul „Grantul pentru promovarea eforturilor privind ajustările economice structurale ” - 11,7 mil. lei;
 - cheltuieli aferente participării la Expoziția Mondială ExpoDubai 2020 - 7,0 mil. lei;
 - diminuarea și redistribuirea unor alocații pentru proiectul „Agricultura competitivă” către anul 2021 - 39,9 mil. lei;
 - proiectul „Programul rural de reziliență economico-climatică incluzivă (IFAD VI) - 48,0 mil. lei;
 - recalcularea Fondului Viei și Vinului, reieșind din recomandările Curții de Conturi - 2,4 mil. lei;
 - contribuția Guvernului la proiectul „Construcția gazoductului de interconexiune pe direcția Ungheni-Chișinău” - 6,5 mil. lei;
 - proiectul „Studiul de fezabilitate interconectarea asincronă MD-RO” - 7,9 mil. lei;
 - excluderea cheltuielilor de o singură dată (datorii, rachete, utilaje) aprobate suplimentar în cadrul rectificării bugetului de stat, din contul economisirilor/redistribuirilor, ca urmare a măsurilor de eficientizare a utilizării resurselor existente - 12,2 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 1 060,4 mil. lei sau 14,7%, iar 6 143,4 mil. lei sau 85,3% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- dezvoltarea drumurilor - 1445,5 mil. lei;
- sistem de evaluare și reevaluare a bunurilor imobiliare - 194,0 mil. lei;
- susținerea de către stat a întreprinderilor mici și mijlocii - 167,6 mil. lei, dintre care programul de atragere a remitențelor în economie (PARE 1+1) - 40,0 mil. lei, care presupune acordarea din partea statului a suportului în mărime de un leu la fiecare leu investit din contul remitențelor către antreprenori; subvenționarea creării locurilor noi de muncă - 82,9 mil. lei;

- eficiența energetică și surse regenerabile - 135,3 mil. lei;
- dezvoltarea transportului feroviar - 88,3 mil. lei;
- promovarea exporturilor - 75,6 mil. lei;
- dezvoltarea transportului naval - 9,5 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 114,8 mil. lei;

- subvenționarea producătorilor agricoli - 1 019,3 mil. lei, din care 19,3 mil. lei reprezintă alocațiile pentru examinarea și autorizarea subvențiilor;

- dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură - 360,7 mil. lei, dintre care, cele mai importante sunt:

- proiecte finanțate din surse externe - 290,6 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 15,0 mil. lei;
- crearea și întreținerea punctelor rachetare noi - 48,9 mil. lei;
- servicii de extensiune rurală - 4,5 mil. lei.

- creșterea și sănătatea animalelor - 42,9 mil. lei;
- dezvoltarea viticulturii și vinificației - 47,6 mil. lei, dintre care 21,4 mil. lei din *Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural*;

- sisteme de irigare și desecare - 59,4 mil. lei, dintre care 49,0 mil. lei din surse externe;

- conservarea și sporirea fertilității solului - 12,3 mil. lei;
- dezvoltarea silviculturii - 11,0 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 30,1 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- Instituția Publică „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” - 26,9 mil. lei;
- Instituția Publică „Laboratorul central fitosanitar” - 2,5 mil. lei;

-Instituția Publică „Laboratorul central de testare a băturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate” - 0,7 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare *15 proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) *Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor* cu un volum de alocații de 1 250,0 mil. lei, cu obiectivul de a asigura modernizarea și construcția rețelei de drumuri cu lungimea de 151 km în anul 2020 și de a reduce costurile de transport ale utilizatorilor de drum în Moldova prin optimizarea condițiilor și calității rețelei rutiere și a modului în care ea este administrată;

2) *Proiectul „Reabilitarea drumurilor locale”* cu un volum de alocații de 540,3 mil. lei, care are drept obiectiv oferirea accesului rutier sigur și durabil la instituții de învățământ, instituții medicale și piețe de-a lungul unor coridoare selectate, cu accent pe reabilitarea drumurilor care vor permite copiilor din zonele rurale să beneficieze de acces sporit la școlile consolidate - „școli de circumscripție” - rezultate din optimizarea rețelei de școli. Proiectul își propune să susțină necesitățile țării pentru un sistem eficient de transporturi, care ar facilita mobilitatea cetățenilor, accesul sporit la servicii sociale și economice, și ar încuraja creșterea activității comerciale pe piețele internaționale și locale;

3) *Proiectul „Reabilitarea drumurilor cu suportul Republicii Belarus”* cu un volum de alocații de 204,4 mil. lei, ce prevede implementarea proiectelor de reabilitare a drumurilor în patru etape, pentru prima etapă se propune reabilitarea drumurilor cu o lungime de 181,9 km;

4) *Proiectul „Program de dezvoltare a infrastructurii drumurilor cu suportul Federației Ruse”* cu un volum de alocații de 1300,0 mil. lei, ce prevede reabilitarea drumurilor naționale prioritare;

5) *Proiectul „Achiziția locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare”* cu un volum de alocații de 351,2 mil. lei, dintre care împrumuturile recreditate constituie *507,1 mil. lei*. Proiectul prevede reabilitarea infrastructurii feroviare pe traseul Bender – Basarabeasca – Etulia – Giurgiulești, cu lungimea de 250 km și achiziția a 8-15 locomotive marfare;

6) *Proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară”* cu un volum de alocații de 194,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea calității sistemelor de administrare funciară;
- evaluarea bunurilor imobile;
- consolidarea transparenței sistemului de impozitare a bunurilor imobile.

7) *Proiectul „Ameliorarea Competitivității II”* cu un volum de alocații de 49,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- sporirea competitivității la export a întreprinderilor din Moldova;

- reducerea constrângerilor și a poverii cadrului de reglementare asupra mediului de afaceri.

7) *Proiectul „WINET-Comerț și inovație în industria vinului (PBMN 2014 - 2020)”* cu un volum de alocații de 14,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- sporirea cooperării și schimburilor comerciale din sectorul vitivinicol dintre cele trei țări partenere;

- crearea unei rețele comune, care să includă minimum 100 de companii.

Principalele rezultate ale proiectului vor fi:

- cooperare crescută în sectorul vitivinicol;
- promovare reciprocă și comerț îmbunătățite în sectorul vitivinicol;
- schimb de cunoștințe îmbunătățit în sectorul vitivinicol.

8) *Proiectul „Construcția stației Back-to-Back Vulcănești”* cu un volum de alocații de 112,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea infrastructurii necesare pentru interconectarea rețelelor electrice între Republica Moldova și România;

- modernizarea și extinderea stațiilor din Chișinău și Vulcănești și construirea unei stații electrice back-to-back de 600 MW în Vulcănești;

- construcția unei noi linii electrice de înaltă tensiune de 400 KV între Vulcănești și or. Chișinău.

9) *Proiectul „Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale din Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 22,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- reabilitarea clădirilor din punct de vedere a eficienței energetice;

- consolidarea capacităților asociațiilor de proprietari de locuințe;

- consolidarea capacităților pentru a garanta obținerea economiilor de resurse energetice și monetare;

- utilizarea experienței obținute pentru extinderea proiectului în toate localitățile țării.

10) *Proiectul „Livada Moldovei”* cu un volum de alocații de 90,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- facilitarea accesului agenților economici ce activează în ramura horticola și industria conexă la mijloace investiționale avantajoase;

- crearea condițiilor favorabile pentru restructurarea lanțului valoric al sectorului horticola din Republica Moldova.

Suma împrumutului este de 619,0 mil. lei, dintre care 528,3 mil. lei constituie recreditarea instituțiilor financiare.

11) *Proiectul „Agricultura competitivă”* cu un volum de alocații de 71,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- consolidarea competitivității sectorului agroalimentar al țării, prin sprijinirea procesului de modernizare a sistemului de management al siguranței alimentare;
- facilitarea accesului pe piață pentru agricultori;
- integrarea practicilor de agro-mediu și de gestionare durabilă a terenurilor;
- creșterea cu 50% a vânzărilor de produse agroalimentare cu valoare adăugată.

12) *Proiectul „Tranziția la agricultura performantă”* cu un volum de alocații de 49,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- acordarea suportului instituțiilor guvernamentale în gestionarea eficientă a asistenței externe și raportarea privind rezultatele monitorizării și evaluării indicatorilor programului Compact către Corporația Provocările Mileniului, asigurarea;

- asigurarea durabilității investițiilor în infrastructura de irigare și susținerea transferului managementului către Asociațiile Utilizatorilor de Apă pentru Irigare;
- facilitarea accesului la finanțare, prin gestionarea facilității de creditare de către Directoratul Liniei de Credit și implementarea în continuare a Proiectului 2KR.

13) *Proiectul „Programul rural de reziliență economico - climatică incluzivă (IFAD VI)”* cu un volum de alocații de 26,9 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea capacităților de adaptare a agricultorilor la schimbările climaterice;

- sporirea accesului populației din mediul rural la credite, prin oferirea produselor financiare oportune și accesibile;

- sporirea productivității și competitivității, majorarea investițiilor, îmbunătățirea accesului la piață.

14) *Proiectul „Programul de reziliență rurală (IFAD VII)”* cu un volum de alocații de 52,4 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- majorarea productivității și producției globale la nivel de fermă agricolă, datorită asistenței și aplicării măsurilor de diminuare a impactului negativ al schimbărilor climaterice;

- reducerea costurilor de producere și resturilor vegetale prin extinderea proceselor mecanizate în agricultură și îmbunătățirea accesului la finanțare pentru micii antreprenori și tinerii antreprenori;

- sporirea accesului la infrastructură îmbunătățită (drumuri și rețele de aprovizionare cu apă) pentru întreprinderile agricole și populația rurală.

15) *Proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)”* cu un volum de alocații de 49,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea conexiunilor incluzive prin acces sporit la servicii financiare și piețe de desfacere a producției pentru promovarea transformării rurale;

- crearea a 1000 de locuri noi de muncă;
- construcția și/sau reabilitarea a 30 km de drum;
- acordarea finanțării unui număr de 820 de antreprenori rurali, prioritate având tinerii și femeile;
- finanțarea a circa 20 de proiecte de infrastructură pentru irigare.

6.4.5. Protecția mediului

Pentru grupa funcțională „Protecția mediului” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 268,4 mil. lei sau 0,5% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
1	2	3	4	5	6
Cheltuieli, total	99,5	212,5	268,4	55,9	126,3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	0,3	0,5	0,5		100,0
Cheltuieli curente	82,2	103,9	92,0	-11,9	88,5
Cheltuieli capitale	17,3	108,6	176,4	67,8	162,4
Resurse total,	99,5	212,5	268,4	55,9	126,3
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	89,6	203,7	229,8	26,1	112,8
venituri colectate	9,1	8,3	10,4	2,1	125,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	0,8	0,5	28,2	27,7	5640,0

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 55,9 mil. lei sau circa 26,3%, iar față de executat în anul 2018 - de 168,9 mil. lei sau circa 69,7%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- reformarea sistemului de guvernare de mediu și asigurarea implementării angajamentelor asumate în Acordul de Asociere RM-UE la capitolele mediu și schimbări climatice;
- crearea și dezvoltarea infrastructurii de mediu: de gestionare a deșeurilor menajere solide, de protecție contra inundațiilor, de monitoring al calității mediului și rețeaua națională de observații meteorologice, hidrologice și agrometeorologice;

- restabilirea, protecția și conservarea diversității biologice.

La baza stabilirii acestor priorități au stat Acordul de Asociere RM-UE Programul de Guvernare precum și documentele de politici elaborate și aprobate în domeniu, cum ar fi:

- Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027;
- Strategia de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020;
- Strategia privind diversitatea biologică pentru anii 2015-2020.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

• *majorări de alocații în sumă de 64,8 mil. lei, inclusiv pentru:*

- cheltuieli de personal - 3,1 mil. lei;
- redistribuirea alocațiilor Fondului Ecologic Național și ale Fondului Național de Dezvoltare Regională între sectoare - 30,4 mil. lei și respectiv 2,3 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 28,0 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 1,0 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 8,9 mil. lei, inclusiv pentru:*

- proiecte finanțate din surse externe - 0,2 mil. lei;
- excluderea cheltuielilor de o singură dată (reparații, reactivi chimici, dotarea mijloacelor de transport cu anvelope etc), aprobate suplimentar în cadrul rectificării bugetului de stat, din contul economisirilor/redistribuirilor, ca urmare a măsurilor de eficientizare a utilizării resurselor existente - 8,7 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 84,2 mil. lei sau 31,4%, iar 184,2 mil. lei sau 68,6% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- politici în domeniul protecției mediului - 20,5 mil. lei din fondul ecologic național;

- colectarea, conservarea și distrugerea poluanților organici persistenti, a deșeurilor menajere solide și deșeurilor chimice - 63,2 mil. lei, dintre care 58,9 mil. lei din fondul ecologic național și 3,0 mil. lei din fondul național de dezvoltare regională;

- monitoringul calității mediului - 67,9 mil. lei, dintre care 8,7 mil. lei din fondul ecologic național, iar 39,7 mil. lei destinate reparației și întreținerii digurilor de protecție contra inundațiilor;

- securitate ecologică a mediului - 12,4 mil. lei din fondul ecologic național;

- protecția și conservarea biodiversității - 11,0 mil. lei, dintre care 10,0 mil. lei din fondul ecologic național;

- prognozarea meteo - 1,3 mil. lei din fondul ecologic național;
- atenuarea și adaptarea la schimbările climatice - 6,5 mil. lei, din surse externe.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare 5 proiecte finanțate din surse externe, inclusiv:

1) *Proiectul „Îmbunătățirea și reabilitarea Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă, etapa I”* cu un volum de alocații de 19,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- reconstrucția digurilor de protecție contra inundațiilor;
- reparația barajelor lacurilor de acumulare de folosință complexă;
- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de protecție contra inundațiilor.

2) *Proiectul „Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice”* cu un volum de alocații de 3,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- identificarea lacunelor și propunerea activităților relevante pentru pregătirea CN5 în cadrul CONUSC prin consultarea părților interesate în primul an de implementare;

- pregătirea CN5 a Republicii Moldova în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice;

- mobilizarea angajamentului părților interesate naționale și aranjamentele instituționale pentru pregătirea comunicării naționale următoare.

3) *Proiectul „Pregătirea celui de-al treilea raport biennial actualizat în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice”* cu un volum de alocații de 2,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- elaborarea proiectului inventarului național al emisiilor de gaze cu efect de sera elaborat până la finele anului 2020;

- pregătirea raportului biennial III actualizat al Republicii Moldova (BUR3) în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (CCONUSC) până la finele anului 2021.

4) *Proiectul „Îmbunătățirea cadrului instituțional și de reglementare privind gestionarea substanțelor chimice și deșeurilor pe tot parcursul ciclului de viață în Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 1,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- analiza completă a decalajelor existente și consolidarea coordonării instituționale a aplicării unei abordări comune a competențelor de autorizare a produselor chimice;

- elaborarea a 3 acte de reglementare a substanțelor chimice (Regulamentul privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză (PIC) și 2 regulamente privind circulația transfrontalieră a deșeurilor);

- înființarea Registrului Substanțelor/ produselor Chimice în Moldova (concept tehnic și soft).

5) *Proiectul „Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice ale Moldovei”* cu un volum de alocații de 0,9 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- elaborarea politicilor armonizate și a cadrului de reglementare privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă/echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora precum și în domeniul bio-securității;

- stabilirea unor mecanisme privind gestionarea utilizării durabile a biodiversității și de repartizare echitabilă a beneficiilor rezultate din dobândă, utilizarea și exportul resurselor genetice naționale, prevenirea răspândirii, controlul și eradicarea speciilor străine și asigurarea unui nivel adecvat de protecție în domeniul transferului, manipulării și utilizării organismelor modificate genetic;

- elaborarea a unui mecanism pentru asigurarea managementului informațional, conștientizării publicului, educației și schimbului de informații.

6.4.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru grupa funcțională „*Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale*” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 409,9 mil. lei sau 0,8% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	371,9	377,3	409,9	32,6	108,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,0</i>	<i>0,8</i>	<i>0,8</i>		<i>100,0</i>
Cheltuieli curente	217,6	222,4	32,7	-189,7	14,7
Cheltuieli capitale	154,3	154,9	377,2	222,3	243,5
Resurse total,	371,9	377,3	409,9	32,6	108,6
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	273,4	300,0	295,9	-4,1	98,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	98,5	77,3	114,0	36,7	147,5

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 32,6 mil. lei sau circa 8,6%, iar față de executat în anul 2018 - de 38,0 mil. lei sau circa 10,2%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea graduală a accesului la apă sigură și sanitație adecvată pentru toate localitățile și populația Republicii Moldova, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții și la dezvoltarea economică a țării;

- asigurarea epurării apei uzate urbane, în conformitate cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate urbane;

- extinderea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în contextul regionalizării serviciului.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 106,9 mil. lei, inclusiv pentru:*

- redistribuirea alocațiilor Fondului Național de Dezvoltare Regională - 28,0 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 67,5 mil. lei;

- programul „Apă și Sanitație” al secțiunii specializate a Planului de amenajare a teritoriului (PATN) - 4,0 mil. lei;

- proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova - 0,2 mil. lei;

- programul de reabilitare a fondului locativ învechit (MEI) - 5,0 mil. lei;

- contribuția Guvernului la proiecte finanțate din surse externe - 2,2 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 74,3 mil. lei, inclusiv pentru:*

- redistribuirea alocațiilor Fondului Ecologic către alte sectoare - 30,0 mil. lei;

- proiectul „Construcția locuințelor sociale” - 31,1 mil. lei;

- proiecte de investiții publice - 13,2 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 15,5 mil. lei sau 3,8%, iar 394,4 mil. lei sau 96,2% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- construcția locuințelor - 11,2 mil. lei;

- aprovizionarea cu apă și sanitație - 383,2 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare *3 proiecte finanțate din surse externe, inclusiv:*

- 1) *Proiectul „Construcția locuințelor sociale”* cu un volum de alocații de 11,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- finalizarea a circa 12 blocuri locative neterminat sau abandonate la diferite stadii de finalizare din localitățile Republicii Moldova;

- asigurarea cu aproximativ 700 de locuințe sociale a circa 2 500 de persoane cu venituri mici.

2) *Proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 35,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- coordonarea și administrarea mai eficientă a sectorului de apă și sanitație și îmbunătățirea stării de sănătate a populației Moldovei în ceea ce privește bolile cauzate de apă;

- îmbunătățirea performanțelor instituțiilor și actorilor din sector în implementarea serviciilor de apă și sanitație și gestionarea resurselor de apă într-o manieră durabilă, eficientă și echitabilă.

3) *Proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”* cu un volum de alocații de 67,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- extinderea apeductului centralizat Chișinău - Strășeni - Călărași;

- unificarea sistemelor de aprovizionare cu apă a mun. Chișinău, or. Strășeni și or. Călărași, cu construcția și proiectarea ulterioară a rețelelor de apă spre circa 20 de localități rurale, situate de-a lungul apeductului.

6.4.7 Ocrotirea sănătății

Pentru grupa funcțională „Ocrotirea sănătății” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 4 537,2 mil. lei sau 8,8% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
1	2	3	4	5	6
Cheltuieli, total	3 646,0	4 082,3	4 537,2	454,9	111,1
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	9,4	8,8	8,8		100,0
Cheltuieli curente	3 543,8	3 738,1	4 072,6	334,5	108,9
Cheltuieli capitale	102,2	344,2	464,6	120,4	135,0
Resurse total,	3 646,0	4 082,3	4 537,2	454,9	111,1
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	3 408,4	3 564,1	4 004,7	440,6	112,4
venituri colectate	153,5	163,4	192,3	28,9	117,7

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	84,1	354,8	340,2	-14,6	95,9

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 454,9 mil. lei sau circa 11,1%, iar față de executat în anul 2018 - de 891,2 mil. lei sau circa 24,4%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale de bază: asistență medicală primară, medicamente, investigații etc.;
- modernizarea sectorului spitalicesc și îmbunătățirea accesului la servicii comunitare, geriatrie, paliative și de reabilitare;
- fortificarea sănătății publice pentru a asigura îmbunătățirea controlului bolilor transmisibile și netransmisibile;
- motivarea angajaților din sistemul de sănătate prin dezvoltarea politicilor de resurse umane în sănătate.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 469,4 mil. lei, inclusiv pentru:*
 - asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 192,0 mil. lei, dintre care pentru realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” din contul împrumutului Băncii Mondiale - 54,7 mil. lei;
 - realizarea în continuare de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” din contul împrumutului Băncii Mondiale - 104,8 mil. lei;
 - cheltuielile prevăzute a fi efectuate din contul veniturilor colectate de instituțiile din domeniul ocrotirii sănătății - 28,8 mil. lei;
 - cheltuieli de personal, legate de implementarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 42,0 mil. lei;
 - indexarea unor cheltuieli conform legislației în vigoare - 13,9 mil. lei;
 - contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 39,1 mil. lei;
 - continuarea proiectelor de investiții capitale - 2,5 mil. lei;
 - consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice - 41,7 mil. lei;

- implementarea activităților de cercetare, dezvoltare și inovare - 4,6 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 14,5 mil. lei* în legătură cu implementarea proiectelor finanțate din surse externe.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 649,0 mil. lei sau 14,3%, iar 882,5 mil. lei sau 19,5% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- programele naționale și speciale gestionate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale - 308,7 mil. lei, dintre care *77,1 mil. lei* din contul împrumutului Băncii Mondiale pentru realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”;

- programul ramural de servicii medicale pentru contingentul arondat - 27,8 mil. lei;

- consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice pentru care Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale are calitatea de fondator - 102,2 mil. lei, dintre care *29,4 mil. lei* din contul împrumutului Băncii Mondiale pentru realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”;

- contribuția Guvernului pentru proiecte finanțate din surse externe - 39,9 mil. lei;

- proiecte de cercetare, dezvoltare și inovare - 44,1 mil. lei;

- proiecte de investiții capitale - 19,5 mil. lei;

- proiecte finanțate din surse externe - 340,2 mil. lei.

Totodată, transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2020 constituie 3 005,7 mil. lei sau 66,2% din alocațiile prevăzute la grupa dată, din care:

a) asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat - 2851,8 mil. lei;

b) realizarea programului național de ocrotire a sănătății „Controlul și profilaxia diabetului zaharat” - 76,4 mil. lei;

c) realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” din contul împrumutului acordat de Banca Mondială - 76,8 mil. lei;

d) asigurarea obligatorie de asistență medicală a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, conform legislației - 0,7 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare *5 proiecte finanțate din surse externe*, dintre care principalele sunt:

1) *Proiectul „Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei”* cu un volum de alocații de

67,8 mil. lei, din contul grantului oferit de Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- procurarea medicamentelor, depozitarea, controlul calității, distribuirea acestora, cu o ulterioară monitorizare a tratamentului;
- procurarea consumabilelor pentru investigații și întreținerea echipamentelor de investigație;
- contractarea organizațiilor nonguvernamentale implicate în prevenirea HIV, precum și repartizarea consumabilelor către beneficiari prin intermediul acestor organizații;
- gestionarea grantului de către recipientul principal și sub-recipient.

2) *Proiectul „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 26,9 mil. lei, din contul împrumutului extern de la Banca Mondială, destinate pentru servicii de consultanță locală și internațională în realizarea și coordonarea activităților Programului.

3) *Proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) și de pregătire a personalului de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România”* cu un volum de alocații de 17,3 mil. lei, din contul grantului oferit de Comisia Europeană, destinate construcției Unității de primiri urgențe a Institutului de Medicină Urgentă.

4) *Proiectul „Asigurarea cu ambulanțe”* cu un volum de alocații de 227,0 mil. lei, din contul împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru procurarea unui lot de 168 ambulanțe.

6.4.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru grupa funcțională „*Cultură, sport, tineret, culte și odihnă*” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 883,8 mil. lei sau 1,7% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	700,2	843,9	883,8	39,9	104,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>	<i>-0,1</i>	<i>94,4</i>
Cheltuieli curente	650,0	777,0	803,7	26,7	103,4
Cheltuieli capitale	50,2	66,9	80,1	13,2	119,7

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Resurse total,	700,2	843,9	883,8	39,9	104,7
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	687,6	830,6	873,0	42,4	105,1
venituri colectate	12,6	13,3	10,8	-2,5	81,2

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 39,9 mil. lei sau circa 4,7%, iar față de executat în anul 2018 - de 183,6 mil. lei sau circa 26,2%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- dezvoltarea infrastructurii instituțiilor de cultură;
- salvagardarea patrimoniului cultural național;
- susținerea dezvoltării industriilor creative în Republica Moldova;
- promovarea modului sănătos de viață (sportul de performanță și de masă);
- modernizarea infrastructurii sportive și susținerea sportului de performanță și de masă;
- creșterea nivelului de implicare a tinerilor în procesele decizionale și dezvoltarea serviciilor de tineret.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 47,4 mil. lei, inclusiv pentru:*
 - asigurarea implementării Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar - 27,0 mil. lei, dintre care pentru școlile sportive finanțate din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 9,3 mil. lei;
 - acoperirea cheltuielilor de personal instituțiilor teatral - concertistice - 4,9 mil. lei;
 - indexarea indemnizațiilor de merit persoanelor de creație - 2,0 mil. lei;
 - indexarea volumului subvențiilor acordate din bugetul de stat pentru furnizori publici de servicii media - 3,6 mil. lei;
 - monitorizarea activității furnizorilor de servicii media și distribuitorilor de servicii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova și asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității Consiliului Audiovizualului - 1,5 mil. lei;
 - achitarea cotizațiilor la Agenția Mondială Antidoping (WADA) și majorarea numărului de testări anti-doping - 0,3 mil. lei;

- contribuția Guvernului la restaurarea Muzeului Satului din Chișinău, filiala Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și la restaurarea caselor tradiționale țărănești din cadrul Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi” - 1,0 mil. lei;

- dotarea tehnico-materială și reutilizarea spațiilor edificiilor bibliotecilor, pentru crearea condițiilor de acces în instituții pentru persoanele cu dizabilități - 1,0 mil. lei;

- trecerea Școlii Sportive de Hipism și Pentatlon de la sectorul „Educație” - 5,2 mil. lei, dintre care cheltuieli de personal - 3,4 mil. lei;

- achitarea compensațiilor bănești personalului didactic și de conducere din școlile sportive la nivel central și local - 0,2 mil. lei;

- acoperirea cheltuielilor de locațiune pentru școli sportive din subordinea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării - 0,2 mil. lei;

- susținerea și finanțarea acțiunilor de editare a revistelor „Noi”, „Alunelul”, „Florile dalbe” - 0,5 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 7,5 mil. lei, inclusiv pentru:*

- realizarea proiectelor de investiții capitale - 1,7 mil. lei;

- finisarea lucrărilor de reparație capitală a acoperișului Muzeului Național de Istorie Moldovei - 2,7 mil. lei;

- diminuarea cheltuielilor din contul veniturilor colectate - 3,1 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 149,0 mil. lei sau 16,9%, iar 520,8 mil. lei sau 58,9% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- televiziune și radiodifuziune - 129,7 mil. lei;

- susținerea cinematografiei - 12,1 mil. lei;

- susținerea culturii scrise - 8,2 mil. lei;

- sport - 90,0 mil. lei;

- activități în domeniul tineretului - 21,8 mil. lei;

- cultura și protejarea patrimoniului cultural național - 259,0 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale pentru finanțarea activității școlilor sportive constituie 214,0 mil. lei sau 24,2% din total pe grupă.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 301,6 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- susținerea activității teatrelor, a ciroului și a organizațiilor concertistice - 170,7 mil. lei;

- Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” - 126,3 mil. lei;

- Instituția Publică „Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova” - 1,4 mil. lei;

- Instituția Publică „Noi”, „Alunelul” și „Florile Dalbe” - 3,2 mil. lei.

Astfel, în cadrul grupei respective, bugetul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării prevede alocații pentru:

- acordarea indemnizației de merit pentru oamenii de creație - 16,7 mil. lei, (pentru 200 persoane);

- susținerea proiectelor/programelor culturale ale organizațiilor necomerciale - 7,4 mil. lei;

- acordarea burselor pentru sportivii de performanță - 9,0 mil. lei;

- acordarea premiilor pentru sportivi - 4,0 mil. lei.

În scopul susținerii programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local sunt prevăzute 1,5 mil. lei.

6.4.9. Învățământ

Pentru grupa funcțională „Învățământ” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 12 393,3 mil. lei sau 24,0% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	9 730,8	11 209,1	12 393,3	1 184,2	110,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>25,1</i>	<i>24,2</i>	<i>24,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>99,2</i>
Cheltuieli curente	9 455,8	10 898,2	11 940,8	1042,6	109,6
Cheltuieli capitale	275,0	310,9	452,5	141,6	145,5
Resurse total,	9 730,8	11 209,1	12 393,3	1184,2	110,6
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	9 475,8	10 995,8	11 994,2	998,4	109,1
venituri colectate	165,1	34,8	34,3	-0,5	98,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	89,9	178,5	364,8	186,3	204,4

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 1 184,2 mil. lei sau circa 10,6%, iar față de executat în anul 2018 - de 2662,5 mil. lei sau circa 27,4%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea relevanței studiilor și formarea competențelor de învățare pe parcursul întregii vieți pentru integrare și abilitare socio-economică;
- modernizarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și de conducere;
- consolidarea instituțională și perfecționarea modelelor de finanțare a învățământului;
- asigurarea accesului la educație de calitate și eficientizarea procesului educațional în învățământul general, inclusiv extrașcolar.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 1 274,9 mil. lei, inclusiv pentru:*
 - asigurarea implementării Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar - 1022,4 mil. lei, dintre care *1006,2 mil. lei* pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială către bugetele locale;
 - majorarea cuantumului burselor elevilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ - 11,9 mil. lei;
 - acordarea compensațiilor bănești anuale personalului didactic și de conducere din instituțiile de învățământ general public - 7,4 mil. lei;
 - procurarea utilajului și mobilierului școlar pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială către bugetele locale din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma învățământului în Moldova” - 10,4 mil. lei;
 - realizarea proiectelor de investiții capitale - 17,9 mil. lei;
 - majorarea cheltuielilor din contul proiectelor finanțate din surse externe - 186,3 mil. lei, dintre care *7,1 mil. lei* sunt pentru proiecte de investiții capitale;
 - implementarea Programului pentru Evaluarea Internațională a Elevilor (PISA) și a Sistemului național privind validarea educației nonformale și informale - 2,1 mil. lei;
 - asigurarea elevilor din instituțiile de învățământ gimnazial cu manuale școlare gratuite - 11,8 mil. lei;
 - mentenanța Registrului Național al Calificărilor pentru calificările din învățământul profesional tehnic și superior - 0,1 mil. lei;
 - elaborarea unui program național privind studiarea limbii române de către alolingvi - 1,0 mil. lei;
 - organizarea în Republica Moldova a Olimpiadei Balcanice la Matematică (Juniori) - 0,8 mil. lei;

- contribuția Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pentru implementarea programului Comisiei Europene e-Twinning - 0,5 mil. lei;

- pilotarea implementării mentoratului în instituțiile de învățământ general și profesional tehnic - 0,5 mil. lei;

- integrarea cu platforma de interoperabilitate (Mconect) a Sistemului Informațional de Management în Educație și a Sistemului de personalizare a actelor de studii - 1,8 mil. lei;

• *reduceri de alocații în sumă de 90,7 mil. lei, inclusiv pentru:*

- trecerea Școlii Sportive Republicane de Hipism și Pentatlon la sectorul „Tineret și sport” - 5,2 mil. lei, dintre care 3,4 mil. lei cheltuieli de personal și 0,6 mil. lei cheltuieli din contul veniturilor colectate;

- implementarea exercițiului de raționalizare a cheltuielilor instituțiilor de învățământ superior - 38,3 mil. lei;

- diminuarea transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale pentru finanțarea învățământului în urma modificării numărului de beneficiari - 33,4 mil. lei;

- reducerea cheltuielilor de o singură dată - 13,8 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 442,1 mil. lei sau 3,6%, iar 3063,6 mil. lei sau 24,7% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- suportul bugetar finanțat de Banca Mondială în cadrul Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” - 64,0 mil. lei;

- suportul bugetar pentru reforma poliției (construcția centrului multifuncțional de instruire pentru personalul autorităților de aplicare a legii) - 60,0 mil. lei;

- suportul bugetar în domeniul reformei învățământului profesional tehnic, finanțat de Comisia Europeană - 4,0 mil. lei;

- asigurarea elevilor cu manuale școlare - 44,8 mil. lei;

- reparația și dotarea blocurilor sanitare în școli - 5,0 mil. lei;

- asigurarea alimentării elevilor din instituțiile de învățământ general din subordinea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării - 15,8 mil. lei;

- Planul (Comanda de Stat) pentru pregătirea cadrelor de specialitate - 1682,3 mil. lei;

- asigurarea cu burse a elevilor din instituțiile de învățământ - 288,2 mil. lei;

- organizarea odihnei de vară pentru copii - 1,3 mil. lei;

- susținerea elevilor dotați - 8,7 mil. lei;

- curriculum școlar - 7,5 mil. lei;

- cotizațiile la organisme internaționale - 2,1 mil. lei;

- asigurarea funcționării limbilor - 1,6 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 2,7 mil. lei;

- implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 364,8 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații pentru transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale pentru finanțarea învățământului în volum de 9 329,7 mil. lei sau 75,3% din totalul alocațiilor prevăzute pentru grupa dată.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 vor fi în derulare 5 proiecte finanțate din surse externe, dintre care principalele sunt:

1) *Proiectul II al Fondului de Investiții Sociale* cu un volum de alocații de 13,4 mil. lei, din contul grantului extern, contribuției autorităților publice locale la proiect și soldului de mijloace la începutul anului, destinate implementării următoarelor măsuri:

- finalizarea lucrărilor de construcții începute anterior;
- recepțiile finale ale obiectelor finalizate.

2) *Proiectul „Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 50,5 mil. lei din contul grantului extern, contribuției autorităților publice locale la proiect și soldului de mijloace la începutul anului, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea și modernizarea rețelei de instituții din localitățile rurale prin renovarea a 244 instituțiilor preșcolare;

- precum și construcția unui bloc de studii la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Comrat.

3) *Proiectul „Reforma învățământului în Moldova”* cu un volum de alocații de 255,5 mil. lei din contul contribuției din împrumuturi externe, destinate implementării următoarelor măsuri:

- consolidarea calității educației prin lucrări de renovare a școlilor;
- implementarea standardelor minime educaționale;
- managementul proiectului.

Implementarea măsurilor respective va fi realizată de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Fondul de Investiții Sociale din Moldova.

Totodată, în anul 2020 vor fi derulate 2 proiecte finanțate din surse externe noi, și anume, Proiectul „*Susținerea învățământului superior*” - cheltuielile se vor suporta din contul contribuției din împrumuturi externe în volum de 43,9 mil. lei și Proiectul „*Susținerea educației de către Guvernul Poloniei*” - din contul grantului extern, în volum de 1,6 mil. lei.

6.4.10. Protecție socială

Pentru grupa funcțională „Protecție socială” în proiectul de buget pentru anul 2020 se prevăd alocații în sumă de 9 578,5 mil. lei sau 18,6% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2018-2020 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2018	Aprobat (rectificat) 2019	Proiect 2020	Proiect 2020 față de aprobat (rectificat) 2019	
				(+,-)	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Cheltuieli, total	7 436,1	9 096,7	9 578,5	481,8	105,3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>19,2</i>	<i>19,6</i>	<i>18,6</i>	<i>-1,0</i>	<i>94,9</i>
Cheltuieli curente	7 389,4	9 056,9	9 536,3	479,4	105,3
Cheltuieli capitale	46,7	39,8	42,2	2,4	106,0
Resurse total,	7 436,1	9 096,7	9 578,5	481,8	105,3
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	7 319,8	8 989,1	9 471,5	482,4	105,4
venituri colectate	106,6	102,9	106,7	3,8	103,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	9,7	4,7	0,3	-4,4	6,4

Comparativ cu alocațiile aprobate (rectificate) pentru anul 2019, în anul 2020 se prevede o creștere de 481,8 mil. lei sau circa 5,3%, iar față de executat în anul 2018 - de 2142,4 mil. lei sau circa 28,8%.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2020 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea sustenabilității sistemului public de asigurări sociale: sistemul de pensionare și indemnizații sociale;
- dezvoltarea sistemului de asigurări sociale echitabil și decent;
- consolidarea sistemului de asistență socială care să răspundă nevoilor persoanelor vulnerabile;
- asigurarea măsurilor de prevenire a fenomenului violentei și dezvoltarea serviciilor de protecție a victimelor violenței;
- creșterea responsabilității sociale a angajatorilor (stimularea angajatorilor pentru investiții în condiții de muncă, prevenirea discriminării, servicii sociale la nivel local, lupta împotriva muncii forțate).

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2019 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 522,9 mil. lei, inclusiv pentru:*

- asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat - 402,0 mil. lei;
- majorarea indemnizațiilor pentru tinerii specialiști din domeniul medical și farmaceutic - 33,1 mil. lei;
- implementarea Legii 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 24,3 mil. lei;
- realizarea măsurilor de protecție socială a șomerilor - 21,7 mil. lei;
- indexarea depunerilor bănești - 14,0 mil. lei;
- asigurarea realizării Programului ”Prima casă” - 13,0 mil. lei;
- asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale - 0,8 mil. lei;
- indexarea unor cheltuieli conform legislației în vigoare - 6,8 mil. lei;
- compensații persoanelor represate ulterior reabilitate - 5,7 mil. lei;
- instituirea și finanțarea de la bugetul de stat a Serviciului regional de asistență integrală a copiilor victime/martori ai infracțiunilor - 1,5 mil. lei.
- *reduceri de alocații în sumă de 41,1 mil. lei, inclusiv pentru:*
 - implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 2,3 mil. lei;
 - raționalizarea cheltuielilor legate de activitatea curentă a instituțiilor bugetare, excluzând cheltuielile cu caracter unic - 34,8 mil. lei;
 - micșorarea contingentului beneficiarilor de indemnizații unice pentru construcția unei case individuale, a unei locuințe cooperatiste sau pentru procurarea spațiului locativ, pentru restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni (conform Hotărârii Guvernului nr.836/2010) - 4,0 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 377,3 mil. lei sau 3,9%, iar 339,0 mil. lei sau 3,5% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- susținerea copiilor orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă, care își fac studiile la instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate, superior, școlile de tip internat și casele de copii, din subordinea autorităților publice centrale - 32,2 mil. lei;
- susținerea tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediu rural - 48,7 mil. lei;
- realizarea programelor cu destinație specială în domeniul asistenței sociale și finanțarea pachetului minim de servicii sociale din mijloacele Fondului de susținere a populației - 86,6 mil. lei;
- indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii - 64,0 mil. lei;
- realizarea Programului de stat ”Prima casă” - 20,0 mil. lei;

- măsuri de protecție socială a șomerilor - 51,6 mil. lei;
- acordarea subvențiilor pentru susținerea parțială a Asociațiilor Obștești (Asociația Nevăzătorilor, Asociația Surzilor și Societatea Invalizilor) - 1,8 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 50,6 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea Instituției publice la autogestiune „Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare”.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2020 va fi în derulare *Proiectul „Îmbunătățirea politicii de ocupare pentru unele categorii de persoane”*, destinat pentru implementarea unor măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, acordând o atenție deosebită tinerilor, femeilor și migranților.

Ponderea cea mai semnificativă sau 89,4% în totalul grupei constituie transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020 în sumă totală de 8 560,5 mil. lei, cu o majorare de 402,0 mil. lei comparativ cu cele precizate în anul 2019. Din transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat 21,9% sau 1 876,0 mil. lei sunt direcționate pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat și 6 684,5 mil. lei sau 78,1% pentru plata prestațiilor sociale. Alocarea de mijloace financiare suplimentare sunt condiționate de următorii factori:

- ✓ majorarea multiplicatorului pentru venitul lunar minim garantat pentru APRA de la 1,95 la 2,2 - 53,0 mil. lei;
- ✓ majorarea scorului indicatorilor de bunăstare (proxy) cu 2,82 puncte - 27,6 mil. lei;
- ✓ majorarea cuantumului APRA cu 150 lei - 149,9 mil. lei;
- ✓ indexarea mărimii integrale a pensiilor unor categorii de beneficiari: pensii deputaților, pensii membrilor guvernului, pensii funcționarilor publici, pensii aleșilor locali, pensii colaboratorilor vamali, pensii procurorilor, pensii unor categorii de angajați din domeniul culturii - 5,5 mil. lei;
- ✓ majorarea alocației lunare de stat din rândul participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței RM, la acțiunile de luptă din Afganistan și pe teritoriile altor state cu 200 lei - 64,3 mil. lei;
- ✓ majorarea cuantumului alocațiilor sociale de stat - 79,6 mil. lei;
- ✓ extinderea dreptului la alocațiile lunare de stat victimelor represate - 12,0 mil. lei;
- ✓ majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului în corelare cu valoarea monetară a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului, calculată pentru anul precedent de la 7911 lei la 8299 lei - 15,8 mil. lei;
- ✓ modificarea modului de determinare a venitului mediu lunar asigurat începând cu 01.01.1999, pentru calcularea perioadei necontributive de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani, inclusă în calculul pensiei - 1,5 mil. lei;

✓ acordarea suportului unic în cuantum de 700 lei beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat, cuantumul cărora nu depășește 2000 lei - 417,9 mil. lei;

✓ revizuirea perioadelor de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă, eșalonat în raport cu stagiul de cotizare cumulată după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă - 94,4 mil. lei;

✓ indexarea pensiilor de două ori pe an: la 1 aprilie și la 1 octombrie. La 01 octombrie se vor indexa suplimentar pensiile care nu depășesc minimumul de existență pentru pensionari în primul semestru al anului 2020 - 90,6 mil. lei;

✓ acordarea indemnizației lunare soțului supraviețuitor, în cazul decesului asiguratului, beneficiar al dreptului la pensie pentru limită de vârstă, într-un termen mai mic de 5 ani de la data obținerii acestui drept - 31,8 mil. lei;

✓ majorarea pensiei de urmaș copiilor până la vârsta de 23 de ani, de la 50% până la 75% - 36,8 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială către bugetele locale pentru asistența socială au fost estimate în sumă de 251,1 mil. lei, ceea ce constituie cu 0,8 mil. lei mai mult față de suma precizată pentru anul 2019. Factorii principali care au condiționat această majorare sunt:

✓ 0,2 mil. lei - indexarea indemnizației unice de plasament acordate copiilor plasați în serviciul tutelă/curatelă;

✓ 0,9 mil. lei - cheltuieli de personal legate de implementarea Legii 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;

✓ (- 0,3) mil. lei - modificarea contingentului de beneficiari.

6.5. Raporturile dintre bugetul de stat și componentele bugetului public național

6.5.1. Transferurile către bugetele locale

Pentru anul 2020, pentru toate autoritățile publice locale raporturile între bugetul de stat cu bugetele locale sunt stabilite în baza Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale și Codul fiscal nr.1163/1997, dar și în baza proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, aprobat în ședința Guvernului din 1 noiembrie 2019 și Legii privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Astfel, raporturile dintre bugetul de stat și bugetele locale se rezumă la:

- 1) transferuri cu destinație generală;
- 2) transferuri cu destinație specială;
- 3) transferuri temporare de compensare.

Conform calculelor, pentru anul 2020 volumul total al transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale se cifrează la 13 174,4 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală - 2 098,6 mil. lei;
- alte transferuri curente primite cu destinație generală - 1,0 mil. lei;
- transferurile cu destinație specială - 10 958,5 mil. lei, dintre care 64,7 mil. lei din Fondul de susținere a populației pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale de către autoritățile publice locale de nivelul al doilea;
- transferuri temporare din fondul de compensare - 116,3 mil. lei.

Transferuri cu destinație generală

Suma *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat către bugetele locale de ambele nivele din Fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale sunt calculate, conform legii, pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor conform execuției bugetare din anul 2018.

Fondul de susținere financiară a UAT se formează din impozitul pe venitul persoanelor fizice nealocat sub formă de defalcări la bugetele locale, care pentru anul 2020, conform execuției bugetare din anul 2018, constituie 1 712,0 mil. lei sau cu 92,4 mil. lei mai mult comparativ cu anul 2019. Totodată, fondul de susținere financiară a fost suplimentat cu 386,6 mil. lei sub formă de cotă-parte de 10% din impozitul pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător încasat în anul 2018.

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, aprobat în ședința Guvernului din 01 noiembrie 2019, prevede modificări privind redistribuirea mijloacelor financiare la bugetele locale, prin modificarea cotelor defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVPF), precum urmează:

- pentru bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor), cu excepția orașelor-reședință de raion (municipiilor-reședință de raion) - 100% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

- pentru bugetele orașelor-reședință de raion, bugetele municipiilor-reședință de raion - 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

- pentru bugetul municipal Bălți și Chișinău - 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

- pentru bugetele raionale - 25% din volumul total colectat pe teritoriul orașelor-reședință de raion și municipiilor-reședință de raion.

Alte transferuri curente primite cu destinație generală

Suma transferurilor curente primite cu destinație generală pentru anul 2020 va constitui 1,0 mil. lei, pentru bugetele locale din or.Șoldănești, raionul Șoldănești și s. Lozova, raionul Strășeni.

Aceste transferuri sunt urmare a neindicării în anul 2018 a marcherului "FD" în procesul de executare a cheltuielilor pentru infrastructura drumurilor publice

locale aprobate în bugetul de stat ca și transferuri cu destinație specială, astfel, fiind finanțate aceste cheltuieli din sursele proprii ale bugetelor locale respective.

Transferuri cu destinație specială

Conform prevederilor Legii privind finanțele publice locale, *transferurile cu destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale se alocă pentru finanțarea:

- a) învățământului preșcolar, primar, secundar-general, special și complementar (extrașcolar);
- b) competențelor delegate autorităților administrațiilor publice locale (în continuare - APL);
- c) infrastructurii drumurilor;
- d) investițiilor capitale;
- e) altor măsuri speciale.

Totodată, ținând cont că, școlile sportive sunt instituții de învățământ extrașcolar, finanțarea acestora, la fel, se efectuează din contul transferurilor cu destinație specială.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Suma transferurilor cu destinație specială pentru instituțiile de învățământ constituie 9 329,7 mil. lei sau cu 1 588,5 mil. lei mai mult comparativ cu anul 2019.

Calculul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățământ* (în continuare - transferuri) pentru anul 2020 a fost efectuat după cum urmează:

Transferurile pentru *învățământul preșcolar* pentru fiecare unitate administrativ-teritorială au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 pentru nivelul de învățământ respectiv.

Totodată, cheltuielile au fost ajustate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectului de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

De rând cu aceasta au fost luate în considerare propunerile de alocare a compensațiilor bănești anuale în mărime de 2000 lei pentru personalul didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din instituțiile de învățământul general public conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea compensațiilor bănești anuale personalului didactic din instituțiile de învățământ general public” (în continuare - conform hotărârii), precum și propunerile de redistribuire/diminuare a transferurilor între bugetele locale, înaintate în baza deciziilor consiliilor locale respective, ca urmare a reorganizărilor instituțiilor de învățământ.

Transferurile pentru *învățământul primar și secundar general* includ transferuri categoriale pentru școli, gimnazii și licee, calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev.

Cuantumul normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru o instituție, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoriale constituie 13 247,0 lei și respectiv, 714 837,0 lei.

Totodată, pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.234/2005 ”Cu privire la alimentarea elevilor”, s-a luat în calcul norma de alimentație de 10,8 lei/zi pentru un elev.

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studierea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sunt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop.

Transferurile pentru învățământul primar și secundar general includ și mijloace financiare pentru *organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire*, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.391/2014 „Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățământ”.

Au fost prevăzute mijloace financiare pentru personalul școlilor, gimnaziilor și liceelor din partea stângă a Nistrului, satul Varnița, raionul Anenii Noi, și din satele Copanca și Hagimus, raionul Căușeni, care beneficiază de salariul de bază majorat cu 4 clase de salarizare succesive, determinat în condițiile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Transferurile au fost suplimentate și cu mijloace financiare, pentru acordarea compensațiilor bănești anuale pentru personalul didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din instituțiile de învățământul general public conform Hotărârii Guvernului nr.969/2018.

Pentru *liceele-internat cu profil sportiv* s-a luat în calcul numărul elevilor claselor V-XII, la sfârșitul perioadei de gestiune potrivit Raportului privind îndeplinirea planului de rețea, state și contingente în instituțiile de învățământ primar și secundar general pe anul 2019, 273 zile de alimentație și norma de alimentație de 53,7 lei/zi pentru anul 2020.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectului de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

La fel, transferurile au fost suplimentate și cu mijloace financiare, pentru acordarea compensațiilor bănești anuale pentru personalul didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din instituțiile de învățământul general public conform Hotărârii Guvernului nr.969/2018.

Transferurile pentru *învățământul special* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 de către autoritățile APL pentru respectivele instituții.

Totodată, cheltuielile au fost ajustate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectului de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

De asemenea, transferurile au fost suplimentate și cu mijloace financiare, pentru acordarea compensațiilor bănești anuale pentru personalul didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din instituțiile de învățământul general public conform Hotărârii Guvernului nr.969/2018.

Întru continuarea pilotării modelului de educație incluzivă a copiilor cu dizabilități severe, în baza Ordinului ministrului educației nr.1186 din 10 decembrie 2015, au fost prevăzute cheltuieli pentru liceul teoretic „Petre Țefănucă” din raionul Ialoveni.

Transferurile pentru *învățământul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2019 pentru instituțiile/măsurile respective.

Totodată, cheltuielile au fost ajustate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectului de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

De asemenea, transferurile au fost suplimentate și cu mijloace financiare, pentru acordarea compensațiilor bănești anuale pentru personalul didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din instituțiile de învățământul general public conform Hotărârii Guvernului nr.969/2018.

La fel, au fost prevăzute și mijloace pentru organizarea și desfășurarea *olimpiadelor raionale / municipale*.

Suplimentar, au fost prevăzute transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale în sumă de 47,0 mil. lei din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în cadrul proiectului „Reforma Învățământului în Moldova”, dintre care pentru procurarea utilajului și mobilierului școlar - 42,0 mil. lei și pentru dotarea laboratoarelor - 5,0 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *școlile sportive* constituie 214,0 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială pentru școlile sportive au fost calculate în baza transferurilor cu destinație specială aprobate pentru anul 2019.

Totodată, cheltuielile au fost ajustate cu costul măsurilor de politici salariale prevăzute în proiectului de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

De asemenea, au fost prevăzute cheltuieli pentru acordarea *compensațiilor bănești în mărime de 2 000 lei* personalului didactic, inclusiv și pentru cel de conducere, începând cu 01 ianuarie 2020, din școlile sportive, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea compensațiilor bănești anuale personalului didactic din instituțiile de învățământ general public”.

Transferuri pentru unele plăți sociale, indemnizații și servicii sociale

Suma transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale efectuate din bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2020 a fost estimată reieșind din prioritățile strategice ale sectorului, precum și angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor următori și constituie 251,1 mil. lei, în creștere cu 0,8 mil. lei comparativ cu planul precizat în anul 2019.

Alocarea de mijloace financiare suplimentare este condiționată de următorii factori:

- ✓ 4,0 mil.lei - majorarea indemnizației unice pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/curatelă, prestațiilor sociale copiilor plasați în serviciile sociale (bani de buzunar), altor cheltuieli, reieșind din majorările cu indicele prețurilor de consum pentru mărfuri și servicii ;
- ✓ 0,9 mil.lei - cheltuieli salariale în legătură cu implementarea Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018;
- ✓ (4,2) mil.lei - reducerea contingentului de beneficiari;
- ✓ 90,0 mii lei - cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii.

Ca transferuri cu destinație specială pentru finanțarea competențelor delegate autorităților administrației publice locale sunt prevăzute:

A. Plăți sociale:

1) *Compensația pentru serviciile de transport*, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități - prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60/1992. Pentru anul 2020 se prevede acordarea compensației în volum de 73,9 mil. lei.

Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective va constitui:

- pentru beneficiarii din UAT:

- pentru persoane cu dizabilități severe și accentuată, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (reieșind din mărimea actuală de 23 lei/lunar) - 276 lei /anual;

- pentru persoane cu dizabilități locomotorii (reieșind din mărimea unică actuală de 800 lei/anual și mărimea compensației pentru transport de 276 lei/anual) - 1 076 lei anual.

▪ pentru beneficiarii din municipiul Chișinău:

- pentru persoane cu dizabilități severe și accentuată, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (reieșind din mărimea actuală de 60 lei/lunar) - 720 lei/anual;

- pentru persoane cu dizabilități locomotorii (reieșind din mărimea unică actuală de 800 lei/anual și mărimea compensației pentru transport 720 lei/anual) - 1 520 lei/anual.

▪ pentru beneficiarii din municipiul Bălți:

- pentru persoane cu dizabilități severe și accentuată, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (reieșind din mărimea actuală de 45 lei/lunar) - 540 lei/anual;

- pentru persoane cu dizabilități locomotorii (reieșind din mărimea unică actuală de 800 lei/anual și mărimea compensației pentru transport de 540 lei/anual) - 1 340 lei/anual.

2) *Indemnizația pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă*, care prevede plata indemnizației pentru copiii rămași fără ocrotirea părintească și a celor rămași temporar fără ocrotirea părintească, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.581/2006 și Regulamentul cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1278/2018.

În anul 2020, cuantumul indemnizației pentru copiii adoptați va rămâne la nivelul anului 2019 și constituie 800 lei/lunar pentru fiecare beneficiar.

Plata indemnizației unice la plasament pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/curatelă în anul 2020 va constitui 3 688,7 lei și indemnizației lunare 1 400 lei.

Astfel, pentru anul 2020 au fost estimate mijloace financiare în mărime de 66,1 mil. lei.

3) *Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar, încadrați în instituțiile de învățământ în primii trei ani după absolvirea acestora* pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale, încadrați în instituțiile de învățământ, prin repartizare de către Ministerul Educației, potrivit art.134(5) și (6) din Codul Educației nr.152/2014. Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802/2015 (modificat prin Hotărârea Guvernului nr.217/2019).

Pentru anul 2020 au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 46,8 mil. lei.

4) *Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi*, potrivit Legii pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi nr.1435/2002. Pentru anul 2020, în acest scop sunt prevăzute mijloace financiare în mărime de 33,1 mil. lei.

5) *Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale* - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.378/2018. Pentru anul 2020 sunt prevăzute mijloace financiare în mărime de 16,0 mil. lei pentru asigurarea cu bani de buzunar a copiilor plasați în serviciile asistență parentală profesionistă, case de copii de tip familial, centre de plasament temporar și copii aflați sub tutelă/curatelă, începând cu clasa a V-a și până la împlinirea vârstei de 18 ani sau, după caz, finalizarea anului de studii.

B. Servicii sociale:

1) Centre de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în municipiul Bălți și raioanele Anenii Noi, Hâncești, Căușeni și Drochia, potrivit Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, costul cărora constituie 7,1 mil. lei.

2) Centru de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prezent în raionul Cahul, potrivit Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr.241/2005, costul căruia constituie 0,8 mil. lei.

3) Centre regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărârii Guvernului nr.1010/2016 „Cu privire la

aprobarea Regulamentului - cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate”, costul cărora constituie 3,8 mil. lei.

4) Întreținerea activității mediatorului comunitar, potrivit Hotărârii Guvernului nr.557/2013 ”Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar”, costul căruia constituie 3,4 mil. lei.

5) Cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii (mun. Bălți, mun.Chișinău și raionul Leova), costul căruia constituie 90,0 mii lei.

Suma transferurilor cu destinație specială pentru compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, în conformitate cu prevederile Legii nr.39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari, precum și a Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.567/2007 va constitui 0,6 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *infrastructura drumurilor* în anul 2020 va constitui 1 021,9 mil.lei.

Calculul *transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul întâi pentru infrastructura drumurilor*, a fost efectuat în baza numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2018, precum și în baza volumului estimat în cuantum de 50% al încasărilor din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

Totodată, calculul *transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale*, a fost efectuat în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către autoritățile administrației publice locale în baza Legii fondului rutier nr.720/1996.

Pentru anul bugetar 2020, Guvernul își propune suplimentarea volumului Fondului rutier cu mijloacele devenite disponibile urmare a modificării modului de redistribuire a mijloacelor destinate sectorului infrastructurii drumurilor. Ca urmare, volumul transferurilor cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor alocate

bugetelor locale se vor majora comparativ cu anul 2019 cu 255,3 mil. lei. Astfel, volumul transferurilor alocate bugetelor locale de ambele nivele pentru infrastructura drumurilor publice locale pentru anul 2020 vor depăși 1 mlrd. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru cheltuieli capitale

În anul 2020, suma transferurilor cu destinație specială pentru cheltuieli capitale va constitui 29,5 mil. lei.

Transferuri din Fondul de susținere a populației

De rând cu aceasta, în relațiile între instituțiile bugetului de stat și instituțiile bugetelor locale de nivelul al doilea pentru anul 2020 sunt stabilite *transferuri din Fondul de susținere a populației* pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale în volum de 64,7 mil. lei.

Transferuri de compensare

Urmare a modificărilor aprobate în ședința Guvernului din 1 noiembrie 2019, în scopul fortificării autonomiei financiare a APL și ținând cont de necesitatea acoperirii costurilor suplimentare generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de activitate a APL, pentru anul 2020 nu toate APL își vor acoperi integral aceste costuri. Din aceste considerente, pentru anul 2020 se propune a fi alocate transferuri de compensare pentru bugetele locale „pierzătoare”, care vor constitui 116,3 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2020 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege.

6.5.2. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020 au fost estimate în sumă de 8 560,5 mil. lei, ceea ce este cu 402,0 mil. lei mai mult față de suma precizată pentru anul 2019.

Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se realizează prin:

- transferuri cu destinație specială pentru acordarea prestațiilor sociale și pentru alte cheltuieli care potrivit legislației în vigoare se suportă de la bugetul de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat. Pentru anul 2020 acestea au fost estimate în volum de 6 684,5 mil. lei sau cu 663,7 mil. lei mai mult față de suma precizată pentru anul 2019;

- transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în cazul în care resursele bugetului asigurărilor sociale de stat nu acoperă cheltuielile acestuia, care se estimează în sumă de 1 876,0 mil. lei, micșorându-se cu 261,7 mil. lei.

6.5.3. Transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

Pentru anul 2020, relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează prin transferuri de la bugetul de stat în sumă de 3 005,7 mil. lei pentru:

- asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de persoane neangajate prevăzute la articolul 4, alineatul 4 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat - 2 851,8 mil. lei;

- compensarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a scutirilor de la plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (venituri ratate) a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, în conformitate cu prevederile Legii nr.39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari și Regulamentul privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.567/2007 - 0,7 mil. lei;

- implementarea programului cu destinație specială „Controlul și profilaxia diabetului zaharat” - 76,4 mil. lei;

- implementarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” din contul împrumutului acordat de Banca Mondială - 76,8 mil. lei.

Tabele la Nota informativă:

Tabelul nr.1 „Indicatorii macroeconomici pentru anii 2016-2022”

Tabelul nr.2 “Principalele priorități/măsuri și limitele de cheltuieli sectoriale pe anii 2020-2022”

Tabelul nr.3 „Evoluția bugetului public național conform clasificății economice pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.4 „Evoluția bugetului public național conform clasificății funcționale pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.5 „Structura bugetului de stat conform clasificății economice pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.6 „Structura veniturilor bugetului de stat conform clasificății economice pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.7 „Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției funcționale pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.8 „Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.9 „Sinteza programelor autorităților publice centrale incluse în bugetul de stat pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.10 „Informație privind efectivul de personal pe autorități publice centrale pe anii 2019-2020”

Tabelul nr.11 „Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pe anii 2017-2022”

Tabelul nr.12 „Investițiile capitale finanțate din bugetul de stat pe autorități publice centrale și pe proiecte”

Tabelul nr.13 „Limitele de cheltuieli și principalele priorități/măsuri de politici pe anul 2020 pe autoritățile bugetare independente/autonome”

Notă privind riscurile bugetar-fiscale

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2018 și semestrul I, 2019 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.

**Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor**

Serghei PUȘCUȚA